

COMMENTARII
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLVMINIS XVIII. PARS I.

LIPSIAE MDCCLXXII.

APVD IO. FRIDERICVM GLEDITSCH

Venduntur etiam

Amstelodami apud I. Schreuder, Londini apud Io. Nourse, Parisiis apud
Briasson, Venetiis apud I. B. Pascali, Praeuii apud Io. Manfré,
Holmiae apud L. Saluium.

UNIVERSITY OF OKLAHOMA
LIBRARY

C 186
v. 18. 4
suppl. 2
pt. 2

I.

Kongl. Vetenskaps Academiens Handlingar för
År 1769. Vol. XXX. Med. Kongl. Acade-
miens Tilstånd, Stockholm, tryckt hos Di-
recteuren Lars Saluius, på dess egen Kost-
nad 1769. 8. pagg. 343. tab. aen. 12.

i. e.

Acta Academiae Reg. sc. Suecicae anni 1769.
Vol. XXX.

Trimestre primum.

I. **D**e augmento incolarum Holmiae ab anno 1721 ad p. 3.
finem 1766 agit P. VARGENTIN. In anti-
quioribus temporibus usus est natorum et mortuo-
rum catalogis, quos, iussu regio, consistoria mi-
serant; recentioribus *tabellis*, quas vocant, in quibus,
quae ad statum populi Suecici pertinent, curiosius
consignantur (*tabellenwerk*). Ita sumendo medium
ex sedecim annis 1721-1736; annuus natorum
numerus est 1846; mortuorum 2104; medium p. 8.
vero sumendo ex octodecim annis 1749-1766,
quouis anno habentur nati 2557, mortui 3430;
igitur, si constans esse sumatur ratio inter incola-
rum omnium numerum, et natos ac mortuos,
erunt numeri incolarum omnium annis ultimis, et
prioribus, in ratione circiter 7:5 ex natis; sed 8:5

A 2

ex

- p. 9. ex mortuis. Quod mortuorum numerus in ratione maiore creuerit, quam natorum, inde explicat
- p. 12. Noster, quoniam in eodem terrae spatio, auge-
sciente hominum numero, difficilius fiat, matrimo-
nia inire, aut potius oeconomiae, vt a patrefami-
lias postulatur, prospicere, morbi contra contagia
sua inter homines densius habitantes, facilius prop-
agent. Igitur decrescit proportio augmenti homi-
num, crescit ea decrementi. Proinde, si ex dua-
rum periodorum collatis inter se mortuorum aut
natorum numeris, incolarum augmenti ratio debeat
computari, medium videtur sumendum inter duas
rationes, quas vterque calculus exhibet.
- p. 13. 2. *Mola, arbores in asseras secandi docet* Cl.
CAR. KNUTBERG quomodo ita construenda sit, vt per eandem arborem simul ducantur
plures ferrae laminarum tenuium, quo ligno,
quam fieri potest, plurimum parcat.
- p. 33. 3. *Nouum antliarum pneumaticarum genus pro-*
ponit IO. CAR. WILKE. Lect. Phys. Exp. Vti-
tur nota proprietate vaporum aquae ebullientis, ita
se expandendorum, vt ex eo loco, quem replent,
aerem expellant. Itaque loco cylindri eius, in quo
vulgares antliae embulum agitant, vas habet metal-
licum, in quod, canalis ope, adscendere possunt
vapores aquae, super carbonibus ebullientis; per
aliam aperturam cedit illis vaporibus aer in vase
(vesicam appellat) contentus. Iungitur autem ve-
fica orbi alicui, cui campana vitrea imponi queat,
vt in vulgaribus antliis, et illae tres aperturae vesi-
cae, qua vapores intrant, qua aer exit, qua orbi
iungitur, pro lubitu valvulis v. c. aut epistomiis
claudi possunt. Vltima igitur hucusque clausa est.
Vbi vapores, in vesicam adscendentes, fat aeris ex-
pulerunt,

pulerunt, clauditur epistomium, per quod aer exierat, aqua frigida vesicae circumfunditur. Ita frigefacti vapores guttarum forma redeunt, vnde adscenderant, et clauso, epistomio, quod, apertum ante, adscensum illis permittebat, iam vesica magnam partem vacua est. Illo igitur epistomio, quo orbi iungitur, aperto, in hoc vacuum irruet aer ex campana. Quae exantlationis species repeti potest, vt sub campana remaneat pars aeris, quae initio sub campana fuerat, centesima tricesima in p. 37. machina, quacum tentamen instituerat Noster, non omnino, quantum maiori cura reddi posset, perfecta. Vulgares anthiae etiam postea, quae b. NOLLET ad eas emendandas fecit, aerem circiter 300 vicibus rarefaciunt; (nihil habet Noster de anthia Cl. 10. SMEATON Phil. Transf. Vol. XLVII. art. 69. quae aer 500, imo 1000 vicibus tenuior reddi adseritur) itaque haec paulo melius constructa facile illas aequabit, habet vero hoc praecipui, quod subito aerem euacuet, non, vt vulgares, paulatim; (vas magnum in antecessum euacuare, et campanae ita applicare, vt aer campanae subito in illud irruat, docuerunt b. NOLLET et alii). Ceterum, cum igne et aqua illi opus, vsus quibusdam incommodis iunctus est.

4. *Animaduerfiones de fectiōe caefarea* iis, quas p. 42. 1768 exhibuit, addit HERMANN SCHÜTZER. *)
Necessariam illam existimat 1. matre, antequam p. 44. partum enixa fit, mortua. 2. Si partus via naturali prodire nequeat, vel propter malam conformationem et angustiam pelvis, vt in femina nana, de qua anno 1768 actum est, vel propter excrefcencias et scirrhus, siue in pelui siue in ouario, quibus vterus ex situ suo deprimitur, vt naturali via partus exire nequeat, si caput primum prodeat; nam

A 3

pedes

*) Conf. comm. nostr. Vol. XVII. P. L p. 67.

- pedes primi sint, extrahi posse exemplo docet feminae, cuius ouarium finistrum scirrhum quam maxime tumebat, eam via naturali a partu, cuius pedes primi prodierant, liberauit, neque nisi biennio post a scirrho hoc mortua est. 3. Si fetus sit in tuba Fallopiana, aut cauo abdominis, 4. si vagina vteri callis cet. occludatur, vt partus per illam exire nequeat. 5. Si ruptus sit vterus, quod feminae, ab obstetrice inclementer tractatae, in ipso vteri fundo acciderat, Noster quidem via ordinaria extraxit partum, cuius caput, cum manum vtero inseruisset, inter intestina matris iacens, vna cum illis tetigerat, mater tamen ab hoc vteri vulnere, et nata inde gangraena, quinto die post obiit.
- p. 45.
- p. 46.
- p. 49. 5. *Vacca Finnica, quomodo nutrita sit, ut ex lacte eius quotannis fieri possent butyri librae vicennariae (lispfund) 9 vel 10*, describit PETR. ADR. GADD. Chem. Prof. Oboens. Haec si intelligi omnino deberent, singula essent describenda, neque singula incognita iudicantur. Id videtur animaduersione dignum, herbas reiectaneas, quibus alias non vescuntur vaccae, vrticam, carduum, absynthium, sonchum, chaerophyllum, leontodon taraxacum, gramina duriora, arborum ramusculos et folia, concisa omnia et cocta iuris speciem praebuisse (siede appellant oeconomi nostri) quod utile vaccae fuit. In locis, vbi cremor lactis butyro faciendo seruatur, calor non debet excedere 22 gradus thermometri Suecici, hoc est, 18. Reaumuriani (Suecicum inter glaciei et aquae bullientis puncta habet gradus 100) alias iusto citius coagulatur lac, nec satis exacte cremor a sero separatur.
- p. 52.
- p. 54.
- p. 57. 6. *Animaduersiones ad scriptum praecedens* edit ANDR. BERGH Iur. D. et Pr. Oec. Ups. Pleraque

que probat, neque omnino noua iudicat. Illis 10 libris butyri non reddi pretium foeni et farinae, quae vaccae nutriendae adhibita fuerant, existimat, nisi in loco, vbi vendi foenum non potuerit, Holfatienſes vaccas, Hollandicas, Anglicas, 24 libras vicanarias butyri quotannis reddere. Lac in regionibus borealibus aliter tractari monet ad butyrum efficiendum, quam in Europa reliqua.

7. *Obſeruata in ſalinis Noruegiae, ad locum, p. 60.*
Walloe dictum prope Chriſtianam, edit. Cl. SAM.
GUST. HERMELIN. Aqua tubarum ope, obti- p. 62.
 netur ex mari, ex profunditate 30 pedum, nam propius ad ſuperficiem minus ſalfa eſt. Dum ex alto per virgulta deſtillat, quod infra colligitur, plus ſalis in minore maſſa aquae continet, ex, mari hauſtae aquae pars $\frac{1}{8}$ ſal eſt, dicto modo concentratae $\frac{1}{8}$, ita aerometro aqua exploretur; ſed, licet aerometrum oſtendat $\frac{1}{8}$ ponderis aquae a ſale effici, tamen coctione non obtinetur tantum ſalis, quoniam eius ponderis pars eſt etiam ab alio ſale, quam culinari item a particulis terreis, aquae innatantibus. Coctio conſueto modo abſoluitur. Experimentum captum eſt euaperandae ſuper ignem aquae, qualis ex mari hauriebatur. Quantitates ligni comburendi, vt ex tali aqua tantum ſalis habeatur, quantum ex concentrata, ſunt in ratione 22:5. Cum maris ſuperficies, ineunte vere, a p. 65.
 glacie liberatur, aqua in ſuprema maris ſuperficie aequae ſalfa eſt, ac alias in profunditate 30 pedum. Inde occaſio nata eſt tentandi, quantum poſſet aqua ſalfa concentrari, dum pars eius in glaciem abit; ſed repertum eſt, frigore vehementiſſimo non plus p. 66.
 effici poſſe, quam aquae ſub glacie remanentis, pars ſexta ſal ſit. Igitur hic modus concentrandae aquae ſalſae, vt minus vtilis vulgari neglectus eſt.

- p. 67. 8. *Triticum*, spica multiplici, quam bene creuerit in Hallandia, enarrat PETR. OSBECK, et culturam huius cerealis ciuibus suis commendat. Nomina plantae habentur ap. CL. RAIUM Synops. ed. III. p. 387.
- p. 71. 9. *Plantulam*, cuius ramuli congregati, sylvulam referentes, toti ex capsulis seminalibus constant, describit OTTO FRID. MUELLER. Septembri mense 1762 Fridrichsdalii (cuius faunam et floram edidit) in loco paludoso corpus album detexit, a quo particulae albae auolarent, inhaerebat frusto ligni fagini sicco. Quod cum curatius examinaret, sylvulam plantarum reperit, 4 digitos longam, sesquidigitum latam, adhaerebat ligno, ope cuticulae flavae, pellucidae, duas lineas latae, e cuius margine superiore prodibant veluti parui frutices, coeruleo grisei, inde a ligno inclusi substantia flava farinacea spumae exaruisset simili, variis in locis disrupta, leuissimo statu pulueris subtilissimi ad modum auolante. Quos frutices diximus ramusculorum potius congeries, vndique habebant veluti nodos compressos, farina alba, tenui conspersos, quae leuissimo tactu decideret. Illi vero noduli coerulei nigrum puluerem continebant, quem microscopium ostendit, constare granis rotundis, duris, pellucidis, adiectis quibusdam filamentis tenuissimis, quibus adhaerent granula, quatuor vicibus filamentis crassiora. Itaque noduli illi coerulei capsulae seminales sunt, plenae seminibus nigris, filamentis tenuibus adhaerentibus. Hae capsulae, cum siccatur et decidit inuolucrum flauum, farinaceum, spumae simile, diffiliunt, semina innumera quaquauerfum eicientes. Id vero inuolucrum veluti totius plantae communis est corolla. Igitur
- p. 74. huius plantae haec sunt singularia: radicis loco ipsi est

est cuticula tenuis, extensa; tota plantarum sylu-
la, corollae loco, tegitur inuolucro molli, quod,
cum fini suo satisfecit, siccatum dissilit, et vento
dissipatur. Nomen ei est apud Nostrum: *mucor*
crustaceus, erectus, albidus, corymbis globosis, nigris.

10. *Corpus humanum et artus, quantum a variis* p. 76.
causis ampliarentur aut minuerentur, dimensus est
ANT. ROL. MARTIN. In nota subiecta profitetur
Academia, has mensuras, ob difficultatem accurate
illas capiendi, non omnino tutas sibi videri; lau-
dandam tamen esse ingeniosam Cl. Auctoris indu-
striam, quae alios ad eadem obseruanda possit inci-
tare. Mensurae loco vsus est fascia chartae crassio-
ris, duos digitos transuersos lata, in qua plures re-
ctas parallelas duxerat, singulas pro singulis parti-
bus, quas, cuius parti circumplicando fasciam, di-
metiri volebat. Mensurae in sedente captae sunt, p. 77.
iacentem minus amplitudinis habere expertus est.
Contextus et alia, quae annis praecedentibus a No-
stro exhibita sunt, docent, suum potissimum cor-
pus eum esse dimensum. Considerauit vero tho-
racem supra costas veras, linea per papillas ducta;
item thoracem supra costas spurias, linea per scro-
biculum cordis ducta. Abdomen, linea per vmbi-
licum ducta. Cum pro inspirationis et expirationis
diuersitate varia sit thoracis amplitudo, sum-
mam inspirationis liberae expectauit. Volam
etiam manus dimensus est, femur ad inguen, su-
rae crassissimum, crus supra malleol. n. Ita repe-
rit, quorum exempla adducemus. Cibus, potus,
motus, vigiliae, calor ampliant corpus. Post ci-
bum, modice sumtum, abdomen et thorax, sin-
gula 5 lineis ampliantur (lineas habet digitus Sueci-
cus decem). Post cibum copiosorem, vini, coffeae
haustus pleniores, costas verae 7 lineis ampliores
A 5 repertae

- p. 78. repertae sunt, et spuriae tantundem, abdomen digitum. Eundo femur 7, 8 lineas auctum est; fura 5; crus 2: postquam duas horas tibias muscas inflauerat, thorax 8 lineis amplior factus est, abdomen nihil ampliatus; dormientis manus et crus singula 2 lineas, fura 5 lineas ampliora, quam statim post somnum; contra costae dormientis 8 lineis angustiores fuere. Potus spirituosus angustant corpus, item, sed minus, sal ammoniacum, cortex Peruvianus, adstringentia. In pectoris angustis a morbo, nihil mutatae costae verae, nec abdomen, sed spuriae lineis 5 angustiores, quae post sudorem et transpirationem pristinam amplitudinem recuperarunt. A colica flatulenta, aut cibus flatulentis, nihil mutatae costae verae et abdomen; spuriae ad 5, 8 lineas extensae. Post aluum mane liberatam costae et abdomen angustiores, nisi id a diarrhoea, aut laxantibus vehementius contigisset, tunc enim costae contractae fuerunt, abdomen ad digitum ampliatus, quod tamen interdum vel ab euacuantibus fortioribus nihil est mutatum. Post emeticum abdomen angustius, costae spuriae ampliores; cum vomitum sedes plures essent secutae, nihil mutatae costae, sed abdomen sesquidigito amplius. Inspiratio libera abdomen 10 lineis ampliat, costas veras et spurias iunctim 5 (scilicet, quantum ampliatae sunt costae verae, quantum spuriae, singulatim dimensus est, hic summam saltim edit). Quod amplitudinis augmentum cum sesquidigitum aequet, potest vehementiori inspiratione id ad tres digitos extendi, sed, seruata eadem ratione, inter augmenta costarum et abdominis (vt scilicet abdominis augmentum duplum sit augmenti costarum *) sub finem monet, in
Finnia

*) Mensurae hae plus videntur nos docturae, si consuetam amplitudinem addidisset Cl. Auctor illarum partium,

Finnia infantes, qui cardialgia cet. laborant, pro-
nos reponi; supra dorsum vero extendi pedem fini-
strum, et brachium dextrum, donec se mutuo con-
tingant: item pedem dextrum et brachium fini-
strum, si se non contingant, partem breviorē fotu,
aut illinendo ad iustam longitudinem reduci *).

11. *Excerpta ex diario Academiae.* 1. Oleum ex p. 82.
feminibus fagi expressum, pluribus in locis notum,
nondum adhibet Suecia. Eam ob causam eduntur,
quae de hoc oleo expertus est in Italia Cl. IO. TAR-
GIONI Tozzetti. Semina a membranis, quibus p. 83.
circumdantur, liberata non plus olei dedere. Hae
igitur membranae parum olei absorbent. Tamen
femina haec, ita membranis exuta, oleum prae-
bent magis album. Sapor olei gratus est, subdul-
cis, odor etiam gratus. Ellychnii ab illo claram et
viuidam lucem fundunt, extincti non adeo male
olent, ac ab oleo oliuarum. Cum in vehementi
frigore, quod Italia sensit 1768. oleum oliuarum ad
saponis consistentiam coagularetur, oleum faginum
pellucidum mansit et fluidum.

2. ABR. ARGILLANDER, officinarum nitra-p. 84.
riarum Finniae director, obseruare sibi visus est,
legem in sexu liberorum, ab eadem matre successiue
editorum, plerumque alternare sexum, vt filium
sequatur filia cet; si vero plures partus eiusdem se-
xus sese excipiant, pueros edi numero pari 2, 4, 6,
8 cet. puellas impari 3; 5, 7, 9 cet. Id expertus est
in feminis 50, quae pepererant pueros 187, puellas
278; quae minimum pepererat, 6 partus ediderat,
quae

tium, quarum augmenta aut decrementsa exhibet.
Ita enim cognosceretur ratio inter magnitudines con-
suetas et mutatas, quam nunc omnino ignoramus.

*) Hanc operationem Germani *ziehen* appellant.

quae plurimum, 23; cauit vero, ne abortus calculos suos turbarent. Inter has 50 feminas duae saltim, quaeuis semel, post duas filias filium pepererunt. Seruari legem vidit etiam femina, secundas nuptias ineunte, indicio, sexum fetus a matre pendere. Sed exemplis contrariis recensitis legis vniuersitatem infregerunt iam quidam Academiae socii, suadentes tamen, vt haec cogitata, vltiori examini occasionem datura, ederentur.

- p. 86. 3. Rustica in vas, ex quo vacca 12 annor. quae modo pepererat, potaret, cultrum, quarta vlnae parte longiorem, iecit. superstitione eius loci contra sortilegia. Illum vacca cum potu deglutiuit, quatuor diebus male se habuit, post ea bene tribus vicibus rursus peperit, et eo anno, quo haec scripta sunt, quarta vice praegnans facta est; Illo vero anno prodire coepit culter ex pectore, manum transuersam a femore longitudo partis prominentis est duorum digitorum transuersorum. Vacca lac copiose dedit.

Trimestre secundum.

- p. 89. 1. *De figuris aquae, in glaciem abeuntis*, noua experimenta edit IO. CAR. WILKE. Pertinent imprimis ad glaciem subito oriundam, dum aquae frigidae immittitur solidum frigidum, v. c. tubus vitreus, glandes minores plumbeae (*bleyschrot*) stiria glacialis. Aqua adhuc habente calorem vnus aut dimidii gradus, supra punctum glaciale thermometri Suecici hoc modo nullam glaciem ostendit, ipsa illa solida crusta glaciale obducuntur, et id quidem solummodo, si frigidissima sint, vt tubus vitreus, niue et sale plenus. Cum vero aquae, ad ipsum glaciale punctum frigidae, immittitur vitrum frigidius, aut mercurius, aut glandium plumbeorum

rum minorum numerus, copiose in aqua oritur figura glacialis, pro basi et origine aliarum omnium habenda lamina tenuis, omnino circularis. Hae laminae situ horizontali per aquam adscendunt, interdum tam exiguae et tam numerosae, ut nebulam, aquam replentem, exhibeant, dum vero adscendunt, ad lineae diametrum, et magis augentur. Superior illarum pars conuexa est, inferior plana. In aqua, ad dimidium vel integrum gradum p. 94. infra punctum glaciale frigida, oriuntur eadem laminae glaciales, sed dum adscendunt, margine foliaceo in eodem, cum illis, plano situ circumdantur, qui mox auctus, in figuram, qualem vix exhibet, sexangularem abit. In frigidiori celerius ad p. 95. huc oriuntur illae stellulae hexagonae, omnes tamen a media lamina circulari. Ita facile oculis subiicitur nota lex Cl. MAIRANI, glaciem laminis planis et angulis 60 graduum oriri; sed has figuras p. 101. ex prismatibus veluti glacialibus tenuibus, acuminatis oriri, non docet experientia; contra ostendit, radios, qui dici queant glaciei, non acuminatos esse, sed figuram foliorum referre, etiam microscopio consideratos. Ex his experimentis curatius, quam ut omnia huc transferri queant, descriptis, generalia quaedam consuetudina deducit Noster. Nivis et p. 106. glaciei figuras sexangulares a folis aquae particulis oriri, non, ut quidam commenti sunt, a salibus cet. admixtis: Ningere igitur, cum aer vaporibus aqueis p. 107. refertus, ipse ubique frigidior, quam ad punctum glaciale impellatur ab irruente vento frigido, aut nubes, vaporibus iam congelatis onusta, irruat. Diuersitates stellarum nivialium, a variis gradibus frigoris, in aere nasci; laminas vero illas glaciales forte saepius copiose in aere pendere, et ab illis meteora quaedam emphatica nasci, cet. Tandem de p. 110. glacie loquitur, quam in fundo fluminum generari, adscendendo

adscendendo crescere, et sic fluminum cursum cum damno litora colentium impedire, refertur. Eius ortum satis apte ex illis laminis glacialibus, adscendendo crescentibus, explicat.

- p. 111. 2. *Hydropem rarum ovarii* describit ROL. MARTIN Anat. et Chir. Prof. repertum in cadauere feminae, quae vna saltem die in nosocomio degeret, vt de morbo eius nihil constaret, quam, eam de dolore genitalium, et febris lenta esse conquestam. Ovarium dextrum in hydropem abiit, ita mutata figura consueta, vt extremitates figurae eius ovalis versus caput et pedes essent directae, longitudo vtero perpendicularis, figura oblōga rotunda, aequabiliter aqua repleta, quam continebat tunica, aequae crassa, ac vesica vrinaria, sed viscida et carens fibris muscularibus, in eius superficie interna conglomeratae apparebant vesiculae pellucidae. Magnitudo oui struthionis, mensuram aquae, continebat, plerumque in cauo illo aliquid etiam in vesiculis, vni laterum adiacentibus. Duplicatura peritonei expansa, faccus ille ante tubam fere liber iacebat, illi vteri annexae adhaerens saltem membrana tenui velut cellulosa. In pelui minori, prope foramen obturatorium, et circa ramos arteriae hypogastricae, cellulosa tantum inflata, vasa ne possent iniici, sed cera ibi stagnaret, etsi alibi minimos ramusculos intraret. Musculi valde scirrhusi, calculosi quid p. 114. aut sabuli continentes, quod cultros laederet. Exitus vrethrae femineae, vbi in pronaeo vaginae vteri iungitur, in substantiam conglomeratam, viscidam, visu iudice velut adiposam abierat. Hinc extrorsum premebatur vagina, ea parte, qua intestinum rectum respicit, eodem scirrhuso circumdata. Hinc natus tumor prolapsus vteri mentiebatur, parte vaginae inferiore relaxata, et, cum non amplius adhaereret, procidente.

procidente. Nam ipsum vteri fundum hydrops ille non prefferat, cum ei non immineret.

3. *Pterocarpus* (ecastaphyllum) *Americana* de P. 116.
 scribitur a PETR. ION. BERGIO. Arboris ramum inter alias plantas, in itinere collectas, ex Havana attulit, IO. RVDOLPH. Chir. stud. Florem solum absque fructu viderunt Cll. PLUMIER et BROUNE. Ille *spartium* appellat, hic *ecastaphyllum* et figuram meliorem exhibet. CL. LOEFLING florem et fructum vidit, sed de vtroque breuiter loquitur absque figura, vt difficilius intelligatur, de hac planta illum loqui. Cel. LINNAEUS ad *hedy sarum* retulit, quia fructum non vidit: is enim docet, ad *pterocarpum* pertinere. Exemplar, quod hic describit Noster, simul depictum exhibet, soluit difficultatem aliquam circa characterem *pterocarpi*, P. 117.
 quae ad stamina pertinet, ostendit enim, filamenta diuisa esse in duo corpora aequalia. Specificum nomen Noster plantae tribuit: *Pterocarpus* (*ecastaphyllum*) leguminibus suborbiculatis, obtusis, planis, foliis alternis ouatis, subtus villosis.

4. *Juglans foliolis, septenis lanceolatis, serratis*, P. 119.
impari sessili Linn. sp. pl. ed. II. p. 1415. describitur a P. KALM. Arbor Americae borealis indigena est, Anglis *White, Walnuts*, item *Butternut, Olylynut*, Batauis Noui Eboraci *Olje Noot*; quoniam exterior cortex nucis velut butyro aut oleo obdu- P. 120.
 ctus est, manus etiam inficiens, inprimis si viridis tractetur. Nucis forma oualis est, qua ab aliis, sui generis, omnibus distinguitur, inde Gallis Canadensibus dicuntur *Noyers langues*. Inter nouum Eboracum et Albaniam syluae plurimum hac arbore constant. Ad sinum St. Pauli, miliaribus P. 121.
 Gallicis 18 Quebeco borealiorem vltimae versus boream

- team reperiuntur. Crescit ad siccas, paulatim decliues fluuiorum ripas, et alia collium decliua. Philadelphiae florere incepit 1750. d. 26 aprilis, stili noui, tribus aut quatuor diebus post folia proruperunt. Ad Montreal Canadae nuces d. 23 sept. 1749 in Albania, maturae fuerunt, cum minus borealis sit, 1750. d. 12 sept. maturas reperit. Folia sub finem octobris 1750. deciderunt. Corticis, nucis et foliorum odor ab oleo copioso, maxime ingratus. Rami facile, modice inflexi, franguntur. Lignum album est, vnde arbori nomen Anglicanum, hinc ad opera minora lignea non quaeritur, sed comburitur. Cortex lanam colore nigro tingit; decoctum corticis, in ore retentum, aduersus odontalgiam commendatur. Nucum prouentus copiosus est, suntque optimi saporis. Semimaturae saccharo coniuntur. Oleo barbari crines illiniunt, et artus post lassitudinem, a motu vehemente. Nuces per annum esui aptae manent. In Finnia ex vere 1758 satis nucibus arbores aestate proxima progerminant, et tulerunt hyemes, plerisque arborum indigenarum laetiferas. Nuces nondum maturuerunt ob aestates minus calidas et breuiore. Semimaturae tamen condiri possunt.

- P. 127. 5. *De aquae comminutione agit CAR. FRID. NORDENSCHIOELD.* Disputat inprimis contra ea, quae de mutationibus superficiei telluris, inprimis in tractu eius frigidiore, dicta sunt et inserta actis anni 1765. trim. sec. *) Pleraque, quibus adstruit, aquam reuera diminui, non ignota sunt, et ab eo prolixius et obscurius dicuntur, quam opus erat. Habet tamen quaedam, quae sibi vindicet, vel cogitata vel comperta. Cum dulcis aqua, post pluuias copiosiores, manna copia falsae miscetur, fermentationem

*) vid. comm. nostr. Vol. XV. p. 10.

tationem nasciuit, et, post praecipitationem, cuius sedimentum, particulis terrestribus fundum maris obducatur, adeoque altiore reddat, et prouocat ad experimentum, eius causa a se explicatum in notis suis, ad Cl. BROWALLII *de aquae diminutione* librum, adhuc ineditis. Similiter alia ex scriptis suis, nondum editis, supponit, vnde partim nascitur obscuritas eius, partim etiam a stilo. Anno 1727 p. 141. prope mare fodiens puteos reperit, plenos aqua saliore, quam esset marina, qua exhausta, alia aqua puteos rursus implens, minus salsa fuit, propius ad marinae falsedinem accedens. Vnde colligit, marinam aquam, dum per sabulum colatur, ibi sal deponere; sabulum vero plus salis retinere, quam aqua marina contineat. Itaque aquam, per sabulum transeuntem, magis salis fieri posse marina. Superficiem maris singulis seculis vna circiter humiliorem fieri ponit, Cl. CELSIUS $2\frac{1}{4}$ vlnas sumserat, quod, quoniam experientia conciliari nequeat, in causa fuisse dicit Noster, vt multi diminutionem aquae omnino negarint. Scripsit vero haec omnia, vt sub finem dissertationis indicatur, d. 31. Oct. 1765.

p. 146.

6. *Quae in Suecia acta sint, ad obseruandum Veneris per Solem transitum d. 3. Iunii 1769* enarrat P. VARGENTIN. Quod obseruatores plures varia in loca missi sint, vtile fuit, nam ob coelum nubium illorum vnico Cl. PLANMAN contigit, obseruare Caianeborgi contactum interiorem et anteriorem. Deinde obseruationes Holmieneses enarrat Cl. Auctor. Id inprimis ad naturae coelestium cognitionem pertinens notatu dignum est, quod, cum Venus toto suo orbe intrasse discum solis iudicaretur, extenderetur tamen ab ea, ad illam partem marginis solaris, per quam intrauerat, velut fascia nigra, qua margini adhaereret, ea fascia, successu

p. 151.

p. 153

cessu temporis, paulatim angustior facta est, donec tandem subito, velut a radio lucis, per eius transversum proiecto, disrumperetur, et Venus, a luce Solis undique circumdata, appareret. Id phaenomenon Suecis observatoribus omnibus visum est, aliis illorum aliter in circumstantiis, vt amplitudine, duratione, figura fasciae, quod tuborum, quibus visi sunt, et ipsorum oculorum diuersitati tribui potest.

p. 158. 7. *Vpsalienses observationes Veneris in Sole* edit ERICUS PROSPERIN. Adj. Math. et Vicar. Observatoris Astr. Reg.

p. 161. 8. *Illud fasciae phaenomenon explicare* conatur DAN. MELANDER Astr. Prof. Vps. Vtitur atmosphaera Veneris, et simul alias coniecturas, de planetarum atmosphaeris, proponit.

p. 173. 9. *Oboenses Veneris in Sole observationes enarrat* IAC. GADOLIN Th. D. et Prof.

Trimestre tertium.

p. 177. I. CL. NORDENSCHILD *scripto* (Trim. sec. 5.) *utpote suo opposito* respondet EPHR. O. RUNEBERG, singulas aduersarii rationes excutiens. Ad illa, de sedimento a pluuiis, cogitata monet, ita fundum maris eleuari debere tantundem in australibus regionibus ac in borealibus, et maxime sub

p. 185. aequatore. Regiones esse ultra milliare Suecicum supra maris horizontem eleuatas, excursu fluminum colligit, qui, vt lentus saltem sit, decliuitatem vnus partis pro longitudine centum partium postulet, dari autem fluuios, qui ab origine sua 100 milliaria ad mare decurrant. Volgae longitudinem 500 mill.

Germanico.

Germanicorum aestimari, vbi, detractis etiam viae flexibus, sat longitudinis restet.

2. *Episcopatus Oboensis augmentum populationis* p. 197.
 annis 30 recenset CAR. FRID. MENNANDER.
 Th. D. Episc. ad Procanc. Oboens. Conferenda haec sunt cum prima dissertatione trim. pr. In terris omnibus, quae ad episcopatum (sist appellat) pertinent, extenduntur vero in longitudinem circiter 100 miliarium Suec. latitudinem 20; non computata Lapponicae parte, quam *Kemi* appellant, annis 1727-1736 nati sunt 84702; mortui 47541; annis 1757-1766. nati 135843; mortui 93240. p. 199.
 Maxime crevit numerus incolarum Bothniae orientalis, fere ad duplum, cuius causas recenset, quod haec regio, fertilis natura sua, peste 1710, et bello Russo, quod pax 1721 terminavit, fere fuerit incolis orbata. p. 205.
 Qui ergo eam quietis temporibus p. 207
 rursus occuparunt, cum sat terrarum haberent, quam primum per aetatem fieri poterat, matrimonia inierunt, et liberos procrearunt. Leges Suecicae ad oeconomiam spectantes, etsi multae in melius sint mutatae, de quibusdam tamen queritur, quod iis efficiatur, vt homines, laboribus apti, ex patria migrent.

3. *Hirundo Daurica, area temporali rubra, vropygio luteo rufescente* describitur ab ERICO LAXMANN, Eccl. Luth. in Sibiria. Dauricae nomen, vt receptum, et a Cl. MESSERSCHMID in Cat. Mus. Petrop. adhibitum, retinet Noster, ipse in Dauria non vidit, sed in *Singoriae* parte ante aliquot annos a Sinensibus vastata. Vulgo appellatur *saxatilis*, nam plerumque in rupium scissuris habitat. Paulo maior est vulgaribus, ceterum vitae genere nihil differt. Matrimonia monogamica fideliter p. 212
 B 2 servant,

seruant, sed sociis orbatibus suis, paucis horis elapsis, aliam quaerit: vidit Noster, qui eam ob eandem viciniam vixi se applicaret, sed frustra, ut viduum manere oporteat, nisi viduam fors offerat.

p. 214. 4. *Venerem in Sole Caianebergi* observauit ANDREAS PLANMANN.

p. 218. 5. *Eiusdem phaenomeni observationem, in Lapponia institutam* recenset FRID. MALLETT. Obs. Reg. Vps. Lacum observatorio elegit *Corten Njemi*, ubi Galli astronomi degerant, cum meridiani gradum, qui circulum polarem secat, metirentur.

p. 223. 6. *Introitum Veneris in Solem* observauit NIC. SCHENMARK Math. Prof. Lundini Sconiae.

p. 225. 7. *Eundem Hermsandias* observauit NICOL. GISELER M.D. et Phys. Lect. Deformationes Veneris, et eam, qua, cum tota Solem ingressa iudicaretur, adhaerere Solis margini proximo videbatur, velut umbram, terrestri atmosphaerae adscribit. Anno 1761 Venerem in Sole omnino rotundam vidit.

p. 226. 8. *Holothuria physalis* Syst. Nat. describitur a GUST. FRID. HIORTBERG. Ipse animal vidit in mari, aequatori subiecto. Nautae pro vesica inflata habebant, sed vitam indicat motus filii, ex corporis parte inferiore exeuntis, item apicum, ex anteriore et posteriore parte prominentium. Vium coloribus caeruleo, rubente, violaceo egregie variegatur, qui omnes pereunt in spiritu vini, corpore simul rigescente. Ad eiusmodi exemplaria, in spiritu vini seruata, factae sunt auctorum delineationes, hic, quale viuum apparuit, exhibetur, nisi quod colores addi non potuerunt.

9. *Horrea*

9. *Horrea frugibus, ope aeris perspirantis sc.* p. 228
candis, ut curvus trituratorios describit NIC. GISE-
LEN. Horrea ex tignis construuntur, ita coniun-
 ctis, ut liber aeri transitus pateat, tectum vero plu-
 viam, recta decidentem, excipiat; *Haessja* stru-
 ctura haec dicitur incolis Norrlandiae occidentalis.
 Framontum siccum post infertur in consueta hor-
 rea aut in area, prioribus illis horreis subiecta, gra-
 na excutuntur ope *curvus*, quem vocant. Machina
 consistit ex pluribus rotis ferreis aut ligneis, 24 nu-
 mero, quorum axes paralleli sunt, ut rotae voluan-
 tur in planis parallelis, ubi recta progreditur ma-
 china. Ita ducitur hic curvus super fruges, in area
 expansas, tanto temporis et virium compendio, p. 242.
 ut, quod tribularem ope viri 6 vel 8, quotidiano
 labore 8 vel 10 mensium excusserint, id possint viri
 quatuor, ope curvus et duorum equorum praestare
 septimanis tribus aut quatuor. Varii modi has ma-
 chinas construendi exhibentur.

10. *Ad historiam plantarum Sconiae pertinet scri-* p. 243.
 ptum CL. ANDERS. JO. RETZII, chemiam et
 nat. hist. docentis. Anno 1729, impensis Cl. Ar-
 chiatri STONAEI, Sconiam tres Suedi peragra-
 runt, et inter hos pater Noster Cl. NILS RET-
 ZIUS. Eorum charta et collectiones perierunt,
 Plantas tamen eius regionis considerarunt Cell. LE-
 CHE, ROSEN, de LINNE, post eos novae spe-
 cies observatae sunt, ut iam indigenarum specierum
 numerentur 900, iis computatis, quae, cum ori-
 ginis sine dubio exoticae sint, ita tamen climati ad-
 fueverunt, ut, cum exoticae agricolis sint, deleri
 iam non possent. Rariorum catalogum subiungit,
 quas vel ipse collegit, vel accepit a Secretario Re-
 gio Cl. IACOB. ENDESTROEM, et Cl. ERNE-
 STING, Adj. H. N. In quibusdam observavit,
 B 3 quarum

quarum specimina hic adducenda sunt 3. *Schoenus* compressus S. N. XII. p. 80. in pratis, pascuis iacet, brevis est, culmo toto rotundus, ad maris litus duplo maior est, erectus, culmo ad radicem triangulari, qui anguli paulatim diminuuntur et evanescunt. p. 245. sciunt. 5. *Festuca* adscendens, panicula erecta, subramosa, spiculis teretibus angustis muticis, caule adscendente, foliorum vaginis cylindricis. Primo intuitu ad *fluitantem* accedit, sed differt foliis angustioribus et aliis. Caulis ad quadrantem vlnae supra terram iacet, deinde erigitur. Glumae florales oblongae, acutae, margine membranaceae, subspaceae. Panicula vix ramosa. Culmus infra paniculam scaber, teres. Species a nullo Auctorum, quos vidit Noster, descripta. In locis pinguibus et vliginosis. p. 250. 40. *Tremella agaricoides* stipitata, nigra, inquinans, pileo subconvexo. Fungoides, quercinum peltatum nigrum DILL. Cat. Giss. 190. MUELLERI fungus, glutini coquendo aptus. Aët. Ac. Sc. 1762. Trim. sec. diss. 2. communis in fagis, quercubus, alnis, securi inde ab aliquo tempore cactis. In fagis, si lamellas excipias, ad agaricorum faciem propius accedit delineatione Cl. MUELLERI; haec autem delineatio melius congruit illis, quas in quercubus et alnis Noster reperit. Gluten ex hoc fungo coquere non potuit. Species, quas Noster exhibet, numero 60 sunt, omnes ad eas classes pertinentes, quarum specimina exhibuimus.

Trimestre quartum.

p. 257. 1. *De pinuum cultura* agit *anonymus*. Quae arbores Sueci nominibus *Tall* et *Furu* distinguunt, p. 258. eae ambae Ill. LINNAEO pinus sunt, et, ut Noster monet, aetate, loco, in quo creverunt, solum variant.

variant. Quidam tamen duas diuersas species esse contendunt, quod refelli posse Noster asserit, semina vnus huius varietatis ferendo in terram, vbi altera crescit. Dissertatio eius, duobus his nominibus coniunctim inscripta est, pro quibus hic *pinus* dicere liceat. Pinus autem rei metallicae, tum fusoriae, tum machinis aquariis construendis ita necessarias esse notat, vt prouidentiae consilio, vbi metalla fodiuntur, pinus etiam crescant. Aptissima iis vero est terra ficca, sabulosa, in qua nihil praeterea crescat, praeter ericam (*mojord* hanc terram Sueci appellant) alata semina, ventis dispersa, sub erica tota delitescunt in arbores adolescunt; si vero erica destruat, quod subiaceat sabulum, vento circumagitur, et agros obtegit, terras tunc culturae minus idoneas et inhabitabiles reddens. No. p. 261. Ister cum praedia sua inuaseret, magna spatia, erica tecta, vidit, nullo ibi reperiundo arbusculo, etsi vicinae essent syluae. Scilicet rustici falce ericam resecabant, capita eius molliora pecoribus praebant, reliqua saneto, agris stercorendis inuiciebant. Quod cum illis prohiberet Noster, paucis annis in iisdem locis pinus adolefcere vidit, nulla hominum opera, sed vento sitas. Caeterum plurima, quae ad pineta vastanda in Suecia fiant, recenset. Inter haec p. 269. est, quod ex eo pinus latere, vbi pix copiosissima residet, frustra caedantur, quousque securis perungere potest. Ex his pix liquida coquitur, reliquum arboris stat inutile terras, et iuniores arbores impediens. Noster rusticis suis suasisit, vt radices pinuum caesaram effoderent, et ex iis picem coquerent, picis aequae duntibus ac arbor. Ita simul solum arboribus liberatur, alias ibi per secula duraturis.

2. *Insecta pinus depopulanti* describit THORV. p. 272.
 BERGMANN. et occasione, quod de his insectis
 B 4 conquestus

conquestus erat Auctor scripti praecedentis, quem *Excellentiae* titulo honorat Noster. Sunt haec infecta, laruae tenthredinum, *erucæ falsæ*. Populum illarum, 134 constantem, in vnico ramo reperit Noster, ipsas vero, et tenthredines describit, et deinde alias, in paucis diuersas. Neutra harum specierum in systematibus occurrit. Nullum hactenus innotuit contra illas remedium, nisi vt greges illarum destruerentur, quod tamen valde oporoscum esset.

p. 277. 3. *Calore, qui a furnis, ubi ferrum, malleis maioribus formandum, liquatur, quomodo vtendum sit, ad hordeum cereuisiae coquendae siccandum* describit P. WAESTROEM. Res ipsa ad opus ferrarium Leufstadenſe peragitur. Anno 1766, ob ostensum similem modum, eosdem furnos ad frumentum siccandum adhibendi, numo aureo ab Ac. Reg. donatus est.

p. 283. 4. *Lapides et mineras ingesto puluere pyrio dissiciendi methodos* emendat SAMUEL SANDER. Consil. Metall. Nihil fere de ipsa pulueris pyrii ingestione, sed multa de terebris, quibus foramen ingerendo pulueri excavatur; illorum structuram, et methodos iis vtendi, emendat, quantumque praestet haec emendatio, experimentis, iuxta illam institutis, cum antiquiore methodo collatis, ostendit, multa docens, quae maximi momenti sunt in re metallica, et lapidibus ad vsum architectonicum obtinendis.

p. 311. 5. *Animaduersiones ad dissertationem praecedentem* edit SVEN RICHMAN, quibus varia eius contenta tum probat, tum illustrat.

p. 315. 6. *Erucam, quae secale, quod vero scribitur, vastat,* describit PETR. OSBECK. Magnum ab illa
damnum

damnum contigit agris Hallandiae australis 1768. Prope terram moratur et morsu culmos ad primum a terra nodum abscindit, vt, velut falce resecti, concidunt. Sub finem iulii in chrysolides abeunt, ex quibus excluduntur phalenae, proxime ad illam speciem accedentes, quam Ill. LINNAEUS *noctuam nictitantem* vocat; imo adfeneravit Ill. LINNAEUS, esse illam speciem. Noster vero subdubitare videtur, inprimis, quia phalaena noctua nictitans in sylvis habitat, huius eruca non nisi secalis culmos adgreditur, non hordeum, non herbas, in agris circumstantes. In humidis agris, item bene stercoratis, non vidit; neque secale, ante hyemem praecedentem satum, adgreditur. Vnde videtur eius augmentum impediri posse, si secale vernum, quam primum fieri potest, sersatur, vt aggressae ex ouulis eruae adultiores iam culmos, et adeo duriores offendant.

De crinium et metallorum fusorum electricitate. p. 319.

agit Cl. J. G. WILKE. Crines, *diu a corpore separati*, positiue electricum reddunt; tubum vitreum, siue tubus secundum longitudinem suum, illis fricetur, siue transuersim crinibus, velut in penicillum colligatis et bacillo adfixis, flagelletur. *Qui* vero crines, aut ante breue tempus a corpore separati, si secundum suam longitudinem fricent tubum, vt, si tubus per crines, a capite pendentes, ducatur, aut, iuxta crinium directionem, supra dorsum felis vel canis: item, si crinium recentium penicillo, vt dictum est, flagelletur tubus, *negatiuam* electricitatem in tubo producant, saepe satis fortem; si vero transuerso crines hi fricentur, vt, si velut annulo ex iis ope forcipis, quae extrema crinium coniungit, p. 321. ita tenet, facto, hic annulus per tubi longitudinem ducatur, aut tubus per transuersum dorsi ani-

malis ducatur, *positiva* sit electricitas. Hinc colligit
Noster, vitros crines vi electrica proxime ad vitrum
accedere, cum viutorum crinium pars quaevis su-
pra totam crinis longitudinem ducitur, vitrum plus
fricari, quam crines; minus vero crinibus per eum
transuersum ductis, ab hac frictione fortiore vel
debilliore calorum in vitro et crinibus differentiam
nasci, et inde differentiam electricitatum. Vitro
vero crines paulo alios effectus edere, inprimis ob-

P. 322. pinguedinem, quam continent. Cum enim peni-
cillo ex crinibus, recenter resectis, tubum flagella-
ret, tubus vehementer *negativè* electricus factus est,
superficies autem eius, quæ pura erat, speculari,
tameñ pinguedine obducta. Qua deterfa, et tubo,
una cum crinibus furno imposito, post 14 dies, re-
petito experimento, minus *negativè* electricus re-
pertus est tubus, et minus pinguis. Deinde nulla
electricitas potuit excitari. Elapsis septimanis, cri-
nes hos Cl. Auctor paulo pinguedinis infecit, tunc
flagellatis tubus *negativè* electricus factus est, et pin-
guedine obductus. Eluta ex penicillo pinguedine,
tubus *positivè* electricus factus.

P. 324. De metalli fusi electricitate hæc expertus est:
Patinæ vitreæ imposuit filum ferreum incurvatum,
et circumdedit plumbum, stannum, zincum thalæci
magnitudine. Cum consistit metallum liquidum,
filo sericeo ferreum sustulit cum metallo appen-
dente, id etiam sequitur patina. Quæ omnia cum
coniuncta dependent, nulla observatur electricitas;
cum decidit patina pondere proprio, aut levi ictu
cylindri vitrei, viuar apparet electricitas, *negativè*
in metallo, *positiva* in vitro. Coniuncto rursus
metallo patinae, evanescit electricitas, separata cor-
pora diu retinent, quodlibet suam. Tactum me-
tallum suam amittit, sed patinae rursus impositum,
et ibi tactum, recuperat.

Historiam huius bovum, quae anno 1769 in Belgia grassata est, Academiae, latino sermone, misit Cl. Ed. S. A. N. D. P. R. T. M. D. et Idagae Polytaer.

Contigium inter amentum, quod ita per Hollandiam grassabatur, et eorum 63281 ab initio aprilis ad finem usque septembris 1760 perierint; hic a Cl. Auctore proponitur. Infectio sese pendit ex separatione pecorum ab aliis, perpetuo iacantium, aliqua appetitus prostratione, anxio et vago aspectu, oculis vehementer rubicundis ac tumentibus. Morbo cum exasperata, plane nihil deorsum nos ruminant, debilitas aucta, cornua, aures ac pedes anox calida, mox frigida deprehenduntur, cum faucium siccitate. Dentibus strident, statum ventris his sunt molesti, urina impeditur et albus est obstructa, quae aperta, excrementa sunt dura, sunt mollia, male foetent. Sitis primis tribus diebus insatiabilis, nec caput erigere possunt, nec aures, nec quae vilius edunt sonant. Tussis fortior ac debilior, prout pulmones santhesecti. Bulbi oculorum tunicas externa tument ac prominent atque oculi, omni modo inflammati, admodum rubent. Ex cantho interno effluit materia purulenta, et morbo ingruascente, lacrymae copiosae. In ore confluit, et ex naribus, aquae purae similis, effluit liquor, qui utrinque tertio morbi die tenacior, mucosior, et purus mixtus cernitur, nec ab illis lambitur. Respiratio est anxiosa cum insigni rhoncho, et iacent delassati, caput interdum extendentes, interdum versus thoracem prementes, qui tumet atque ita expansus est in tympani modum, ut entis proorsus secessisse videatur. Die quarto, quinto et sexto dysenteria eruenta cum summo foetore, ac tenesmo in plerisque apparet. Urina non libere fluit, et genitalia in vacuis extant, et plerumque inter morbum abortiunt. Laetis secretio vixde imminuitur, quod odorem spargit

git singularem; et summe morbi gradu, inter coquendum coagulatur. Peseunt intra viginti quatuor horas; quarto, quinto septimum usque diem. 10

p. 327. Ex sectionibus hæc habeto: aqua plerumque in calua; dura mater raro, pia semper prope modum inflammata est. Tunica pituitaria inflammata, et gangrenosa, in ore ac faucibus pustulae aphthosae, quas alii vesicas albas appellare videntur, lingua viscido viridi est obducta. Dentès plerisque vacillabant. Aspera arteria tota inflammata, maculis gangraenosis et sputo cruento quasi obfusa. Pectus et abdomen in se liquorem rubicundum interdum continebant. Pulmones in plerisque inflammati, in aliis gangraenosi, ac interdum sphacelo iam profusè corrupti, vna vice vomica impleti. Cor in paucis erat inflammatum, in multis permagnum. Reliquae thoracis partes plus minusue inflammatae. Maiorem inflammationis gradum habebant peritonaeum, omentum, mesenterium, rumen; minorem omnia. saepe sphacelum, ab omni fortiter inflammatum. In his ventriculis indigesta mox siccà, mox humida, seu alii liquores conspiciebantur. Pylorum vna vice Noster ita inflammatum, ac, a liquore contento, sic expansum inuenit, vt disrumpere totum cauum videretur. Intestina plus minusue inflammata erant ac tenuis talem ruborem prodebant, qualem anatomicè cera repleta, saepe quoque gangrenosa. Intestinum rectum gangraena affectum, parte interdum abundabat, quorum internae tunicae interdum facile, interdum paulo difficilius separari poterat, prout cito, seu sero aperirentur. Idem valet de vesica urinaria ac fellea. Hepar interdum sanum, interdum pallidis maculis inspersum. Vesicula fellea plerumque ampla, et foetente tenui bile ad rumpendum usque scatens, fasciolisque multis, ibi natantibus. Splen absunt, venes interdum sani

sani, interdum, tumentes et inflammati. Vesica vrina scatebat plerumque, interdum contracta erat ac inflammata. Vterus bene sese habebat, vagina vteri non grauidi, summopere constricta. Caro laxa, nec ita rubra, vti debet. Pauperes eo vesci sine villo detrimento Noster; Cl. VERMANN autem taedium, ac diarrhoeam inde natam obseruauit.

Bona inter signa refert Noster, si septimum p. 330. diem superuiuiunt, symptomata, supra commemorata, subinde cessant, quod plerumque fit, dein excretio muci ex naribus et ore si durat. Nec vesicas in regione inguinali semper adeo timendas esse, Noster notauit. Porro, si pedes primum frigent, et tertio die naturalem acquirunt calorem. Quod si vero hoc non succedit, praetereaue symptomata non solum manent, sed etiam grauiora fiunt, mala signa haec iudicat.

Hunc morbum contagiosum nominat Noster p. 331. febrem inflammatoriam putridam, quae pectus ac abdomen potissimum male afficit. Ad eam atcendam ea remedia proponit, quae inflammationi officiant, et humores ad putredini resistendum adaptant, nec non, quae primas vias purgant, inprimis sale cathartico, vel clysmatibus, ex aqua melle ac nitro paratis. Morbo vero iam praesente, iisdem remediis addit ea, quae vires vitales sustentant, atque symptomata vrgentia compescunt. Notamus ex remediis propositis praeter consueta antiphlogistica ac antiputrida, lac ebutyratum cum melle et sale communi. Vires vitales aqua cum pane cocta, sunt conseruandae. Setacea nihil profuerunt. Cortex Peruvianus et salicis cum oleo vitrioli utilis fuit.

Quod ad pericula attinet contagii transferendi p. 333. in pecora, quamquam accurate maximam partem sunt

sunt collecta, tamen, cum nimis longi partim fu-
rimus, partim plura a nobis iam tradita sunt *)
mittimus.

- p. 339. 9. *De pestis bouinae inoculatione dubia* edit Cl.
PETR. ION. BERGIUS. Pestem hanc, omnibus
iudiciis, monet magis pertinere ad malignos mor-
bos, quam ad exanthematicos, persimilem videri
pesti, humanum genus vastanti, quae, cum idem
individuum saepius adoriatur, idem de bouina peste
verosimile esse, itaque nihil prodesse inoculationem.
Neque, qui eam peregerunt, testari, leuiorem inde
p. 342. morbum fieri, quam naturali contagio, Cl. CAM-
PERUM Groningae ex inoculatis 112 seruasse tan-
tum 45; Cl. VAN D'OEVEREN 21 ex 33. sed ha-
rum conseruationem minus forte tribuendam esse
inoculationi, quam remediis adhibitis, et curae ha-
p. 343. bitae. Itaque non consuli posse inoculationem,
non in loco, vbi iam est pestis, cum ibi incertum
sit, an animali morbus operatione conferatur, an
illum ante iam habuerit; non in loco, vbi nondum
grassatur, cum ea occasione vis morbi possit
extendi.

*) vid. Comm. nostr. Vol. XV. p. 279. p. 553. Vol.
XVI. p. 587. Vol. XVII. p. 164. p. 542.

II. JOSEPH IACOB PLENCK *Sammlung von Beobachtungen über einige Gegenstände der Wund- arzneykunst. Zweyter Theil. Wien, zu finden bey Rudolph Gräffer, 1770. 8. m. 3 K. 244 Seit.*

i. e.

JOSEPH IACOB PLENCK *collectio obseruationum, chirurgiam spectantium Pars II.*

Continet profecto haec altera pars in hoc opere continuato, cuius primam partem simul cum instituti ratione alio tempore breuiter tradidimus *) multas lectu dignas et scitu necessarias chirurgicas obseruationes, quarum nonnullae quoque iconibus illustrantur, et Cl. LEBERO potissimum debentur.

I. *De obseruationibus, diuersitatem aneurysmatum concernentibus.* Tota haec tractatio secundum diuisionem aneurysmatum, in verum, spurium et pulsantem varicem, quae aneurysmatica vocari potest, a Cl. PLENCK in nouo tumorum systemate **) propositam, tribus sectionibus absoluitur.

Ac primum quidem de veris aneurysmatibus agitur. Orta sunt haec aneurysmata plurima quaeque post venae sectionem, quaedam post contusionem, plurima per compressionem, nonnulla operatione curata sunt. In operatione aneurysmatis in arteria temporali, nec fascia tortili, nec ligatura extremitatum arteriae vsus est Cl. LEBER. Compressio subinde est intendenda, ac, praeter compressionem

*) vid. comm. nostr. Vol. XVII. p. 429.

**) Vienn. 1767. 8. p. 143. vid. comm. nostr. secund. decad. suppl. I. p. 58.

nem aneurysmatis, suadet, partem superiorem arteriae compressoriis splenii ac fascia circumdare, ut sanguinis influxus in aneurysma retardetur ac infirmetur. Grauidae rumpebat aneurysma in brachio et, operatione facta, post tres dies feliciter parturiebat, ac, duobus mensibus praeterlapsis, sanitati prorsus est restituta.

P. 22. Quod ad spuria aneurysmata attinet, ea, quae Ill. HAEN *) proposuit, atque in actis Parisiensibus **) et Londinensibus ***) commentariis sunt collecta, cum iam a nobis sint excerpta, mittimus. Reliquas observationes, a Cl. LEBERO accepit Noster, cuius instrumenta in icone sistuntur, quae ad aneurysma operandum adhibuit.

P. 53. 2. *De methodo sanguinem extravasatum ex pectoris cavitate sugendi.* Cum non solum sanguis, sed et pus, serum, aer et varii omnino peregrini humores in pectoris cavitate colligantur, nec per vulnus, commodissimus quoque si accedat aegri situs, emanari possint, iam diu de instrumento quodam, ad hunc usum idoneo, cogitatum est, et nonnulla quoque a SCULTETO, ANELLIO et LUDWIGIO †) quae vero sine ore chirurgi adhiberi nequeunt, inventa sunt. Quapropter describitur, et in icone exhibetur a Cl. LEBERO eiusmodi instrumentum, quod facile in pectoris cavitatem immitti, nec pondere, nec aliis incommodis molestum, et, quod optimum est, sine ore chirurgi adhiberi potest, nec antequam

*) rat. med. P. VII. p. 3. comm. nostr. Vol. XIII. p. 433 seqq.

**) memoir. de l'academ. roy. de Chirurgie Tom. second. p. 535. comm. nostr. Vol. III. p. 615.

**) medical observations and inquiries by a society of physicians in London. Vol. II. et III. vid. comment. nostr. P. XII. p. 464. P. XVI. p. 131 seqq.

†) v. comm. nostr. Vol. XVII. p. 508.

tequam chirurgus videatur, extrahi debet. Quoniam vero praevidemus in eo describendo sine icone obscuritatem non euitari posse, vltiori eius descriptione supersedebimus.

3. *Observatio de vulnere arteriae intercostalis*, p. 69.

Cum hoc vulnus alias in medicina forensi, plerumque absolute letale habeatur, haec observatio eo dignior notatu est. Ad arteriam comprimendam, cum ligatura a nonnullis reuiciatur, ferramentum et machina *) a Cl. BELLOQ. inventa est. Cl. LEBER autem deligationem arteriae felicissimam cum successu ita praeiicit, vt. vulnere iniecto ex aduerso vulneris iam inflicti, flexili et catheteris in modum incuruato instrumento, et apice foramine pertuso, filum latum et puluillo instructum introduceret, atque illo circa costam simul cum puluillo ibi applicato, vbi vulnerata est arteria, ea ligari posset. Quo facto haemorrhagia sedabatur, sanguis, in cavitate pectoris extravasatus, subinde emanabat, et, decem diebus praeterlapsis, aeger penitus sanatus est. Instrumentum hoc delineatum est in tabula secunda, insimulque acus incuruata, foramine instructa, cum scalpello.

4) *Epistola IOANNIS ALEXANDRI BRAN*, p. 77.

BILLAR. *ad Auctores Estratto della letteratura Europea* **) in quo novum instrumentum, ad fistulam curandam, proponitur. Hoc hic iterum est delineatum. Quod quidem cum sine icone aegre possit descri-

*) vid. *mém. de l'acad. roy. de chirurg.* Tom. II, à Paris p. 95. tab. I. p. 125. Tab. IV. comment. nostr. Vol. III. p. 587.

**) v. per l'anno 1767. Tom. III. Vol. XVIII. Pars I.

describi, ac praeterea nimis compositum, ideoque minus congruum nobis videatur, mittimus.

p. 91. 5. *Disquisitio vſtatiffimarum methodorum mercurii lue venerea laborantibus exhibendi a Cl. C. H. Variae res, quae antiquitatem huius miasmatis concernunt, ac eius comparisonem cum iudaeorum elephantiasi, vtriusque symptomata communia, praemittuntur. Elephantiasin iudaeorum et lue veneream inter se confert Cl. Auctor ideo, quod elephantiasis cessavit, lue venerea grassante: porro, quod elephantiasis mercurio, et ipsa inunctione mercuriali curata est ab Anglicis chirurgis. Quae omnia ex scriptoribus variis probantur.*

p. 109. Tum disquirat Noster, num inunctio, an internus vſus mercurii sit praefereendus? Antepositam inunctioni internum mercurii vſum, quoniam hydrargyrum vſum per inunctionem immediate in corporis vasa infunditur, humores corporis resoluit, et ad intestina deducit, et quoniam tandem Cl. Auctor neminem per frictionem mercurialem lue venerea liberatum, et penitus restitutum vidit. Inter methodos mercurium interne adhibendam quamquam mixturam Swietenianam non reſciit, quam imo laudat, et eius efficaciam huius mali inprimis compescendi, observationibus additis, demonstrat, tamen illi pariter, ac omnibus omnino reliquis methodis mercurium interne aegris propinandi praefert illam methodum, quae a Cl. PLENERO magna cum studii assiduitate inventa ac nuper ab ipso publici iuris est facta *). Combinatur nimirum mercurius cum gummi Arabico trituratione accurata et diuturna ita, ut globuli mercurii pestis disparerant, nec, quiete etiam accedente, iterum appareant **).

Egregie

*) v. comm. nostr. Vol. XIV. p. 326.

**) ibid.

Egregie hoc medicamentum conducere ad luem veneream compescendam sine saluatione et tum, cum antea mercurialia sunt adhibita, probat Noster nonnullis obseruationibus, hisque addit Cl. HERTZOGII obseruationes, quae in dissertatione *) eius inaugurali sunt collectae, et efficaciam huius medicamenti produnt, insimulque varia, de forma huius medicamenti, vbi pilulas reliquis praefert, et de quantitate gummi arabici, proponit.

6. *Obseruationes de tetano, a vulneribus profecto.* p. 143.

Sex HIPPOCRATIS obseruationes, tetanum concernentes; quaedam de tetano, a Cl. PLENCKIO collectae, sequuntur. Nimirum post vulnera articulorum, post amputationem extremitatis inferioris super genu, post vulnus faciei contusum, post ligaturam vasorum spermaticorum. Ex his aegris, quorum numerus est vndecim, duo vitae sunt restituti. His iunguntur obseruationes SYLVESTRI CLEPHANE, CHARLESWHITE, HOOCK, BAYLON et WAGNER.

Ex his tetani obseruationibus annotationes p. 194.

de natura, causis et cura huius mali deriuntur. Quod ad naturam attinet, tetanum esse spasticam contractionem omnium, interdum et singulorum musculorum corporis humani, ideoque in vniuersalem et particularem dispesci debere, Noster arbitrat. Variis nominibus e. c. risus sardonius, episthotonus etc. missis, inter causas, hoc malum efficietes, refert Cl. Auctor non raro nervi cuiusdam laesionem; spasmodum autem proximam causam cerni retur in aucta fibrae muscularis irritabilitate. Porro oriuntur haespasticae contractiones a nervo ex parte laeso, vehementer et diu tenso, nimis firmiter ligato, seu caustico remediotaeto. Nec minus

C 2

condu-

*) Quae prodiit Helmstad, 1768. 4.

conducit ad tetanum frigus nocturnum, calidus, putridus et maritimus aer.

P. 209. Quibus causis per exempla declaratis ac probatis, curationem quaerit Noster, vel in causa, quae neruum irritat, remouenda, vel in effectibus arcondis et coercendis, quos irritatus neruus prodit. Ad hoc efficiendum pertinet dissectio omnino laesi, seu ex parte laesi nerui, nimis ligati nerui relaxatio, laesi membri amputatio, balneum tepidum emolliens, ex aqua seu oleo, opium, moschus, cortex Peruvianus, oleum terebinthinae seu balsamus Peruvianus, venaesectio, corporis ligatura et vitiolae vulnerati in transactionibus philosophicis *), praeterea electricitas suadetur. Opium et moschus, nec non cortex Peruvianus, imprimis profant. Venaesectio raro videtur Nostro summe necessaria; reliqua ceterum antispasmodica, vesicatoria laxantiaque nihil praestare in tetano asserit, nec minus reuicit instrumentum, pro tetano maxillae inferioris inuentum.

P. 223. 7. De usu spiritus vini in morbis chirurgicis. Cum huius remedii usum Cl. PLENER in materia chirurgica, ab eo edita, vberius declarat, nonnulla tantum hic de usu atque abusu huius remedii disputat. Vtilem nimirum illum iudicat in haemorrhagiis, nimia suppuratione in gangraena humida, varicis, spina ventosa, in laxitate ligamentorum, luxationibus, in variis prolapsibus etc. E contrario noxius ille est in inflammationibus, scirrhis, abscessibus, in vulneribus sclopetorum, cerebri etc.

*) Vol. LIII. p. 10. et EVII. p. 88. v. c. c. m. n. o. s. t. r. a.
 Vol. XIII. p. 661. Vol. XVI. p. 261.

II.

Flora Sibirica, seu historia Plantarum Sibiriae
Tomus III. Auctore D. IOH. GEORG.
GMELINO, Editore D. SAM. GOTTLIEB
GMELINO, Academ. Scientiar. Petropol.
Membr. ord. Petropoli, ex typ. acad. scient.
1768. 4 mai. alph. 1 pl. 13. tab. aen. 67. et
Tomus IV. ibid. 1768. alph. 1. pl. 4. tab.
aen. 83.

Beatissimus GMELINUM in disquirendis, examinandis, et
descriptionibus et figuris illustrandis Sibirici
regni plantis, singularem industriam et studium adhi-
buisse, occasione Tom. I. et II. huius florae *) as-
tunde cognouimus, ibidemque ea omnia, quae ad
praestantissimum hoc opus spectant, illudque botani-
cis gratissimum reddunt, exposuimus, ut nunc
ea modo annotare debeamus, quae in continua-
tione, duobus scilicet his voluminibus continentur,
et diu desiderati, nec dum ad umbilicum perducti
operis fata concernunt. Sunt duo indicati Tomi
posthumi; tres autem classes tertii Tomi, incom-
pletas, fructifloras et calycifloras Ipse, dum vixerat,
penitus elaborauit, elaboratasque ante viginti fere
annos Tubingae Academiae Petropolitanae misit b.
Auctor; ast variis ex causis tenebris sepultum iacuit
hoc volumen, usque dum Petropolin vocato alteri
GMELINO tradebatur. Hic in manuscripto pa-
trui sui nihil mutauit, modo recentiori synonymia
auxit, et varia e publico Academiae thesauro her-
bario, in quo industria STELLERIANA emicat,
addidit, eadem autem, signo adhibito, sollicite se-
parauit. Ita vero plantis Sibiricis intentus Cl. Edi-
tor, omnem sensum floram elaborauit, et Tom. III.
) vid. comm. nostr. Vol. II. p. 267.

Ringentes, Siliquosas et Columniferas adposuit; in Tomo IV. autem *Leguminosas, Oligantheras, Diplosantheras et Polypantheras* exhibuit. Has ergo plantas, posterioribus ordinibus comprehensas, et secundum viam, quae hortus alit, et secundum sicca examinavit specimina, consulendo Patruī codices manuscriptos, et indices, *Lenensem, Irkutensem, Ieniseensem, Transbaicalensem*. Licet itaque duo nunc sint huius florae Auctores, sibi tamen ubique simile est opus, plantaeque ad normam Patruī et ordinatae, et descriptae, et definitae, et figuris illustratae sunt a Successore; id modo non reticendum, uti Editor Ipse monuit, parcius salutare et oeconomicos plantarum usus in posterioribus classibus enarratos, attamen non prorsus neglectos fuisse. Restant vegetabilia *Cryptanthera*, his destinavit quintum et ultimum Tomum, cui appendicis loco, singulare florae Sibiricae ornamentum, scilicet fluuiorum, cryptarum, montium et, quae ad reliquam huius regni historiam naturalem spectant, notitiam, omissis tamen animalibus, adiungere velle promisit. Quae, cum nonnisi gratissima esse debeant omnibus, eo ardentius exoptamus, ut ex itinere, quod instituit, orientali saluus redeat, et in eodem collectos thesauros publici iuris facere possit.

His praemissis, nunc ea, quae in his Tomis praecipue memoratu digna nobis visa fuerunt, recenscamus, et primo loco plantas, singulari usu celebratas, commemoremus. *Daphnes mezerei* baccis
T. III. P. 27. sexus sequior in Russia genas perficere et rubentem
tumidulamque faciem sibi conciliare solet. Equis
radix medicinam praestat, quando pedes ipsi
intumescunt, particula eius, loco setacei, in summa
posterioris parte applicata et quotidie loco mota, do-

nec

nec tumor euascat. Quae de virtute *Stelleræ*, p. 12.
Chamaejasme dictae, olim scripserat Cl. Auctor, ea,
 vltioribus experimentis certior factus, nunc iterum
 tractauit, monuitque, radicem eius inter summo
 drastica medicamenta collocandam, et vix duodecim
 grana robusto aliarum regionum homini danda esse,
 sursum enim et deorsum purgat. Sibiricorum au-
 tem ventriculus ad drachmam dimidiam et duos
 scrupulos perfert. *Polygoni, bistorta* dicti, varie p. 41.
 tatem notauit et delineauit folijs vtriusque viridi-
 bus, minus acuminatis, spica habiliora, eiusque
 radicem, non adstringentem, sed instar auellana-
 rum domesticarum dulcem saporem habere, easque
 saepe vel integros dies, et ad satietatem vsque se co-
 medisse, STELLERUS retulit. Etiam vulgaris
 plantae radicem Russi non solum ad gonorrhoeam,
 et alui fluxum sistendum, sed et ad ventris tormina
 mitiganda adhibere solent. Tungusorum et aliorum
 populorum quotidianus quoque et gratissimus est ci-
 bus, et apud eosdem tantam famam accepit, vt hoc fer-
 culo apposito, quilibet iudicaret, quod hospiti esset ac-
 ceptissimus. *Polygoni* quoque *ovipari* radix siccata,
 contusa, et cum lacte cocta cibum eximium praestat.
Persicaria angustifolia C. BAUH. quam a *Polygono* P. 49.
persicaria LINN. separauit, et *polygonum spicis in-*
interruptis rarissimis, folijs ex lineari lanceolatis semini-
bis obtuse triangulis, vaginis ciliatis, dixit Auctor,
 incolis Astrachanensibus in singulari anginae specie,
 quae cum aphtis coniuncta est, et saepe contagiosa
 fit, familiaris medicina existit, dum herba siccata et
 contrita, vel cum aromatibus, vel cum vitriolo de
 Cypro et alumine vso, et anguriarum viridium cor-
 tice permiscetur, huiusque pulueris particula, ope
 fistulae, ori inflatur, aut cum melle mista partibus
 dolentibus illinitur. *Valeriana officinalis* Sibiriae in p. 121.
 colis propter virtutem antepilepticam celebrata est.

- p. 128. De *Linnaea boreali* scripsit: „specificam eius virtutem in arthriticis et rheumaticis doloribus saepe tentantes, quum Petropoli versaremur, de ea convinci non potuimus, quod inviti, ex rei tamen veritate, denunciamus.„ Ex ligno *Lonicerae*, *Xyle*
- p. 129. *Resm* dictae, in Russia oleum per descensum paratur nigrum et ponderosum, eoque tumores frigidi inviguntur bono successu, itemque interne sumitur, contra quascunque sanguinis impuritates, in variis
- p. 146. suis symptomatibus, scorbuto et scabie. *Vaccina oxycocci* baccae, tartari loco, ad coctionem albam argenti per omnem Russiam, bono eventū, adhibentur. *Viburni opuli* fructus non solum edules sunt, sed et inebriante forsitan virtute pollent, ut ex curioso, hic relato, experimento, patet. Baccae scilicet maturae ollae iniiciuntur, et sacchari spiritus, quo frumenti quantitas additur, olla opercula clauditur et in elibano calefacto reponitur, donec baccarum color in spiritum transierit, Baccae hinc candidissimae adparent et spiritus, omni odore ac sapore destitutus, aquae vulgari simillimus est, alii virtute valde inebriante praeditus. *Campanulae filifoliae* radix verno tempore succulenta et dulcis est, incolisque gentilibus, ut et Muhamedanis Sibiriae tum cruda, tum cocta, escam praebet gratissimam, eamque napi radice instar coctam, hac sapidiorem esse, propria experientia confirmavit Cl. GMELINUS. *Lauendula foliis ovatis*, saepe lobatur nova est species, forte *Betonicae sibiricae* nomine in WALTHERY horto delinecta, odore mentham refert, eiusque flores et folia Ircutienſes cum spiritu frumenti infundere, ad solem digerere, inque balneis fornacum lapidibus candentibus superinfundere solent, et sudanti hoc in balneo, febre tertiana laboranti, certum auxilium pollicentur. Etiam in forma decocti ad gonorrhoeam, fluxumque album mulierum commendatur.

tur. *Geranii pratensis* frequens est usus in profluo P. 274.
 nibus ventriculi pectorisque angustis, forma decocti T. IV.
 hausti. *Glycyrrhizae* non glabrae, sed echinatae radi- P. 32.
 ces ad Volgam effodi, ac ex eadem in phararmacopo-
 lio Astrachanensi factum tanta copia parari, quanta
 pro omni imperio Ruthenico sufficiat, LERCHIUS P. 73.
 retulit. *Myosotis scorpioides* multi usus est in quouis
 obscuro morborum genere, imprimis in symptoma-
 tibus luis venereae. *Androsace septentrionalis* et in p. 81.
 variis pecorum morbis, et eius decoctum in gonor-
 rhoea, alboque fluore adhibetur. *Parnassiae palustris* P. 91.
 decocto in stranguilla et calculo vtuntur. *Verbasci nigri* P. 92.
 flores non solum recentes, tritosque vulneri recenti
 imponere, oleique cocti virtutem vulnerariam extol-
 lere, sed et in epilepsia infantum plantam adhibere so-
 lent incolae. *Hysocyami nigri* radices, folia et flores bal- P. 93.
 neorum fornacibus superinficiunt, aut propter iocum,
 aut alias rationes, quo lauantes in balneo in soporem
 aut velaniam ludicram conficiant. Fufuere plantas,
 in dentes catiolos inperfo, contra dolores eorum
 vtuntur Rutheni. *Solani dulcamarae* herbam et bac- P. 94.
 cas, immaturas maturasque conscindunt, et pabulo
 equorum immiscunt, vt eos contra bubones conser-
 vent, vel has maturent purificentque. *Polemonii*
coerulei puluerem in vlceribus, a lue venerea ortis, P. 103.
 inspergunt, vt et, ab eadem dolentibus partibus,
 cataplasma inde paratum imponunt. *Andromeda*, P. 123.
 quaedam, quae forte cum *Rhododendro pontico* con-
 venit, a venatoribus, et glacie mariae fossoribus
 multum aestimatur, dum enim illi labore suo facile
 delassantur, et a perpetuo inaccessibleium fere mon-
 tium ascensa, in genibus praesertim, grauissimos do-
 lores patiuntur, lassitudine et doloribus potu decocti
 foliorum huius fructus, per duos vel tres dies con-
 tinuato, medentur, multumque inde se dormire et
 quasi inebriari, sed breui ad labores sustinendos

- aptissimos inde se euadere, perhibent. Ratione loci et climatis huius plantae vires multum variare solent. In Beringii insula epota et decocta nec phlegmas excitat, vt ad Baical, nec catharticam efficaciam ostendit, vt ad Lenam, potiores vero suffocationis periculum experti fuerunt, ast aliquot horis elapsis, bene rursus sese habuerunt. *Saxifraga bronchialis* a LINNAEO forte dicta fuit, quia incolae
- P. 167. Sibirici eius decocto in pleuritide et angina vtuntur. *Saxifragae crassifoliae* folia emarcida superioris aut tertii anni, colore suo orbata, coriacea, fusca, a frigore et niue mitiora reddita, inseruiunt loco
- P. 189. Theae sinensis Ruthenis, potumque commendant alui profluuiio laborantibus. *Aconiti Lycostoni* radicem in cuiuscunque generis morbis incognitis, in primis epilepsia, et lue venerea, ac vbicunque magnitudo morbi generosum remedium requirit, eiusque decoctum in debilitate ventriculi commendant. *Trollii Europaei* quoque radicem, in morbis obscuris et
- P. 199. contumacioribus laudant. *Anemones nemorosae* autem radicem et folia pro deleteriis habent, comedentibus enim maximas pectoris angustias creant et triginta plantae, absque radicibus deuoratae, hominem robustum iugulare valent.

Notemus porro ea, quae genera concernunt, horumque characteres vel limitant, vel confirmant. Genus, a LINNAEO forte propter obtusas et non pungentes ramorum extremitates, *Axyris* dictum, difficulter ratione characteris disquiritur; et in *ceratoide* GMELINUS, oculis etiam armatis, nil certi cognoscere, et STELLERUS nihil quidquam seminum, sed tria tantum stamina in singulis floribus videre potuerant. Attamen et *Chenopodium scoparium* huius generis forte speciem esse monuit, et in *ceratoide* in foliorum alis glomeris candidorum pilorum

pilorum, et inter eos tria perpetuo subrotunda com-
pressa festina, et ad singulum semen duo hirsuta, ac
in cornua veluti desinentia folia: praeterea spiculas
ex luteo palli-fcentes, steriles, observavit, at de vlti-
marum structura nihil distincti cognoscere, et in fe-
minis nihil, nisi semen matrarum observare licuit.
Axyris amarantoides spicas alares profert, quibus
flores, exiguorum globularum forma, adherent,
constantes ex foliolis, inter villos albos breves emi-
cantibus, et filamentis apicibus luteis instructis, ex-
trema pars spicarum fit paleacea et exarida, in-
ferior autem foliis vestitus minoribus multis, tribus
plerumque simul eodem loco affixis, in quorum sin-
gulis semen latitat orbiculato depresso, vtrinque
foliolo cinctum. In hortis res aliter visa fuit. In
singulorum namque foliorum alis tres flosculorum
contiguae series locabantur, quarum duae femellae,
singulae vtrinque brevi foliolo, tanquam calice cin-
ctae, praeterea duobus foliolis extra munitae sunt,
quorum singulis tres flosculi eiusdem generis in-
sident, eorumque calix duobus aut tribus foliolis con-
stat; styli duo sunt, corolla longiores. Interme-
dia series foliolis tribus includitur hirsutis, et floscu-
lo constat masculo tristemone, et duabus femellis.
Saepe etiam in alis foliorum duas aut tres tantum
flosculos femineos, aut totidem masculos separatos
vidit Auctor. In *hybrida* flores masculi, caulem ra-
mosque terminant, at nec alae foliorum iisdem de-
stituuntur; feminei vero in ipsis alis sub masculis
semper sessiles sunt. Masculorum calix constat tri-
bus glumis hirsutis et tribus filamentis cum anthe-
ris didymis, pulvere excusso tricuspidibus; haec
non vno eodemque tempore erumpunt, hinc facile
pauciora numerari possunt. Feminarum calix etiam
trifolius, sed stylus modo unicus cum stigmata sim-
plicissimo obliquo. *Axyris prostrata* ex foliorum
alis

- alis capitula crassa, umbellarum fere specie, tomentosa emittit; femineorum florum sedes, ab hac specie characterem generis deduxisse LINNAEUM.
- P. 99. Auctor monuit. *Anabasis aphylla* et *foliosa* *Sisymbrium* quidem factae sunt species, autem non *aphyllum* in primis sui generis; et a *foliosa* separandam esse monuit, ac variasque fructificationis partes descripsit. De fructu, an bacca dici posset, nec GMELINUS, nec LAMBERTUS aliquid determinavit, in *foliosa* calicem quinquedidum supercalentum persistentem germinalem insistentem, stamina quinque, stylos duos, et semen viliam cochleatum, in *aphylla* calicem trifidum, stamina quinque et stylum unum, huius vero duo stigmata, vix oculo armato distinguenda; descripsit. *Euphrasia odontites*, et *sinifolia*, ducit MALLETUS, *odontitis* nomine occurrunt, priorique *Asterolophi* nomen imposuisse b. GMELINUM, Editor monuit. *Messerschmidiae* genus, LINNAEO P. 77. in specierum edit. II. p. 102. ad *Tournefortiam* reatum, eo nomine restituit; *Claytoniam virginicam* et *africam* eo nomine repetiit, licet priorem, *Betula* nomine, a loco natali, *Betula flumis* desumpto, in P. 88. signaverit STELLERUS. Ita et *Swertiam dichotomam* et *corniculatam* nomine *tetragonanthos* descripsit STELLERUS et b. GMELINUS, utranque vero Cl. Editor *swertia* denovo associavit. Prior scilicet *dichotoma* flores profert pendulos, eorumque calix est quadrifidus, et corollae quatuor lacinae apices coeunt, et pyramidis quadratae effigiem induunt, non raro tamen a se invicem secedunt; singulae lacinae duo insistent pulseta, et circa umbilicum floris multa haeret lanugo, ex qua stamina quatuor nascuntur, stylum simplicem cingentia. *Corniculatae* flores, ob quatuor segmenta, superne coeuntia, fere clausi, pyramidis quoque quadratae formam referunt. Plantam, quae in KAMUSIA
- Amoenit.

Ammanit p. 846. *Thysif* nomine occurrat, et *Azo-*
lae indicant LINNAEUS est, tanquam singulare genus
hic notatur, et quia inter muscos erescens sola flo-
reat; *Bryanthi* nomine insignitur. Character ge- p. 132.
neris sequens est: calix monophyllus, coloratus,
persistens, in tot, quot corolla, lacinias fissus; co-
rolla campanulata, patens, in quatuor, quinque vel
sex lacinias ultra dimidium diuisa, filamenta quatuor
ad sex filiformia, antherae rubrae, dorso staminum
perpendiculariter adhaerentes, supina parte medio
canaliculatae; ovarium sphaericum, stylus filifer-
mis, ultra corollam exsertus, stigma nodosum; ca-
psula obato acuminata, quinquelocularis, quinque
valuis, semina plurima rotunda; floret in corymbo
terminali, et habitu *Ericam* refert. *Lychnidum* fa- p. 136.
milium ad unum reduxit Cl. Editor genus, et hinc
Cerastium, *Silene*, *Agrostemma* et *Gypsophila* coniu-
guntur; prout et *Alfines* genere *stellarias*, *spergular*,
saginas et *serassia* comprehendit, monuitque peti- p. 154.
lorum integritatem et diuisuram, stylosumque va-
riantem admodum numerum tantum non valere, ut
se inuicem separantur. *Arenaria peploides* III. T.
LINNAEUS a reliquis huius generis et *alfines* spe-
ciebus crasso suo habitu, glandulisque nectariferis,
in flore conspicuis, multum abluat, et hinc b. GME-
LINUS nouum inde genus formare, illique *Amma-*
denia nomen imponere voluit, notauitque Editor,
si ab *alfine* remouenda planta, *Arenariam* dici posse,
cum reliquae arenariae omnes ad *alfinem* commode
referantur. *Cimicifugam*, antea ad *Actaeam* rela-
tam, eodem nomine generico proposuit Cl. Editor, p. 182.
et accuratam descriptionem addidit, ex qua nota-
mus, extremum caulis plurimos emittere ramulos, ad
quos egrediuntur flores globosi, corolla destituti,
calicis modo quatuor, quinque, sex foliolis subro-
tundis, filamentisque plurimis absque pistillo in-
structi;

structi; caulis autem fastigium in spicam terminatur, cuius flores corolla nulla, sed calice tantum, priore simili, caduco, filamentis hisdem antheris omnino fertilibus, pistillisque pluribus, numero variantibus cum totidem stylis praediti. Ita observavit Cl. Editor in exemplis, quae in Horto aluit, hinc ad polygamiam monoeciam pertinere asserit, quamvis et saepe dioica esse soleat, antheris circa femininas partes sterilibus; capsulae uniloculares continent semina, theca, crispis quasi undulatisque membranis aspera, obvoluta.

T. III. Species etiam nonnullae ad alia relata fuerunt p. 241. genera. Ita *Ballota lanata*, *Phloxis foliis multif.* p. 258. *dis*, *Erysimum hieracioides* cum WALLERO *Hesperis foliis longioribus*, *glabris*, *rariter dentatis*, dicuntur ob calicis enim foliola deorsum gibba, et semina non

T. IV. emarginata cum *Hesperide* bene convenit. *Pulsat.* p. 75. *naria fibrata* est *Anchusa foliis radicalibus cordatis*, p. 176. *caulinis ovatis*; et *Peganum dauricum*, *Ruta foliis simplicibus alternis* nominatur.

T. III. In varietatibus colligendis et constituendis magnam solertiam ubique adhibuerunt Auctores. *Salicorniam fruticosam*, quam LINNAEUS dubitantes ab herbacea separauerat, varietatem modo esse, repetito examine didicit b. GMELINUS. *Herbacea* primi et secundi anni planta est, simplici aut parum ramoso caule, qui dein in plures ramos dispergitur, habitum simul mutat, et fruticosior euadit. *Corispermum squarrosum* ab *hyssopifolio* non separavit, nil enim deprehendere potuit, quod certas discriminis notas exhiberet; viridis et ruber color variat, et nulla rubro colore occurrit, nisi autumnis; hirsuties et glabrities foliorum pro ratione soli ludit, et hirsuta folia cum aetate pilos plurimam partem amittunt; spicae etiam, docente cultura, in planta erecta longae,

longae, in procumbenteouatae enascuntur. *Polygonum bistorta* non solum radice variat, sed et altitudine caulis, longitudine et latitudine foliorum, et colore earum infra magis aut minus glauco, forma etiam eorundem ex ouato oblonga, lanceolata, acuta aut obtusa, ex cordato lanceolata. Inprimis ea, quae spicam habiliorem profert, notari meretur, hinc et eius delineationem addidit Auctor. *Perficariam foliis subtus tomentosis* HALLERI ad *Polygonum* p. 41. *num perficariam* cum LINNAEO retulit; *Perficariam angustifoliam* C. B. vero cum HALLERO ab eodem separauit, et *Polygonum spicis interruptis rarissimis, foliis ex lineari lanceolatis, seminibus obtuse triangularibus, vaginis ciliatis* appellauit. *Polygonum conuoluulus* et *dumetorum* coniunxit quidem GME-LINUS, ast rectissime LINNAEUM duplicem inde constituisse speciem, Editor notauit. *Atriplex tatarica* ab *hortensi* differt. *Rumex crispus* pro natali loco oximie variat, hinc et *alpinum* cum eodem coniunxit. *Leonurus tataricus* et *sibiricus* a se inuicem diuersae non sunt species, in *sibirico* flores modo maiores adparent, et labium superius inferiori fere aequale. In *Trollio Europaeo* singularem plenitudinem florum obseruauit, nectariis scilicet in petala T. IV. oblonga et angusta commutatis; foecunda proferre solet semina ex quibus similes plantae enascuntur, hinc forte pro distincta specie haberi posset, cum et in iis regionibus, ubi prouenit monstrosa planta, naturalis deficiat, et vice versa. *Ranunculus reptans* ad *flamulam* amandatur. Nullibi autem tanta varietatum copia existit, quam in *Delphinii* speciebus praecipue *elato* dicto; ut et Auctor dixerit, taedio sum fore, si omnes recensere voluerit, cum tamen quaedam earum facile confundant disquirentes, primarum delineationes in Tab. 75. ad 80. exhibuit. Nec longitudo pedunculorum maior, nec glabrities

et

et hirsuties, nec foliorum incisura profunda, aut minus profunda, nec laciniarum latitudo maior, aut minor, nec mollities aut durities foliorum, nec florum diuersa magnitudo, nec petalorum forma, subrotunda, aut oblonga aliquid in hac planta ad speciem diuersam statuendam conferunt. In hortum transplantata planta lacinias foliorum saepe tam angustas profert, vt omnino accedant ad lacinias *Delpheonii grandiflori*, et *grandiflorum* habet saepe ita latus, vt parum abluant a latitudine *elati*.

T. III. Infunt hisce Tomis plures aliae observationes
p. 28. quae ad generum specierumque cognitionem egregie faciunt: *Atraphaxis spinosa* descriptionem, a DILLONIO datam, perfectissimam esse Auctor fatetur,

folia modo rotundiora, et spinarum vix vestigium inuenit, nisi in vetustis et forte superioris anni; hinc maturum anni tempus, in quo planta observata fuit, huius differentiae causam inuoluere, existimauit. *Myriophyllum spicatum* folia perpetua, quaterna ostendit, vti C. BAUHINUS in Prodro-mo pinxit, et foliola, quae pin-nas constituunt, in fluuio Mana capillaria quidem, ast sex duplo fere maiora, quam in planta vulgari obseruauit. *Polygoni* genus, vt in recentissimis scriptis assumsit LINNAEUS, No-

P. 48. ster quoque retinuit Auctor. *Polygono auriculari* folia angusta et lata, tumque caulem semper altissimum et ramosissimum, saepe etiam corollas quadripartitas immixtas vidit, in eiusmodi autem corollis suprema staminum series quaternarium numerum non excedebat, inferior tria stamina, vt in corolla quinaequepartita, continebat. *Polygono barbato* synonymon SLOANII falso apposuisse LINNAEUM, potius illud ad *ocreatum* pertinere notauit, et computatione instituta confirmauit Cl. Auctor; ita et *Panicaria foliis ovatis glabris* KRASSENEN, a *brachato* *Polygono*.

Polygono diversissima est species. In *Polygono tatarico* observavit flores feminæcos, et interdum p. 64. omnia deficiebant stamina, interdum vnum vel alterum modo aderat, in aliis stamina octo tres brevissimos stylos cingunt, quorum stigmata minutissima sunt, globuli etiam nectariferi, aut valde minuti adsunt, ut numerari vix possint. *Valeriana officinalis* pro loco natali multum variare solet, notatu præcipue digna illa est mutatio, dum tubus floris inferius ab ea parte, qua labium inferius locatum est, in levissimum tuber intumescere, sæpe Cl. Auctor cognovit. *Viburni opuli* margines floris steriles quidem, non vero ad neutros referendos esse existimavit, perpetuo enim in illis filamenta quinque, antheris didymis instructa, et stigmata tria vidit. *Asperula tinctoria* in natali loco florem tubulosum trifidum et stamina tria; in horto autem culta, corollas plerumque quadrifidas, tetrandras, et magis campanulatas protulit. In *Crataego oxyacantha* tres semper stylos cum stigmatibus capitatis et viginti stamina numeravit; præterea folia ex pinnato serrata appendiculata dicenda esse monuit, cum duæ, appendiculæ, in petiolorum exortu, aut basi folii utrinque adnascantur lanceolatae, serratae. Haec foliola veris tempore nunquam deficiunt, postea vero defluunt, ut passim vnum, rarissime utrumque deficiat. *Hypocoum erectum* a T. IV. reliquis speciebus abludivit ratione flaminum eo modo, ut *Capuorchis* BOERHAAVII a *Fumariis*. Stamina sunt sex, quorum duo brevia externa ex hiatu petalorum interiorum oriuntur, antheris sibi impositis longis, duplicatam membranam referentibus, quatuor interna incurva, basiliora, germen cingentia, inaequalia, instructa antheris erectis, concavis, angustis, reliquorum multo brevioribus, singulis paribus connatis; styli sunt duo brevissimi. *Ver-* p. 92.

basci nigri singularem metamorphosin iconè expressit; flores singuli pedunculis satis longis sustentantur, a forma reliquorum plane ablucentes; sunt infundibuliformes, et alii androgyni, alii masculi, alii neutri, quandoque proliferi, sine cauliculis protrudentes, foliis aut flore nouo terminatos; caules quoque habet totos purpureos, ramosissimos, et folia angustiora, plerumque rubentia, minus lanuginosa.

- T. III. Specierum, hactenus descriptarum, nomina
 p. 13. saepe mutata, et aliis notis definita inuenimus. Ita *Callitriche autumnalis*, foliis oppositis oblongis, fructibus quadrifariam dehiscentibus, et *varna* foliis oppositis oblongis, fructibus integris, distinguuntur;
 p. 40. *Polygonum auiculare*; *Polygonum* floribus subsolitariis in alis foliorum sessilibus, staminibus octo; *Polygonum biflorum*, *Polygonum* spica simplici terminatum, foliis imis appendiculatis, seminibus triquetris; *viniparum*, *Polygonum* caule simplici, spica terminatum; foliis ad oram nervosis, seminibus ouatis; *amphibium*, *Polygonum* spicis solitariis pedunculatis, staminibus quinque, foliis serratis; *Persicaria*, *Polygonum* spicis densis, floribus hexandris digynis, seminibus compressis, vaginis ciliaribus; *hydropiper*, *Polygonum* spicis, strigosis, laxis, foliis lanceolatis, seminibus obtuse triangularibus, vaginis debilibus; *frutescent*, *Polygonum* fruticosum, floribus pentapetalis octandris trigynis, duobus petalis externis reflexis, ramis in extremo inermibus etc. appellatur. *Dracocephalum Moldauica*, *Dracocephalum* floribus verticillatis, foliis ex ouato lanceolatis, bracteis longe ciliatis; *nutans*, *Dracocephalum* floribus verticillatis, bracteis lanceolatis integerrimis, foliis oblongis, superioribus integris, floribus nutantibus; *thymiflorum*, *Dracocephalum* floribus

floribus verticillatis, bracteis lanceolatis integerrimis, foliis ovatis, superioribus integris, floribus vix e calice eminentibus; *grandiflorum*; Dracocephalum floribus verticillatis, foliis oblongis, obtusis, ex sinuato crenatis, bracteis oblongis; *sibiricum*; Dracocephalum verticillis pedunculo communi elevatis secundis; *pinnatum*, Dracocephalum floribus ex verticillato spicatis, foliis cordatis, sinuato pinnatifidis; *Russiana*, Dracocephalum floribus verticillato spicatis, foliis linearibus confertis, nominatur, et sic in multis aliis characteres specifici mutati fuerunt, eoque modo specierum cognitio facilior reddita.

Porro etiam non tantum Sibirico regno proprias, et a nullo botanicorum hactenus memoratas plantas accurate descripserunt, vel iconibus illustrarunt Auctores, sed et partim Sibiricarum eas, quae in Europaeis hortis coluntur, et in LINNAEANA specierum enumeratione occurrunt, partim quoque multas, quae nostris terris indigenae sunt, e. g. *Chenopodium aristatum*, *Valerianam Sibiricam*, *Loniceram Xylosteum et coeruleam*, *Cymbarias*, *Buniam orientalem*, *Primulam cortusoidem*, *Hyoscyamum physoladen*, *Violam unisfloram* aliasque plures novis descriptionibus exornarunt, et *Plantaginis maioris*, *Arenariae peplidis*, aliarumque cognitarum icones novas adposuerunt.

Denique et ea annotare deberemus, quae novas, et hoc opere primum memoratas species concernunt. Cum vero nimis magna earum existat copia, earumque recensio in compendio exhiberi non possit, easdem lubenter omittimus, de vna alteraque modo quaedam adhuc adducturi. *Spinachia foliis triangularibus, ex sinuato dentatis*, flores in spicis brevibus sine globulis arctissimis profert; et masculis

T. III.

p. 85.

- lis quidem stamina sunt quatuor, interdum quinque ex basi corollae quadripartitae oriunda, et in basi huius corollae germinis veluti vestigium, sub speciei puncti nigricantis adparet. Femellae eadem plantae masculis miscentur, aut etiam inferius in alii foliorum, sine masculorum admixtione sessiles sunt, earumque calix incondite tribus, quatuor, aut quinque dentibus, inter quos duo oppositi prae reliquis notabiles sunt, terminatus monophyllus. *Campanula calicibus e tergo lamellis quinque notatis, pedunculis unifloris, flores speciosissimos, plerumque cernuos, foris albentes, intus purpureis punctis guttatos, ibidemque multa albida lanugine vestitos gerit, quorum calix decemfidus, in lacinias quinque longas et erectas, quinque breves et reflexas diuisus est, quae flore marcescente sursum rursus recedunt, et ovarium ab iniuriis defendunt. Hinc admodum similis est *Viola mariandae*, attamen certissime diversa.*
- T. IV. *Astragali* triginta quatuor recensentur species, inter quas imprimis illae notatu dignae sunt, quae foliis insigniter a reliquis differunt, ut et hinc STELLERUS ex illis nouum, a loco natali dictum, *Baicaliae* genus constituere voluerit; cum vero partium fructificationis eadem, ac in reliquis, sit ratio, non separare voluit Cl. Editor. Habent autem hae species foliola quaterna vel quina, radiatim caulem amplexantia.
- p. 155. *Fumaria filiculis ouatis compressis, caule quinquangulo cum cognita specie nulla convenit. Caules sunt pentagoni, sordide virides, et obsoleta subinde purpura aspersi, ramosi, folia petiolata, fumariae vulgaris foliis similia, sed tenuius laciniata, cirrhi nulli, flores intense flauii, pedunculati, labii superioris calcar sursum reflexum, capsulae ouatae, compressae in mucronem desinentes, deorsum pendulae. Flores in summitate caulibus citius efflorescunt us, qui ad alas foliorum locantur.*
- p. 62. *Fumaria filiculis ouatis compressis, caule quinquangulo cum cognita specie nulla convenit. Caules sunt pentagoni, sordide virides, et obsoleta subinde purpura aspersi, ramosi, folia petiolata, fumariae vulgaris foliis similia, sed tenuius laciniata, cirrhi nulli, flores intense flauii, pedunculati, labii superioris calcar sursum reflexum, capsulae ouatae, compressae in mucronem desinentes, deorsum pendulae. Flores in summitate caulibus citius efflorescunt us, qui ad alas foliorum locantur.*
- p. 65. *Fumaria filiculis ouatis compressis, caule quinquangulo cum cognita specie nulla convenit. Caules sunt pentagoni, sordide virides, et obsoleta subinde purpura aspersi, ramosi, folia petiolata, fumariae vulgaris foliis similia, sed tenuius laciniata, cirrhi nulli, flores intense flauii, pedunculati, labii superioris calcar sursum reflexum, capsulae ouatae, compressae in mucronem desinentes, deorsum pendulae. Flores in summitate caulibus citius efflorescunt us, qui ad alas foliorum locantur.*

guntur. *Fumaria caule ramoso, foliis pinnatis, foliis extremis lobatis, capsulis ovatis pendulis*; caules gerit crassos, sed leuissimo tactu fragilissimos, folia amplissima pinnata, pinnis extimis, Pœoniae vulgaris ad instar, in lobes diuisa, insigniter venosa, infra glauca. Ramis insident flores magni purpurei, quorum labium superius scaphae fere figuram habet, inferius in calcar longum definit. *Viola* P. 100. *acaulis foliis digitatis*, quae a *Viola acauli, foliis pinnatifidis* LINN. spec. p. 1313. no. 3. diuersa est, duos plerumque ex radice caules emittit, quorum vnus crassior et glaber flores, alter tenuior et hirsutus folia sustinet. Pedunculi floriferi flores gerunt solitarios, pallide coeruleos, lineis saturatioribus pictos; flore iam interitui proximo, demum circumposita alteri cauli folia explicantur, quae prius semper conuoluta fuerunt, findunturque in quinque, raro in quatuor folia separata, ex eodem centro prodeuntia. *Gentiana floribus terminalibus* P. 106. *diaphanis*, varietas quidem *Pneumonanthes* a solo natali producta est, attamen, cum multa singularia ostendat, digna Cl. Editori visa fuit, vt et STELLERI descriptionem et alia, quae locum praecipue natalem concernunt, adferret. Radix fibrosa, fibris candidis et diaphanis sub musco, in terra repit. Ex foliorum radicalium rosula caules surgunt ab vno ad quatuor, vel duo ad quinque pollices alti, et geniculati; geniculis duo opposita adhaerent folia, sub flore tempus punicea, postea plane emareida; ex summo caule vnus ad quinque flores campaniformes patentes multifidi, calice monophyllo albo, superne quinquesido, inferne tubulato et diaphano comprehensi, filamentis quinque totidem antherae secundum longitudinem adhaerent. Planta haec, vt refert STELLERUS, coloris plane singularis est, nihil cum colore aliarum specierum analogi habentis.

tis, aemulatur vesicam piscium anemiam diaphanam, striis et punctis plumbeis, liuidis, viridibusque variam. Locum natalem non sine stupore contemplant, et copiosius hic descripsit idem Auctor: rupes circa Bargusinum ad minimum 2000 orgyias elatae, vndique praeruptae, septentrionem versus aeterna niue tegebantur, oras summas larix folio non deciduo, betula pumila, et salix humillime in terra repens, velut sertum senile caluitiem cingant; verticem rupis, tria circiter stadia Russica longum, vnum latum, nec planta elata, nec arbor ornat, sed musci solummodo canescentis, continu serie, veluti stragulo cooperitur; in ipso meditullio saxa ingentis molis protuberant circulatim, intra quae lacus purissima lympa repletus, sed piscibus et insectis orbus reperitur. Ad haec saxa et muscosam lacus ripam haec Gentiana prouenit, et circa illam aliae minutae plantae, Caryophyllata alpina, Androsace, Arenaria etc. ita autem a naturali facile declinarunt, vt aegre non pro diuersis habeantur. Ipsi e fissuris saxorum betula pumila, et salix folio serrato crispo enascuntur. Hae autem plantae non virebant, sed ob austrum pallebant, vel ob formae exilitatem, velut rubore, suffundebantur. Omitamus reliqua, quae de hac regione curiosius notavit STELLERUS, et modo adhuc moneamus, huius, intensi amaroris, gentianae decocto appetitum laesum, viriumque prostrationem et pedum intumesceniam, feliciter superasse, excretionem in-

p. 130. primis vrinae turbidae insigniter aucta. *Erica foliis acerosis, glabris, imbricatis, squamatis caules amplexantibus, corollis campanulatis, nutantibus, antheris bicornibus, vt et Erica foliis acerosis glabris imbricatis, floribus campaniformibus, basi ventricosus, antheris bifidis inclusis, corolla quinquesida calice pentaphyllo,*

taphyllo, et fructu quinqueloculari, quinqueval-
ni ab Ericae genere quidem recedunt, habitus
vero et reliqua respondent, hinc separare noluit Cl.
Editor.

IV.

Differt. inaug. de partu serotino praef. D. **IO-
NA SIDREN** Anat. et Med. pract. Prof. R.
et O. Respond. *Henrico Gahn* Fahlunensi, no-
socom. insit. variol. Holmiensis medico se-
cundo. Upsaliae 1770. 4. pgg. 39.

Vt hanc disputationem notio-rem reddamus, non
assidua tantum, quam prodit, librorum huc
pertinentium lectio inuitat, sed et obseruationes va-
riae praestantiores inspersae, quas Cl. GAHN vel
auunculo suo Cel. a SCHULZENHEIM debet, vel ipse
data occasione instituit. Quae hisce suppetiis in-
structus collegit, ordine concinno maturoque iu-
dicio proponit.

Quid de tempore grauiditatis sentiat, mox ini-
tio declarat; hoc enim non vltra 39 hebdomades
vel 273 dies extendit, dum nimirum conceptionem,
mox post menstruum fluxum factam, assumitur. Si,
prout feminae solent, inde a die, quo vltimo haec
excretio successit, computus fiat, dolores praecise
circa illud tempus incidunt, quo tributum lunare
decimo femina soluere debuisset; a quo temporis in-
teruallo ob excretionem dictam hebdomadis spatium
detrahi debet. Ad concipiendum aequae aptam
feminam esse ante catameniorum prouentum, ac
isto absoluto, Cl. Auctor arbitratur.

Pondus longitudinemque infantum non tuto
pronunciat criteria gestationis temporis. Ex obser-
uationibus vero Cel. a SCHULZENHEIM refert recens
natos

tos plerumque libras decem aequare, multum vero libris 11½ grauiorem fuisse, nullamque libris 4 leuiorem; vnicus modo si excipiatur casus, quo infans etsi maturus, libras tantum 5 cum vnciis 2 aequauit: et hic quidem parentibus, aetate prouectis, natus fuit. Longos vero plerumque, 18-pollicem censet. Quod hi numeri ab istis a ROEDERER designatis differant, mensurae et ponderis diuersitate tribuas; nam pondus, quo vsus, grauius, prout vna breuior, fuit.

Sedulus fuit Noster in consulendis auctoribus, qui exempla partus, vltra consuetum tempus protracti, narrant, et horum omnium historias, ordinem temporis sequutus, breuiter exposuit. Sunt inter haec et ii casus consignati, quibus infans vel mortuus, vel vario modo mutatus prodiit. Subiungit his exemplum, cuius eum Cl. a SCHÜTZENBERG certiore reddidit, gestationis hebdomadam: quodraginta trium, comperto nimirum a cessatione menstruorum aliisque notis facto. Fuit vero infans solito maior, et ob aetatem matris et funiculum umbilicalem collo circumductum difficiliter editus. Haud ita pridem quoque in Suecia gestatio nouem annorum obseruata, quibus exactis fetus per frustra excidit.

Non alia autem lege, prout etiam in casu, proxime dicto accidit, serotino partui in vniuersum fidem tribuit, quam quod consueto tempore dolores sese exseruerint, et aquarum stillicidium factum, ob impedimentum autem quoddam fetus intra uterum remanserit. In reliquis omnibus historiis vel fraudem vel ignorantiam circa tempus conceptionis latuisse arbitratur, vel errorem in distinguendis signis grauiditatis ab aliis symptomatibus. Illustrat hunc errorem motibus spasticis et flatibus propulsis, qui aliquando fetus agitationem aemulantur, citatque

que huius rei tres casus, a Cél. a SCHÜLZENHEIM se-
rum communicatos. A membranarum, quibus in-
uoluitur fetus, integritate non tam insigne adiu-
mentum in partu expectat; nam disruptas eas adeo
vicesimo secundo ante partum die vidit sine vilo pe-
dissequo incommodo; quod idem adhuc prius ex
aliorum observatis accidit.

Causam, cur consueto tempore partus succedat,
definire non audeat, aliorum tamen opiniones diui-
dicat, et inter has istam Cl. LOUIS, qui preca-
rio papillas (*mamelons*) vtero placentaëque vterinae
tribuit, sibi met respondentes, et inter se connexas,
quarum solutione partum fieri existimat. Inquirens
in hoc argumentum primum monet, non esse no-
vam sententiam, sed ab HIPPOCRATE iam as-
sumtam, dein dolet, anatomiae luce papillas istas
non detegi, quae si vere adessent, latere tamen
causam innuit, quae solutionem istarum papillarum
perficeret; ut igitur hac ipsa hypothese ratio partus
aeque obscura ac antea permaneret.

Quibus verbis partus ipse fiat, curatius definit,
simulque narrat dignissimam memoratu Cl. a SCHÜL-
ZENHEIM observationem feminae, quae, ex ileo me-
dia grauiditate demortua, post triduum, quum fe-
rali amictu esset obuoluenda, fetum suis membra-
nis inclusum enixa reperiebatur. Legimus quoque
historiam prolapsi vteri, cuius orificium incidere
necesse fuit, quibus factis forcipe fetus viuus ex-
tractus est.

Argumentis vtriusque generis tam iis, quae par-
tui serotino fauet, quam iis, quae illi aduersa sunt,
probe perpensis, de vtroque indicium suum fert.
Non omni destitui fide eos casus monet, in quibus
tempus pariendi ad mensem tantum protractum fuit,
quippe quum femina forsitan proxime ante fluxus
menstrui tempus conceperit. Duodecim autem vel

plurium mensium vel longiori termino negat locum esse, quum vero simile sit, ob retardatum partum tantum incrementum capturum esse fetum, ut ob molem plane non nasci possit. Prout videmus fetum sanum in lucem editum plerumque intra 3 menses ad 7 librarum pondus increfcere.

Paucis ad finem disputationis Cl. Auctor notas colligit, ex quibus fraudem subesse conficitur, scilicet: quum mulier primis mensibus post mortem vel abitum mariti grauiditatem dissimulauit; menstruum fluxum semel aut saepius postea experta fuit, quod maxime rarum esse Noster iudicat; symptomata ista vulgaria post conceptionem defuerunt, et haec contra ea tribus primis mensibus ex ultimis novem modo inciderunt; femina motum infantis modo 4 et 5 mense ante partum sensit, et tumor abdominis 6. modo mense sese manifestavit; dolores porro nono mense post mariti abitum nulli percepti; nullus moeror vel lentus morbus praecessit, partus praeterea facilis infansque vegetus et consueto pondere et longitudine instructus fuit. Quibus si accedant dissolutionis vitae indicia, plane tum non dubitat Auctor Cl., partum illegitimum pronunciare.

Aanmerkingen over de inenting der kinder-
 ziekte, met waarneemingen bevestigd door
 PETRUS CAMPER. A. L. M. Phil. et M.
 D. Anat. et Chir. Prof. Honor. in Athen.
 illustr. Amst. Medic. theor. Anat. Chirurg.
 et Botan. Prof. Ord. Gron. Academ. sc. Reg.
 Lond. Edinb. rell. socius etc. met platen te
 Leeuwarden ter drukkerij van H. A. de
 Chalot 1770. 8. mai. pl. 11. tab. aen. 2.

h. e.

Annotationes super variolas, obseruationibus
 firmatae Auctore Cl. P. CAMPER.

In quatuor sectiones hanc tractationem dispescit
 Cl. Auctor, in quarum prima de variolis in gene-
 re, quatenus ad insitionem spectent, agit; consi-
 derat in altera praeparationem, remedia specifica,
 diaetam, regimen etc. in insitis obseruanda; in ter-
 tia differit de insitione ipsa s. de methodo inferendi,
 materia, qua inferantur variolae, et de effectu eius;
 adiecit tandem in quarta symptomata quaedam singu-
 laria, in insitione vel post eam conspicua. Cum non
 omnia, quae hactenus super hac re proposita sint,
 Cl. Auctor probet, neque minus omnibus fidem
 tribuat, ipse, in hanc rem accuratius inquirere, in-
 stituit: hinc ea, de quibus per obseruationes sibi
 persuasit, communicare non dubitat. Exponit ita-
 que occasionem, qua cum aliis medicis quadrin-
 gentis hominibus variolas feliciter inseuerit: Atten-
 dit ad omnia, quae ibi variant, phaenomena, eaque
 postea singula percurrit; Quid de corporum dispo-
 sitione, eiusque praeparatione sentiat, qua metho-
 do vsus sit, refert, et sub finem tabulas duas aeneas,
 quibus incisiones, puncturas, per dies, regulari vel
 irregulari via, variantes, demonstrat, adiicit. Cum
 vero

vero singula in capita sua congefferit, quaedam notatu digniora percurramus.

- p. 18. Differit primo de natura contagii variolosi, et de vario eius cursu in varia hominum aetate; comparat hic naturales variolas cum insitis; observavit in his effectus quam mitissimos; in illis vero febrem tempore eruptionis gravissimam, quae haud raro dira relinqueret mala v. c. paralyfin, aphoniam, strabismum, mentis alienationem cet, nec non febris secundae sequelas vehementes vidit, vt abscessus, staphylomata corneae, vel plenariam coecitatem. Ex observationibus suis porro patet, in infantibus infra annum plurimas variolas conspici, et tatem ideo ab altero ad vigesimum vsque annum optimam, ad insitionem iudicari. Hinc nec ex annorum temporibus ullam mutationem in eis, nec ex praeparatione, ab aliis admodum commendati, quendam usum observavit.

- p. 35. Attendit porro ad effectus huius contagii in corporibus, alia labe iam inquinatis, nec in iis quidem insitionem, quod exempla eius testantur, vel sine praeparatione instituta, si epidemia quaedam valde grassaretur, funestam fuisse vidit.

- p. 41. Ex his quoque subiecta et tempora ad insitionem, exceptis infantibus lactantibus et gravidis, ad

- p. 48. eam non ita aptis, iusta quaevis iudicat. Ad questionem vero, an insitio ibi, vbi contagium naturale grassatur, locum habeat, et an, qui infecti iam videntur, sint inferendi? Cl. Auctor respondet, se non dubitare, insitionem tunc instituere, modo, vt his praedicat, eos ex insitione parum iuvari: Nam contagium naturale per insitionem peius fieri, negat; sed, illo iam prodeunte, hoc vel evanescere vel cum illo confluere contendit.

- p. 51. Nec ex signis, in corpore relictis, conici posse affirmat, num variolae iam adfuerint, nec ne? nam cicatrices, ad quas alii prouocant, fallere, exempla Cl.

Aucto-

Auctoris confirmant. Cum vero fuerint, qui infectionem ex eo, quod a contagio recidivo liberet, defenderent, Noster cum iis non consentire videtur, nam probabilitatem contagii reuersuri ex aliorum et ex suis, quanquam raris, probat observationibus. Nec ex numero pustularum, in his copiosiore, in illis rariore, hanc prognosin formari posse asserit.

Examinatis nunc variorum auctorum auxiliis, P. 58. quibus pustulas vel minuere, vel ex facie seu alio loco nobiliore depellere tentarunt, iisque non probatis, solam infectionem huic sint aptam indicat. Hanc vero interdum non communicari, probat, P. 67. quod ex signis quibusdam, ubi ad cutem eiusque varietatem respicit, praedicere videtur. Sic in aliis P. 74. omnia phaenomena, quae per omnia studia euenire solent, sine vlla eruptione obseruauit.

Ad praeparationem Cl. Auctor, in altera sectione, P. 88. progreditur, et, methodo Rhaziana, quam multi adhuc sequuntur, examinata, eam nec cum experientia stare, nec eius praeparationem sibi probabilem videri indicat. Eodem modo nec specifica, P. 98. a Cell. RHazes, BOERHAAVE, DIMSDALE et MURRAY valde commendata, cum vel parum vel plane nihil iuuent, a Nostro probantur; diatam potius eam aegro commendat, qua antea vsus P. 103. est, et regimen, in quo vivere consuevit, in hoc morbo seruandum esse, suadet.

Dicturus in tertia sectione de methodo inferendi, P. 107. ad materiam, qua initio instituatur, respicit, triplicemque adsumit: vel petatur ex pustulis, materia tenui pellucida haecenus plenis, vel pure cocto, vel denique ex pustulis, ad exsiccationem iam tendentibus, quam victimam saepissime inefficacem obseruauit, quia inflammationes quidem partiales, veras vero pustulas nunquam produxit, ex prioribus vero semper bonum habuit effectum. Ad

- P. 112. Ad contagium vero communicandum vna tantummodo guttulam, atomum aliis dictam, sufficere iudicat, nec copia, vt certi de vero morbo sumus, opus esse, quod duodecim exemplis probat. Vbi ex vna vel duabus incisionibus mille et vltra, et pluribus vero quatuor, duodecim, quindecim capsulas obseruauit. Locus ad incidendum a scapula ad manum extremam vsque optimus. Nostro videtur, et cum Cl. MURRAY, qui sinistrum tantummodo brachium velit operationi subicere, consentit, quia dextrum maiorem motum muscularem experitur. Instrumenta, quibus incisiones optime fecit, sunt acus simplex vel foramine instructa, lanceola et peculiaris scalpellus; has vero interdum variantes sic discernit, vt acumi, foramine instructam teneris e. g. infantibus optimam iudicet. Hanc itaque et lanceolam reliquis praefert.
- P. 113. Signa, quae veram contagii communicationem indicent, incerta Nostro videntur, variat enim mutatio incisionum, variat inflammatio, nec dolor in scapula et axillis, ad quem attendunt, certum Nostro non redditur: Vrina quoque, critico die turbida, variolosa, ad quam Cl. Auctor maxime attentus fuit, eum fefellit: Qua de causa operationem repetitam in tali statu necessariam, minime vero noxiam commendat. Hoc etiam de signis valet, quae cessante eruptione, communicationem veram incertam reddunt, nec semper vrina, febris, et color cutis mutatus satisfaciunt. Contagio vero non communicato, pustulis tamen erumpentibus, discrimen inter has et veras, si quod datur, in eo ponit, vt spuriae sint sine febre et vrina immutata, et in glandulis subcutaneis tantum sedem habeant, minime vero ad sanguinem ipsum abeant.
- P. 114. Declarat porro Cl. Auctor varietates, quas in incisione obseruauit, eum in modum, vt, in tabulis

his adiectis, pustulas cicatricibus obliquis, marginem vero rubrum, s. circulum, punctulis depingat, ut adeo ex his prognosis CL. DIMSDALE et WATSON, qua magni margines et magnae pustulae variolas paucas indicent, aliquo modo firmetur; p. 130. eam vero variare, ex altera tabula stadiorum irregularium patet.

Persequitur nunc phaenomena, in incisione et in p. 132. toto corpore, quodis die, varia, quorum, cum maximam partem ad tabulas spectent, quaedam adnotamus: Quarto die margo ruber auctus, eleuatus, sic ut in brachio pruritus ut plurimum conspiciantur. Quinto, pruritu aucto, pustulam, nec non in multis vrinam, uti dicit, variolosam vidit; sexto iisdem intentis linguam obsessam cum spiritu fetente obseruauit; septimo praeter haec dolorem faucium et horripilationes attendit; octauo in aliis p. 138. febrem, in aliis vrinam variolosam distinxit; in nonnullis inflammationem super brachium, pedes, dorsum vel pectus, nec non in facie, in genis praecipue cum pruritu vniuersali animaduertit, in vno tantum eruptio hac die fiebat. His a nono die ad p. 137. duodecimum vel decimum tertium variantibus, ut in his magis et citius, in illis minus et tardius conspicerentur, in plurimis tamen hac die morbus ad statum suum peruenit, et pustulae ad exsiccationem tenderunt. Addit insuper quaedam, quae praeter ordinem vidit, quae vero nos non adeo tangunt.

Ad symptomata tandem, a se sub variolarum p. 142. decursu vel post incisionem obseruata, in quarta sectione perueniens, differit primo de vrina, quam tamen, etsi materia variolosa, ex sanguine ad vias vrinarias delata, et ex his cum vrina excreta in vitro vrinali conspiciatur, ex sedimento hoc suo, criticam excretionem esse, ex obseruationibus edoctus negat.

- p. 141. negat. Febrem porro secundariam Noster, cum sint, qui eam in insitis negent, et ex hoc praesentiam insitionis extollant, in quibusdam omnino observauit, simul cum variolis secundariis, ut adeo
- p. 148. haec febris in insitione statui debeat. Intumescen-
tiam faciei et manuum, quam alii, ut crisin distributionis contagii variolosi, defendunt, effectum tantummodo inflammationis partialis faciei, manuum esse iudicat. Ex his etiam profunum saluae declaratur, ad quod, aspera arteria, lingua variolis obfecta cum continuo affluxu saluae attendi merentur.
- p. 151. Attendit porro Noster ad inflammationem oculorum, quam plurimi in insitione negant, quam tamen grauem ipse in duobus exemplis obseruauit.
- p. 158. Ad haec non minus pertinet angina inflammatoria, quae cum quadam interdum difficultate spirandi semper tamen innoxia a Nostro obseruata fuit; tamen si uero rariorem in insitis, quam in naturalibus esse contendit, eamque leuem in unico tantum exemplo habuit, et quae si euenit, sine periculo esse solet, quae uero post febrem secundariam oritur, letalis saepissime est, tabem uel mortem ipsam producit.
- p. 159. Obseruauit denique abscessus sub axillis, et exulcerationes diuturnas locorum, ubi incisio facta est, quae tamen, quamquam interdum eueniunt, nunquam malignae, nec hanc ob causam, insitioni funestae a Nostro iudicantur.

VI.

Histoire de l'Académie royale des sciences année 1766. avec les mémoires de mathématique et de physique pour la même année, tirés des registres de cette Académie. A Paris, de l'imprimerie royale 1769. 4 mai. alph. 3. pl. 9. tab. aen. 24. Année 1767: ibid. a. 1770. alph. 3. pl. 12. tab. aen. 20. Année 1768. ibid. eod. alph. 3. tab. aen. 11.

i. e.

Historia Academiae Regiae scientiarum ad annum 1766, 1767 et 1768. cum commentariis mathematicis et physicis, ad hos annos pertinentibus.

In *observationibus physicis* anni 1766. relatum legimus, lapidum calcareorum duo frustra efflorescentia salina testa fuisse, quales tamen lapides nullum sal continere, ut plurimum statuunt: ex lacu proximo, ad urbem *Montmorency* sito, rivulum prodire, cuius aqua foetida est, et sulphur redolet, cuius odoris origo ex sulphure vivo, quod ad egressum huius rivuli reperitur, declaratur: *alcyonium ficus* dictum saepe conchylia, aliaque corpora marina includere cet.

p. 36.
Hist.

Ex *observationibus anatomicis* sequentes notamus:

Cl. SABATIER ovaria duo scirrhusa in gravi- p. 57;
da trium mensium reperit, quod docet, leuem vel partialem tantum morbum harum partium conceptionem non impedire. Cl. MALESHERBES usum medicamenti illius, satis iam inter nos cogniti, quod *eau de Luce* vocant, in morfu viperae, nova observatione, confirmat *). Cl. LE CAT ab anno

1757

*) vid. Hist. de l'acad. 1747. p. 54. comment. nostr.

Vol. II. p. 194.

Vol. XVIII. Pars I.

E

1757 ad annum 1765 nouo suo instrumento, quod *dufforem canaliculatum cystotomum dilatatore* vocat, (*gorgeret cystome dilatateur*) in 59 aegris calculum felici successu secuit, ex quibus vnicus tantum post tres menses periit. Alii chirurgi eodem hoc instrumento 70 aegros a calculo liberarunt, ita, vt numerus operationum, hoc instrumento his apud factarum, ad 129 accederet, in quibus vnicus tantum aeger interiit, qualem successum nullam ferre aliam methodum habuisse constat.

P. 74.

In *observationibus* tandem *chemicis* Cl. LE SAGE refert, se sal metallicum coeruleum ex cupro, ope alcali volatilis, cum alcali fixo mixti, effecisse: ex cuius figura ac reliquis qualitatibus coniecturam format, varias illas cupri mineras, lazureas, quas dicunt, oriri ex alcali volatilis solutione. Licet enim plurimi chemici asserant, volatile alcali tantum in regno animali reperiri, sulphur tamen immectatum, si cum limatura martis commiscetur, alcali volatilis odorem spargere, Cl. LE SAGE obseruauit, et iam HENCKELIUS in mineris variis alcali volatile inuenit. Quae de examine chemico lithantracum, ad locum *Seuerac* dictum, effossarum, hic commemorantur, ex quibus patet, ad carbonem sic dictum vegetabilem eas referendas esse, omittimus.

Sequentes commentarii ad annum 1766 pertinent.

P. I.

I. *Commentarius de fodinis et locis, ubi lapis aluminosus ad Tolsam prope Centumcellas (Ciuita vecchia) effoditur et methodo, qua ibidem alumen ex eo praeparatur. (Sur les aluminieres, alumières ou alumières de la Tolfa).* Auctore Cl. FOUGEROUX DE BONDAROV. *Alumen Romanum* vulgo dictum ex lapide, qui circa arcem Tolfa reperitur, parat, notum

notum est. Cl. Auctor historiam fodinarum, methodi, qua lapides aluminosi effodiuntur, calcinantur, aquae ope emolliuntur et in pastam rediguntur, tandemque in ahenis excoquantur, quo ex lixiuio alumen praeparatur, pleniorē tradit, quam a Cl. MAZEAS in commentario suo *) antea factum est. Ex terra, quae in fundo ahenorum praecipitatur, Cl. Auctor acido vitriolico adiecto, alumen obtinuit. Originem fodinae huius ita explicat, ut doceat, lapides ipsos calcareae fere indolis esse, argillae tamen magnam copiam continere, atque acidum vitriolicum, quod ad aluminis conformationem requiritur, ex monte igniuomo, olim in his locis reperiundo, sed nunc extincto, ortum ducere.

2. *Disquisitiones de longitudine quarundam vr-* p. 17.
bium, iunctis meditationibus, de noua ratione determinandi
parallaxin solis horizontalem, Auctore Cl. PINGRE.

3. *Commentarius de Vesuuio* Auctore Cl. FOUGE- p. 70.
ROUX DE BONDARROY. Non quidem, quod iam a pluribus factum esse neminem latet, situm aliaque momenta, quae huius igniuomi montis spectant historiam, declarare atque repetere conatus est Cl. Auctor **); sed longe maiorem gratiam se promereri apud physicos recte existimauit, si lapidum genera, ex quibus hic mons compositus est, et corporum, quae furibundus eiicit, varias species accuratius describeret. Multos lapides, quos alii ab ipso monte eiectos esse putant, circa confinia eius natos, et tantum a materia illa liquefacta, quam *laua* dicunt, obductos esse, quae, si mons vehementius

E 2

furit,

*) Confer. Cl. MAZEAS commentarium in mém. préf. T. V, p. 379. vid. comment. Vol. XVII. p. 19.

**) Confer. Cl. D'ARTENAY in mém. préf. T. IV. p. 247. vid. comment. nostr. Vol. XII. p. 198.

furit, ex eius ostio profuit, recte monet. Pertinent huc cryſtalli variae, micae particulae et granitis frustula, quae in medio massarum *lauae* reperiuntur, quales forte Ill. DE HAMILTON ansam dederunt, ut marmora lapidesque pretiosos originem suam ex montibus ignivomis duxisse autumaret *). Hinc a *lauae* massis non tum lapides mutati, a lava liquefacta inclusi, tum ii quoque, qui combusti et ignis vim passi sunt, aut in quorum interstitia lava tantum penetrauit, segregari debent. Ipsam vero lauam chemice Cl. Auctor disquisiuit, inuenitque illam ferum et cupri quoque portionem continere reliquam vero eius partem scorias esse vitrificatas, et terreas partes, quae salia contineant varia, alumen imprimis; nam vitriolum rarius reperitur. Nec deest in lava petrolei parua et satis magna sulphuris portio, tam viui, quam metallis admixti. Terram Puteolanam (*la Pozzolane*) qua in aedificiis, sub aqua extruendis vtimur, montium quoque igniuomorum progeniem esse, pumicemque pro spuma vitrefactae materiae**), cuius tamen natura ignoratur, haberi debere probat. Describit porro sublimatum quoddam flauum, quod in cacumine montis circa orificium eius reperitur, et quod plurimi sulphur esse autumant. Docet vero hoc neutiquam esse verum sulphur, sed ex sale, substantia aluminosa, terra vitrescibili argillae simili et pauxillo ferro constare. Sal tandem ammoniacum verum, vitriolum et alumen inter materias, quae ex monte proiciuntur vel sublimantur, esse, nec non aquam saepe, quae ex mari per subteraneos cuniculos ad montis interiora transfertur, eructari, asserit. Inter materias, a monte eiectas, vitri quoque naturalis parua esse frusta monet,

*) vid. Philof. Transact. Vol. LVIII. p. I. comment. nostr. Vol. XVII. p. 387.

**) Ex asbesto forte vitrefacto, probat observatio, quae in Phil. Transact. Vol. LI. P. II. pag. 837. vid. comment. hoc Vol. XI. p. 33.

monet, lapidemque Obsidianum PLINII talem originem habere, probat, qua in re Ill. Comitem DE CAYLUS sequitur, quem iam ante LEHMANNUM Cl. hoc docuisse ex Nostri commentario intelligimus *).

4. *Commentarius II. spectans ad eruendam Graeci- P. 100.*
qua theoriae Iouis elementa. Auctore Cl. IEAURAT.

5. *Observatio Eclipsae solaris partialis d. 5 Aug. P. 110.*
1766. Auctore Cl. DE FOUCHY.

6. *Commentarius de inflammatione viscerum infim- P. 121.*
ventris et hepatis imprimis, quam semper per omnem re-
liquam vitam chronica valetudo aduersa sequitur, et quae
magnam partem dolorum producit, qui falso ventri-
culo, sub nomine cardialgiae cet. tribuuntur. Aucto-
re Cl. FERREIN. Hepatis inflammationem, quam alii fere omnes raro occurrere putant, morbum esse frequentissimum, semperque, eo quoque superato, tamen per omnem reliquam vitam obstructionem in viscere illo remanere, inflammationemque saepius, imo, quod mirum dictu, in nonnullis aegris quovis die recrudescere, doloresque varios, qui vulgo ventriculi esse putantur, exinde produci, Cl. Auctor probat. Non vero ea pars, quae in dextro hypochondrio sita est, seu maior hepatis lobus, inflammatur, sed fere semper hoc malum epigastricam partem hepatis, quae sub scrobiculo cordis posita est, occupat. Aegro in dorso, genibus flexis, quo musculi abdominales relaxentur, cubante, tactu facile illa hepatis pars distingui potest, sique ea, digito pressa, dolet, dolorque a pressione augetur, signum pathognomonicum hepatis inflammati praebet.

E 3 *Causa*

*) vid. *Mém. de l'Acad. des belles lettres* Tom. XXX p. 457. Conf. Cl. LEHMANN Tom. XII. Act. Petro-
pol. nov. p. 364. comment. nostr. Vol. XVII. p. 701.

Causa inflammationis huius tam frequentis, sanguini spisso venae portarum tribuenda est; morbo vero superato, ea, si cruditates in primis viis habeant, vel febris ex quacunque causa oriatur, vel catamenia insistent aut supprimantur, vel vomitus, inprimis emeticorum antimonialium usu excitetur, saepius recrudescit. Signum cruditatum in ventriculo vel intestinis praebet pulsus intermittens, quod signum constantissimum esse, et pulsum illum raro ex alia causa oriri Cl. Auctor asserit. Epigastrica vero hepatis pars reliquo hepate frequentius inflammatur, quoniam saepius a ventriculo, inprimis in tussi, singultu cet. comprimitur. Effectus huius inflammationis sunt dolor, qui saepe cardialgiam mentitur, atque si dolor vehementius urget, febris, obstructio porro hepatis et insignis, quae hanc sequi solet, aliorum morborum caterua. Quod tandem curationem mali attinet, eam in cauto venae sectionis et relaxantium, nec non in aperientium, et in primis purgantium usu ponit. Malo superato, ne morbus recrudescat, leinora resoluentia et inprimis aquae medicatae martiales impediunt. Potissimum vero dietae ratio habenda est, victusque loco, si malum vehemens sit, in sculis tantum aeger nutriatur.

p. 139. 7. *Commentarius de variis rationibus, ad murorum fundamenta, sub aqua ponenda, adhibitis* Auctore Cl. **FERRONET.**

p. 149. 8. *Commentarius secundus de consilio aquam rivuli P. Yvette Lutetias Parisiorum deducendi,* Auctore Cl. **DEPARCIEUX** *). Hoc commentario, examine chemico huius aquae a nonnullis membris Facultatis medicae Parisinae instituto, comparationeque eius facta, cum aliis, quae purissimae putantur, proba-

*) vid. Mém. 1762. p. 337. com. Vol. XV. p. 471.

probatur, eam salubrem esse, et sine omni noxa propatu ordinario adhiberi posse.

9. *Nouvea rationes analyticae, computandi eclipticae solares etc. Commentarius IV. quo demonstratae in prioribus aequationes ad soluenda problemata astronomica applicentur.* Auctore CL. DU SEJOUR. P. 183.

10. *Commentarius de sacco nasali et lacrymali mul- torum animalium,* Auctore CL. PERTIN. CL. Auctor imprimis hoc commentario contra Ill. HALLERUM probat, non omnia animalia puncta lacrymalia et ductus lacrymales habere, sed leporem aliaque quadrupeda, quae terram effodiunt, aues etiam, quae grana in terra colligunt, vnicum habere ductum, cuius orificium versus oculi canthum internum amplum est, labiisque duobus prominentibus terminatur. Causam huius mechanismi in eo ponit, ut pulvis, in oculum illapsus, eo commodius ad nares una cum lacrymis transferri possit. In gallo gallinaceo valvula clauditur, quae ita constructa est, ut lacrymarum ingressum in nares permittat, regressum vero impediat, ne aqua forte impura, ab his animalibus hausta, e faucibus ad oculos transeat, et sordes, in ea contentae, tenerum hoc organon laedant. In obstructione ductuum lacrymalium, aliis auxiliis frustra adhibitis, forte similem aperturam effici, acu triquetra canaliculata carunculam, saccum et os unguis perforari posse, et methodum hanc forte vulgari methodo operationis fistulae lacrymalis praeferendam esse, si curatius excoleretur, CL. Auctor asserit.

11. *Commentarius de pigmento, quod vulgo pigmentum flavum Neapolitanum (Jaune de Naples) seu Giallo lino dicitur.* Auctore CL. FOUGEROUX DE

BONDAROT. Mirum in modum differunt de hoc pigmento Auctorum coniecturae, cum alii naturam, alii artis productum esse autument. Chemice igitur illud, tam soluendo in variis menstuis, quam calcinando Noster disquisiuit, et felicit tandem, experimentis suis chemicis superstructa, coniectum massam, huic pigmento ex asse similem, composuit sequenti modo. Sumsit duodecim vncias cerussae, aluminis vnciam vnam, salis ammoniaci vnciam vnam, antimonii diaphoretici vncias tres, eaque omnia, intime commixta, crucibulo indidit, ignique non adeo violento, sed per septem vel octo horas protracto, exposuit, qua methodo massam dictam acquisiuit.

P. 315. 12. *Historia morbi singularis, quo duo laniones in nosocomio militum emeritorum Parisino (hôtel royal des invalides) correpti sunt.* Auctore Cl. MORANDI. Laniones duo, qui boues duos, ceteroquin sanos viros, mactauerant, quorum carnem sine noxa militum dicti nosocomii cibi loco sumserant, subito graui afficiebantur morbo. Facies scilicet et palpebrae tumore oedematoso subito occupabantur, idemque in pede accidebat, ubi etiam abscessus oriebantur. Nec deerat febris capitisque dolor grauissimus. Causam horum symptomatum Cl. Auctor ponit in sanguine bouino, et vapore, ex his animalibus mactatis surgente, docetque, humores bouum, nimis longo itinere minimum defatigantium et calefactorum, ita corrumpi, ut caro quidem innoxia sit, vapor vero ex cadauere exurgens sanguisque, si cutem tangat, grauissima mala, imo, ut communicata a Cl. DUHAMEL historia probat, gangraenam producere posse.

P. 323. 13. *Applicatio notatu digna phaenomenorum quorundam electricorum.* Auctore Cl. NOLLET.

14. *Meditata*

14. *Meditatio de eclipsi lunari* d. 24. Febr. p. 338.
1766. Auctore Cl. LE MONNIER.

15. *Commentarius de elatere noctiluco* Caya. P. 339.
Auctore Cl. FOUGEROU DE BONDAR
ROY. Mirum est, hoc insectum, quod Americae
calidioris incola est, Parisiis deprehensum fuisse. Fa-
ctum vero hoc est in regione quadam huius urbis,
ubi plures scriniarii, qui exoticis lignis utuntur,
habitant, ut itaque probabile sit, insecti larvam una
cum lignis his allatam fuisse, et Parisiis metamorpho-
sin subiisse. Varia quoque hac occasione Cl. Auctor
de lampyride noctiluca LINN. (vers luisant) et alia
lampyride (an italica LINN?), Italia dicta,
monet.

16. *Commentarius de motu nodorum, et de varia-
tione inclinationis satellitum iouialium.* Auctore Cl.
DE BAILLY.

17. *Experimenta circa boracem*, Auctore Cl. p. 365.
CADET. Experimenta haec probant: cuprum
vere boraci inesse, eiusque principium constituere:
acidum boracis acidum marinum esse, non vitrioli-
cum: sal sedatiuum non eductum esse a borace, sed
additione acidi vitriolici produci: boracem terram
vitrescibilem continere, quae, si dissoluitur, ab ea se-
paratur: ex borace Indico plus salis sedatiui, quam
ex illo, qui Venetiis, vel in Belgio depuratus est (ra-
fin) obtineri cet.

18. *Commentarius de vera natura conatuum ad p. 384.
emendandas tabulas maris mediterranei, et conscriben-
dum alterum volumen Neptuni Gallici susceptorum.*
Auctore Cl. DE CHABERT.

- P. 395. 19. *Observatio eclipsis solaris d. 5. aug. 1766.*
ab Ill. MARCHIONE DE COURTANVAUX.
- P. 398. 20. *Observatio eiusdem coram Rege instituta.* Au-
ctore Cl. LE MONNIER.
- P. 401. 21. *Observatio eiusdem a Cl. MARALDI.*
22. *Observatio eiusdem a Cl. PINGRE.*
- P. 402. 23. *Observatio eiusdem a Cl. CHAPPE D'AU-
TEROCHE.*
- P. 405. 24. *Observatio eiusdem a Cl. JEAURAT.*
- P. 407. 25. *Observatio eiusdem a Cl. CASSINI DE
THURY.*
- P. 416. 26. *Observatio et calculus Emersonis stellae
capricorni e luna d. 25. sept. 1765. a Cl. JEAURAT.*
- P. 417. 27. *Commentarius de cometa huius anni prior a
Cl. PINGRE.*
- P. 423. 28. *Meditationes de novis quibusdam hydrostati-
ces observatis, Auctore Cl. NOULET. Exposuit Cl. Au-
tor de duplici genere antliarum hydraulicarum,
quas attractivas vocant, quorum utrumque a regu-
lis, a natura, constitutis in eo discedere videtur,
quod aquam in altitudinem 32 pedibus maiorem
attollit.*
29. *Ad theoriam mercurii Commentatio I. qua
continetur determinatio loci aphelii novis observatio-
nibus suffulta, Auctore Cl. DE LA LANDE.*

30. *Ad thesaurum mercurii Commentatio II. con. P. 461.*

hinc motum aphelii et motum medium mercurii cat.

Auctore Cl. DE LA BLANDE.

31. *Illustrationes fabricae, hucusque inaequalitatis, in P. 508.*

ignis copiae corporum animalium, imprimis vitæ testa-

teorum, Auctore Cl. HERISSANT.

Egregio hoc

commentario, qui de felici Auctoris Cl. industria,

quam in officium fabrica declaranda olim iam osten-

dit*) iterum testatur, ea quae REAUMURUS**)

olim de generatione testarum in conchyliis et testis quo-

ruustaceis animalibus proposuit, ita emendat, ut

nunc clarum sit, non ea ex inorganica quadam

massa, e toto animalis corpore exsurgente, sed

organicam fabricam ostendere. Duplici vero testas

conchyliorum substantia, ossibus hac in re perfecte

similes, compositas esse Cl. Auctor ope maceratio-

nis in spiritu nitri fumante, aqua diluto detexit. Ha-

rum una animalis est, et parenchyma sistit ex tubu-

lis capillaribus, inter se egregia arte contextis, com-

positum, quod ad animal ipsam pertinet, eique pro-

prium est, et cum eo ope fibrarum tendinearum,

quae animal ad testam alligant, cohaeret. Altera

vero substantia, quae interstitia parenchymatis re-

plet, terrestris est, et per vasa antea mota, colori-

bus variis, quibus conchyliis oculos spectantium

alliciunt, pingitur. Substantia animalis vel rete

spongiosum testaceorum, gummosa quadam substan-

tia illinitum,prehenditur, quae ei, qua serici fila

obducuntur***) analoga est. Si destillationi subi-

citur, eadem producta ostendit, quam animalium

partes destillatae largiuntur, oleum scilicet empy-

reuma-

*) vid. Mém. 1758. p. 323. 421. Comm. Vol. XII. p. 591. et 595.

**) vid. Mém. de Paris 1709. p. 364.

***) Confer. hac de re Cl. BIBIENNA in Act. Bonon. T. V. P. I. p. 9. Comm. nostr. Vol. XVII. p. 581.

reumaticum, alcali volatile cet. Omittimus, quia Auctor Cl. de eleganti fabrica huius parenchymati eiusque fabricae differentiis habet; cum ea sine ulla gurgis obscura sint. Addimus tantum e simili duplici substantia, non opercula tantum testaceorum, sed et corpora alia marina, spongiae scilicet corollae constare, nonumque hoc argumentum esse, quo animalis eorum natura confirmatur.

P. 541. 32. *Commentarius de phaenomeno electrico, motu digno, ut hactenus observato: sua de differentia distantiarum, ad quas prosiliunt scintillae, inter duo corpora metallica diversae figurae, prout alterum eorum sit electricum, alterum ei admoventur, Auctore Cl. LE ROY.*

P. 547. 33. *Observationes botanico meteorologicae in arce Denainvilliers, a Cl. DU HAMEL factae a. 1765.*

P. 575. 34. *Observationes astronomicae in itinere Britannico a. 1736. institutae Cl. MARALDI.*

P. 579. 35. *Commentarius de fluidis, per orificia vasorum effluentibus, Auctore Cl. DE BORDA.*

P. 608. 36. *Consilia de observationibus astronomicis, refractionum horizontalium gratia instituendis. Auctore Cl. LE MONNIER.*

Progredimur iam ad annum 1767.

P. 22. In observationibus physicis, quae ad annum hunc relatae sunt, narratur: cicadas etiam in septemtrionali Galliae parte, et castores in Rhodano fluvio reperiri. Cl. IALLABERT filium, et Cl. SAUSSURE, dum alpes visitarent, et nubem electricam

P. 33. fulgurantem

aligurantem intrarent, ita electricos factos esse, ut scintillae e brachiis eorum profilirent, et fibula metallica in pileo Cl. IALABERT scintillas ederet frequentes, e litteris Cl. IALLABERT patris receptum legimus.

Ad *observationes anatomicas* pertinet relatio Cl. p. 44. QUATTANI, qui, ex tumore, in regione hepatis ponte rupto, ad 300 hydatides, quae globulorum tormenti bellici minoris magnitudinem aequabant, prodixisse, aegrumque, injectionibus adstringentibus in cauum, hydatides continens, adhibitis, sanatum fuisse narrat. Cl. PORTAL duos renes insolitae magnitudinis et formae, et in inferiore sua parte inter se concretos Academiae ostendit. Alia, quae leuiora nobis visa sunt, omittimus.

Commentarii huius anni sunt:

1. *Commentarius III. de riuo l'Yvette Lutetiae* p. 1. deducendo, quo docetur, hoc consilium praestare fere reliquis omnibus, quae de aqua, huic urbi procuranda, in medium prolata sunt. Accedit aquaeductuum Parisiensium brevis historia. Auctore Cl. DEPARCIEUX.
2. *Series disquisitionum de lentibus opticis.* com. p. 43. mentarius III. Auctore Cl. D'ALAMBERT.
3. *Experimenta de diuersa vi pulueris pyrii, pro eiusdem varia praestantia;* Auctore Cl. NOLLET. p. 109. Refellitur his vulgaris opinio, non nisi granulatum puluerem ad usum bellicum esse idoneum, et comprobatur, puluerem nondum granulatum (*puluerin vera*), aequae ac eum, qui temporis diuturnitate corruptus est (*poudre decomposée*) eundem usum praestare.
4. *Commen-*

- P. 119. 4. *Commentarius de motu apsidum lunae*, Auctore Cl. FONTAINE.
- P. 120. 5. *Commentarius de luce, quam aqua marina tempore nocturno, imprimis Venetiis in canalibus, hac aqua repletis (lagunes) spargit.* Auctore Cl. FOUQUEROUX DE BONDAROY. Notum est, plures recentiorum lucem, qua aqua marina nocturno tempore fulget, vermibus, et quidem *neredi noctiluca* adscribere *), alios contra a materia phosphorea, in aqua marina contenta, deriuare **). Cl. Auctor vero Venetiis inuenit puncta lucida, quae in marina aqua obseruantur, omnino *neredes* esse a GIANNELI, LINNAEO cet. descriptas: illas vero copiosius fucis inhaerere, quorum si copia colligitur, facile microscopio haec animalcula conspici possunt. Lumen non semper, sed pro lubitu tantum, et quidem ex posteriore sua parte, edunt. Quamquam vero splendor maris saepe ab eiusmodi animalibus oritur, tamen phosphoream quoque materiam aquae marinae inesse, et huius splendoris causam ex parte esse posse, pluribus Cl. Auctor demonstrat.
- P. 129. 6. *Examen latitudinis et longitudinis Capitis Foulpointe insulae Madagascar, ex observationibus Cl. LE GENTIL ad optimas tabulas examinatis.* Auctore Cl. DE LA LANDE.
- P. 130. 7. *Observatio altitudinis solstitialis limbi solis superioris solstitio hiberno 1766. instituta a Cl. CASSINI DE THURY.*

8. Com-

*) vid. Ill. LINN. Amoen. Vol. III. p. 203. l. 3. Comm. nostr. suppl. dec. I. p. 100. BASTER Opusc. subsec. I. t. 4. f. 3. Cl. GODEHAU mém. prés. T. III. p. 269. Comm. nostr. Vol. X. p. 339.

**) vid. Cl. LE ROY in Mém. prés. Tom. III. p. 143. comm. hor. V. X. p. 392. Adde quae Cl. SCHYTTE de aqua marina in glaciem mutata etiam lucescente habet in Act. Nidros. T. I. p. 249. comment. hoc Vol. XVI. p. 669.

8. *Commentarius de remedio quodam, contra foeto. P. 133.*
rem fouearum, in quas aqua, domiciliis malefca, colligi-
tur, (puifards) urgente neceffitate, prope aedes effo-
farum. Auctore Cl. DEPARCIEVX.

9. *Nouae methodi analyticae computandi eclipses p. 137.*
solares. Commentarius V. Auctore Cl. DV SEIOVR.

10. 11. *Obferuationes de falibus, quae ex cineri. p. 233.*
bus vegetabilium obtinentur. Auctore Cl. DV HA-et 239.

MEL. Notum est, e cineribus plurimorum vegeta-
 bilium alcali fixum parari poffe, fedae vero fali,
 quod, herbam kali comburendo, obtinetur, alcali in-
 effe minerale, quod pluribus proprietatibus ab al-
 cali vegetabili differre, neminem chemicorum latet.
 Hinc Cl. Auctor experimenta instituit, quo cogno-
 fceret, vtrum haec cinerum diuerfitas ab organis
 plantarum, an a foli differentia pendeat. Kali sci-
 licet in folo, longe a mari remoto, cultum combuffit,
 et cineres cum cineribus kali, quod ad mare creue-
 rat, comparauit, viditque kali in mediterraneo loco
 cultum, magnam quoque copiam alcali fixi, prae-
 ter alcali minerale continere. Vltiora experi-
 menta declararunt copiam alcali mineralis,
 fi femina ex kali in loco a mari remoto collecta ite-
 rum terrae mandantur, idque per plures annos re-
 petitur, fenfim minui, et copiam alcali fixi contra
 augeri.

12. *Obferuationes cometae a. 1759. et meditatio. P. 241.*
nes de reditu cometarum. Auctore Cl. CASSINI DE
THVRY.

13. *Obferuatio oppofitionis saturni d. 23. nov. p. 252.*
1765. et Iouis d. 5. febr. 1766. a Cl. IEAURAT.

14. *Examen*

p. 256. 14. *Examen chemicum aquae mineralis, quae ad abbatiam des Fontenelles in Pictavia (Poitou) proxima ad rupes ad Icanuam (Roche sur Yon) reperitur, et nexis observationibus de selenite, eiusque origine.* Auctore Cl. CADET. Experimentis Cl. CADET constat, praeter selenitem, etiam huic aquae medicatae sal marinum et ferrum, maxima ex parte phlogisto suo priuatum, inesse. Praeterea vero duas potissimum observationes, quae Cl. Auctor in hoc commentario communicat, omni attentione dignas nobis visae sunt. Prima earum docet, vulgarem methodum, ferrum in aquis mineralibus, ope infusae gallorum detegendi, fallacem esse, cum aquarum huiusmodi descriptarum color, licet ferrum contineant, nequiquam tamen ab infuso dicto immutetur. Simile quid sub aquarum Plomberianarum examine Cl. MALOVIN observauit. Altera ad originem selenitis spectat, quod lapidum genus ex acido vitriolico et terra calcarea compositum esse, putant. Docet vero Noster, etiam selenitem formari posse ex terra vitrescibili, et acido vitriolico, nec non ex acido nitroso et marino cum terra vitrescibili tenuissima, aquis inhaerente, combinatis. Ex sabulo, in acido vitriolico digesto, Auctor Cl. selenitem obtinuit, nec non vitrum comminutum in acidis omnibus solui, expertus est.

p. 266. 15. *Observationes oppositionis saturni a. 1766.* Cl. IEAURAT institutae.

p. 268, 16. *Observatio transitus lunae per pleiades d. 22. sept. 1766.* a Cl. CHAPPE D'AVTEROCHE facta.

p. 270. 17. *Commentarius de rotis hydraulicis.* Auctore Ill. DE LA BONDA.

18. *Epitome*

18. *Epitome laborum in mari mediterraneo, per* p. 288.
a. 1766. a. CL. DE CHABERT *continua-*
torum.

19. *Commentarius super actione ignis violenti car-* p. 298.
bonum ope excitati, in plures terras, lapides et calces
metallicas. Auctore CL. MACQUER. CL. DA-
CET, uti ex commentariis ab eo editis *) patet, in
furno, quo porcellana igne, ligni ope sustentato, co-
quitur, plura corpora mineralia, quae inter apyra
antea referebantur, lapidem scilicet calcareum, tal-
cum, micam, asbestum, gypsum, calcesque me-
tallicas varias fudit. Haec experimenta pari felici-
tate CL. MACQUER in furno minore repetiit, quo
carbonibus non ligno ignis alitur, quem in commen-
tario *de argillis* *) descripsit, et fusionem horum
corporum in quinque vel sex horis praestitit.

20. *Observationes cometae, qui apparuit mense* p. 315.
martio a. 1767. a. CL. CASSINI DE THURY
factae.

21. *Observationes cometae alterius, qui apparuit* p. 323.
mense aprilis a. 1766. Auctore EODEM.

22. *Commentarius de sexu vero eorum, qui vulgo* p. 330.
hermaphroditi vocantur. Auctore CL. FERREIN.
Plurimos ad femineum sexum pertinere et clitori-
dem elongatum tantum penem mentiri, probat. No-
vam observationem CL. Auctor esse putat, in fetu
femello

*) vid. RIVERO. Mémoire sur l'action d'un feu égal,
violent et continué pendant plusieurs jours sur un
grand nombre de terres. A Paris, 1766. 8. it. second.
mémoire ib. a. 1771.

**) vid. Mém. de Paris 1758.

femello clitoridem grandem esse, ita, vt embryo femellus pro virili habere possit. Id tamen centuriam ab aliis obseruatum et dictum fuisse, loca HALLERO in elementis excitata, (Tom. VII Lib. XXVIII. p. 82.) abunde probant.

P. 340. 23. *Observationes iouis, soli oppositi.* d. 8. mart. 1767. Auctore Cl. IEAURAT.

P. 343. 24. *Observatio eclipsis solaris* d. 5. aug. 1766. a Cardinali DE LUYNES.

P. 344. 25. *Observatio tempestatis* d. 6. aug. 1767. exortae, et fulminis, quod e terra prope obseruatorium Parisiense ascendere visum est. Auctore Cl. CHAPPE D'AUTEROCHE.

P. 350. 26. *Tentamen comparationis ponderum extraneorum cum marca Gallica.* Auctore Cl. TILLET.

P. 409. 27. *Commentarius de meteo, quod nomine Typhonis appellatur.* Auctore Cl. BRISSON. Nomen typhonis seu turbinis marini (*la trombe*) gerit apud eos, qui res nauticas tractant, nubeculae parua quidem, sed quae nihilo secius a nautis valde extimesci solet. Imminet ab initio mari, seque vel attollit vel demittit, saepe etiam nubibus adhaerens, eas comitatur, et in alium locum se transfert, donec tandem, repente emissio fulmine, in pluuiam et grandinem dissoluitur, haud sine magno nauigantium periculo. De huius rei causis physici valde dissentiunt. Putauerat Cl. ANDOGVE, eam latere in aere, qui duobus sibi inuicem parallelis ventibus tractibus interceptus, in vorticem ageretur: sed obseruatum est, hos turbines non modo saepe tranquillo aere oriri, sed nonnunquam etiam ex aqua ascendere,

adsoendere, ut bis Genevæ accidisse relatum est, o
quo patet, causam in ventis non esse quaerendam.
Quamobrem alii confugerunt ad vapores subterra-
neos in primis bituminosos, qui ex aquis erumperent,
et per ascensum in aerem exardescerent omnem hanc
nautis calamitatem pararent. Quid vero, re ita se
habente, esset, cur isti turbines nonnunquam nu-
bem, veluti ab ea attracti, sectarentur, quid etiam,
cur saepenumero e nubibus ad aquas appropinquare
viderentur? Cl. BRISSON igitur rem ope doctri-
nae de electricitate expedit. Inter nubem electri-
cam et telluris superficiem fertur materia electrica,
duplici flumine, vno, quod ex nube profluit, et
effluens appellatur, altero, quod a tellure profici-
scitur, et affluentis nomen a Cl. NOLLETO accepit.
Horum semper alterum altero validius, utriusque
vero ea natura est, ut in egressu divergentibus, in
accessu ad alterum corpus convergentibus radiis
progrediatur. Inde figura conica, quae in turbine
observatur, qui consistit e particulis aqueis, vel ab
effluente materia e nube, vel ab affluente ex aqua
correptis, et secum vel deorsum vel sursum tractis,
quo facile et ascendentis et descendentis turbine ra-
tio redditur. Rem illustrat experimentum satis no-
tum, quo per tubum electricum, vasi admotum,
aqua aut atramentum, quod vasi inest, versus tu-
bum attollitur, et orta scintilla, tubo paullulum
madefacto, iterum decedit: quae omnia ita eveniunt
in turbine ascendente, qui, orto fulmine, in pluviam
aut grandinem dissipatur, consistentem particulis, ex
aqua eodem modo elatis, ut in experimento iis ac-
ciderat, quae tubum electricum orta scintilla mada-
fecerant.

28. *Solstitium aestivum a. 1767. observatum, in p. 417.*
foco lentis obiectivae 80 pedum: accedunt observa-
F 2tiones

tiones solis et arcturi, quadrante mobili peralt
a Cl. LE MONNIER.

P. 423. 29. *Commentarius de experimentis quibusdam, dioptricam facientibus* a Ser. DUC DE CHAVINNES.

P. 471. 30. *Experimenta chemica, cum bile humana et in*
torum instituta, Auctore Cl. CADET. Vfus est Cl. Auctor potissimum bouina bile, et ex experimentis fufius hic enarratis, colligit: ex bile putrescente a cali volatile obtineri, et, si cum acido salis marini eiusmodi bilis misceatur, sal ammoniacum parum acida mineralia in initio bilem quidem, si ei affundantur, coagulare, sed post breue tempus fluidiorem reddere, quam antea fuerit: in bile terram calcaream reperiri, quae cum acido admisto selenitem efformet, et calculis biliariis saepe originem praestet: serosam bilis partem sal continere, saccharosius simile, quod calculos biliarios crystallis simile, a nonnullis Auctoribus descriptos, formet: competitam tandem esse bilem ex pinguedine animali, basi alcalina salis marini, sale marino ipso, sale illo, saccharo lactis simili, et terra calcarea, quae paucillum ferri continet.

P. 484. 31. *Observatio altitudinis, solstitialis mens. iun. 1767.* a Cl. CASSINI DE THURY.

P. 485. 32. *Observationes et calculi oppositionis saturni et solis d. 22. dec. 1767.* Auctore Cl. LEAVRAT.

P. 487. 33. *Analysis sodae ex herba Varech (fuci specie) paratae*, Auctore Cl. CADET. Soda haec multo impurior est, quam ea, quae ex cineribus herbae kali*) remanet.

*) vid. supra p. 81.

remanet. Salinum habet gustum, odoremque hepatis sulphuris. Chemice Cl. Auctor illam disquisivit, cognouitque, eam longe minorem copiam alcali mineralis, quam soda vulgaris, sulphur porro, tartarum vitriolatum et magnam salis marini copiam continere. Suspiciatur Cl. GABET, longe puriorem obtineri posse, si in comburendo fuco etiam alias plantae marinae cultae adderentur. Impurior haec soda tantum ad vitrificationem adhibetur.

34. *Experimenta de renisu fluidorum*, Auctore p. 495
 M. Equ. DE LA BORDA. Inquisiuit Cel. Auctor ope machinae, a se descriptae, in quantitatem retardationis, quam celeritas corporis, sub aqua, moti ab eius renisu pateretur. Inuenit, sphaerae et hemisphaerii retardationem esse fere in ratione duplicata celeritatum: hemisphaerium, si eius latus convexum praecedat, tantundem fere, quam totam sphaeram retardari: denique, si circulus maximus hemisphaerii praecedat, esse retardationem eius ad eam, quam tota sphaera patitur, ut 5 ad 2. Observauit etiam Cel. Auctor, NEWTONI theoriam hac in re experientiae haud esse consentaneam, quippe qua vera minor retardatio proueniret, quae esset ad veram ut 9 ad 10. Ultimo loco refert, renisum aquae multo maiorem esse, si corpus prope eius superficiem moueatur, quam si paullo profundius sit submersum: eiusque rei hanc rationem reddit, quod corpus ad superficiem motum aquam celerius in gyrum agitet, adeoque plus virium perdat, quam si altius in aquam demittatur.

35. *Expositio quorundam capitum geographiae physicae, spectantium ad alueos fluminum et riuulorum Galliae, quorum nonnulli accuratius describuntur, ille praesertim, quo Sequana continetur.* Auctore Cl. SVACHE.

- P. 510. 36. *Observationes botanico-meteorologicae in ca-*
Denainvilliers a. 1766. factae a Cl. DUCHAMEL.
- P. 539. 37. *Ad theoriā mercurii commentarius. III. qu-*
accentricitas et locus medius istius planetae determin-
tur. Auctore Cl. DE LA LANDE.
- P. 551. 38. *Explicatio methodorum inveniendi curvas, quib-*
inest maximum aut minimum. Auctore Ill. DE LA BORDA.
- P. 564. 39. *Commentarius de motu singulari in tremella*
observato. Auctore Cl. D'ADANSON. Plantae
haec, quae aquarum limo innascitur, tenerissima est,
et si nudo oculo spectatur, gelatinosam massam re-
fert. Quod si vero microscopio eam examinamus,
deprehendimus, constare illam filamentis cylin-
dricis, in extremo fine obtusis, ex nodis compositis.
Haec filamenta inter se spontaneo quasi motu agi-
tario, vario modo ad se invicem accedere vel iterum
recedere, motumque hunc in margine plantae ma-
iorem esse, quam in reliquis partibus Cl. ADAN-
SON observavit. Praeter hunc lateralem motum
aliū quoque dicta filamenta ostendunt, qui vero
tantum ab eorum incremento pendet.
- P. 573. 40. *Disquisitiones de calculo integrali* auctore Cl.
D'ALEMBERT.
- P. 588. 41. *Additamenta ad methodum solvendi problema-*
ta de maximis et minimis. Auctore Cl. FONTAINE.
42. *Commentarius de resonitu ossium cranii (sur*
les contre-coups) Auctore Cl. LAFOSSE, mem-
bro societatis Regiae Montispeffulanae. Notum
est, plures scriptores chirurgicos iam in eo desudasse,
ut originem eius fracturae calvariae explicarent, quae

os, alia parte, quam, ubi percussum est, finditur, quam *resonitum* seu *contrafissuram* vulgo vocant. Hoc saepe ex eo accidere, quod ossa alio in loco minus, quam in eo, qui fractus est, resistent, Cl. Auctor non negat; putat tamen, nisi alia obstant, praecipue in loco cranii, illi, qui ictum accepit opposito, fieri debere. Caput enim osseum considerat, tanquam ex circulis multis ossibus et elasticis, verticalibus, obliquis, horizontalibus cet. varia ratione se secantibus, compositum. Iam ex LEBNITII experimento notum est circulum ferreum, si in loco quodam percussus, ellipticum fieri et punctum eius puncto percusso e directo oppositum tantum ad centrum circuli accedere, quantum ipsum percussum punctum, ictus vi accedit. Hoc ad caput osseum applicatum docet in loco percusso e directo oppositum, si partes ossis ibi minus cohaereant, fracturam facile fieri posse, circuli concava scilicet parte plana facta et introsum, pulsa. His propositis, signa diagnostica resonitus fusius Noster pertractat, neque ex inprimis, si ad situm aegri directionem, ictus cet. attendatur, adeo obscura esse, ut multi putant, persuasum sibi habet.

Addamus tertium horum commentariorum volumen, quod ad annum 1768 pertinet.

Observationes physicae nil praecipui attentione Anno digni continent, si ea, quae de Cl. SPALLAN. 1768. ZANI experimento, quo limacum capita et tentacula resecta de nouo, ut polyporum amputatas partes, crescere expertus est, exceperis, de quibus vero alia occasione uberius dicendi erit locus.

Inter *anatomicas* autem observatio Cl. FERREIN P. 45. occurrit, qui in deglutitione ex spasmo oesophagi impedita, quae nullis remediis cedebat, clysmata

- ex fumo herbae nicotianae vel clysmata cum opio egregios praestitisse effectus vidit. Cl. vero ~~mon~~ ~~ter~~ in simili morbo (forte tamen magis inflammatorio) glaciem in minora frusta diffractam, quae inflammationem reprimendo sanabat, opem tulisse narrat. In *tuniculis* saepe dentes incisores ita elongantur, ut illa animalia cibum difficulter capere possint, imo, nisi resecentur dentes hi monstrosi, a cibi defectu pereant. Cl. ~~tenon~~ vesicam vrinariam duplicem observavit. Septum vero, quod vesicam diuidebat, oriebatur ex tunica membrana oca vesicae externa, quae herniae in modum intra vesicae fibras carneas se in ipsum vesicae cavum immerferat. Vetulam 91 annorum, adhuc menstruatam et optima sanitate praeditam, Cl. ~~du~~ ~~per~~ ~~non~~ vidit. Equae vno partu mulum et pullum equum edidit, quod superfetationem in hoc animali fieri posse probat*). Cl. ~~Bordenave~~ fene quodam asthmatico concretionem calculosam in ipsa cordis substantia reperit.
- P. 69. Inter *chemicas observationes* examen chemicum aquae cuiusdam mineralis in pago *Vaugirard*, proxime Lutetias Parisiorum sito, reperitur. *Botanicae* vero, cum nil notatu digni in iis reperiatur, omitimus.

Commentarii huius voluminis sunt.

- P. I. 1. *Disquisitiones de motibus axeorum cuiuslibet planetarum, supposita meridianorum eius dissimilitudine.* Auctore Cl. D'ALEMBERT.
- P. 54. 2. *Commentarius de frigore per hiemem a. 1767 et 1768. nec non de glacie, quae in crustas fracta fluminibus innatat,*
*) Vid. hist. de l'acad. 1753. p. 131. comment. hor. Vol. VII. p. 254.

innatas, et de singulari ratione, incommode induriunda euitandi. Auctore Cl. DEPARCIEUX.

3. *Commentarius de modo holoserici splendido rubore imbuendi ope coccionellae.* Auctore Cl. WACQUER. Cum e coccionella parata pigmenta, quorum ope lana et gossypium egregiis coloribus imbuuntur, holosericum non afficiant, plura experimenta Cl. Auctor instituit, quo cognosceret causam huius phaenomeni, simulque methodum inueniret, qua etiam coccionella in arte tinctoria ad holosericum tingendum adhiberi posset. Inuenit vero actionem coccionellae in holosericum, non a pingui smeigmate holoserici impediri, ut multi putant, sed pigmentum ex coccionellae tinctura, vulgari modo ope solutionis stanni in aqua regis praecipitatum, ob nimiam molecularum crassitiam non in holoserici poros penetrare posse. Hinc primo holosericum in solutionem stanni aqua quidem multam, non tamen ita dilutam, ut praecipitatio oriretur, immergit, holosericumque ita praeparatum in coccionellae tincturam immisit, viditque hac ratione optime illud tingi.

4) *Observationes et calculi pro oppositione ionis et solis d. 6. apr. 1768.* Auctore Cl. YEAVRAT.

5) *Commentarius de oppositione ionis observata p. 93. 1768. in eius limits meridionali, a Cl. DE LA LANDE.*

6) *Observatio eclipsis lunaris d. 4. ian. 1768. p. 96. a Cl. CHAPPE D'AUTEROCHÉ facta.*

7) *Nouae methodi analyticae computandi eclipses solares cet. Comm. VI., quo aequationes prioribus demonstratas ad solutionem plurimum problematum astro-*

astronomicorum applicantur.   Auctore Cl. SEIGUR.

p. 207.   8) *Commentarius de casu irreducibili.*   Auctore

EODEM.

p. 209.   9) *Commentarius de methodo resinae elasticae Cay-*

ensem Caoutches dictam dissoluedi tamque iterum et

hac solutione natura eius non mutata obtinendi.   Au-

ctore Cl. MACQUER.   Alio loco *) iam me-

nuimus Cl. HERRISANT et MACQUER resinae

elasticam, quae in America australiore ad ripas flu-

vii Amazonum ex cortice arboris cuiusdam exi-

dat**), opo olei animalis DIPELII olei terebin-

thinae rectificati cet. in mollem massam redegit.

Vtiora vero tentamina Cl. Auctorem docuerunt

plenariam solutionem eius ab aethere vitriolico

praestari, et solutionem illam si penicillo modico

illinitur, prompto exsiccare, laminamque hac ratione

obtinere tenuem, elasticam, omnibusque qualitati-

bus resinae praeditam.

p. 218.   10) *Observationes de circulatione aeris per metal-*

lifodinas, et de mediis, eam ibidem obtinendi Comm. I.

Auctore Cl. IARS.   Notum interest omnes quanta

e libero aerae transitu per metallifodinas commode

enascantur, inter quae maximum est, quod eae non

facile alio modo repurgari possint a vaporibus no-

xiis, qui maximas saepe fessoribus calamitates affer-

runt.   Observauerat Cl. IARS, dum in itinere per

Angliam, Germaniam et Hungariam versaretur,

complura, quae ei viam ad accuratorem theo-

riam circulationis aerae munirent, cuius primas li-

neas

*) vid. hist. de l'Acad. des Scienc. 1763. p. 49. comm.

nostr. Vol. XVI. p. 467.

**) vid. comment. nostr. Vol. VI. p. 255.

neae hac tractatione adumbravit magis, quam expressit. Summa rei huc redit. In cuniculum sub terra actum incidat puteus spiritalis, ad perpendicularum demissus. Iam utrique extremæ parti cuniculi incumbit columna aeris, et ea quidem pari pondere, si calor exterioris aeris idem est, cum eo, quem loca subterranea constanter servare solent, qui est decem graduum thermometri Reaumuriani: quare hoc si accidit, nullus auræ motus in cuniculo sentiri poterit, quem eo tempore fiores solent accensum fodinis igne aut fornace Lehmanniana excitare. Si vero tempestas fuerit aut frigidior aut calidior, tum hæc columnæ sunt diversi ponderis, altera, nimirum ad introitum cuniculi tota, altera pro parte tantum, aere exteriori, pro reliqua vero parte eo constat, qui puteo spiritali inest, qui diversum ab exteriori calorem servat, adeoque diverso etiam pondere premit. Quo fit, ut altera columna semper alteri cedat, et continua auræ agitatione fodinas repurget, quod accidit hieme et æstate, ita tamen, ut, ubi per hiemem aura exiit, ibi per æstatem ingrediatur. Sunt etiam, qui, effosis pluri- bus puteis multum se effecturos credant. Quilibet viderit necesse est, ad obtinendam ea ratione auram, per fodinas spirantem, opus esse, ut horum puteorum introitus sint diversæ supra horizontem altitudinis, ne columnæ aereæ, iis incumbentes, sint eiusdem ponderis. Facile id quidem fieri potest subter solum paullo acclive, non autem sub plano et ad horizontem parallelo: unde evenit nonnunquam, ut magnis sumtibus, incassum impensis, et tempus et opera perdatur, ut Schemnitii in Hungaria accidisse, Cl. Auctor refert. Suadet vero, ut tum potius alterutri puteo turris rotunda imponatur, aut fornax Lehmanniana applicetur, ut vel in turri, ad certam altitudinem exstructa, aer in eodem calore conserue-

conseruetur, quo est in metallifodinis, vel igne in fornace accenso incalescat, et interioris aeris cum exteriori aequilibrium tollat. Tradit denique nonnulla artificia, quibus aurae circulatio in cuniculo ultra eum locum, in quem puteus spiritalis demissus est, possit promoueri, aut etiam in puteum, profundius actum, propagari: quod fit ope tignorum, arctissime iunctorum, quae aliquin exportandis aut euertendis lapidibus inseruiunt, quibus cuniculus in duas partes diuiditur, communicatio vero aeris per puteum spiritalem intrantis cum exteriori ope ianuae in superiori cuniculi parte intercluditur, ita, vt tantum per inferiorem sub tignis pateat, quae cum nonnisi in vltima parte cuniculi aperta sit, aurae necessitatem imponit, per totam fodinam transeundi.

- P. 229. I. *Observationes de circulatione aeris per metallifodinas, et de mediis eam ibidem obtinendi* Comm. II. Auctore EODEM. Agitatur de calamitatibus, e vaporibus noxiis exortis, praesertim in Anglia, ubi in Cumbriae comitatu prope urbem, quae *Whitehaven* dicitur, insunt in lithantracum fodinis vapores, qui ex ardentis candelae flamma ignem accipiunt, quo saepe per ingentem aeris extenuationem, et magis etiam per repentinum eiusdem reditum magna hominum copia necata est, quorum multi flamma adusti, multi etiam sola aeris compressione suffocati sunt, nulla in eis reperta nota, quae ab igne iniusta videretur, corporibus etiam tri-duum fere calorem vitalem seruantibus. Refert praeterea, ad urbem *Workington* esse veteres, et iam neglectas lithantracum fodinas, quae tantam talium vaporum, inflammabilium in densas massas coactorum copiam alerent, vt propositum etiam fuerit, eos in urbem ducere, vt nocturno tempore, adnotae lampade, accensi per plateas lumen praeberent.

rent. Commendat denuo ea, quae in priori commentario communicauit, artificia, suadetque, ut tubi pro aeris circulatione construantur quam amplissimi. Obseruasse se etiam refert aliud vaporum subterraneorum genus, quod flammam non conciperet, attamen aerem redderet tam molestum, ut saepe, intercluso spiritu, fossiores necarentur, quale factum esse ait in confiniis Cumbriae et Northumbriae.

12. *Annotationes de transitu veneris 1769. obseruato,* a CL. DE LA LANDE. p. 236.

13. *Observationes astronomicae factae pro determinanda longitudine Maniliae* a CL. GENTIL. p. 237.

14. *Observationes de motu argenti viui in barometris, quorum tubi sunt diuersarum diametrorum, et diuersa ratione repleti,* a S. V. Romanae ecclesiae Cardinali DE LUYNES. p. 247.

15. *Iter, iussu Regis susceptum, ad situm capitum Finis terrae et Ortugalliae astronomicis observationibus determinandum a. 1751. Sectio I. quae historiam de itinere relationem continet,* Auctore CL. DE BORY. p. 270.

16. *Commentarius de elementis variationis inclinationis, et de libratione nodorum secundi satellitis iouialis,* Auctore CL. MARALDI. p. 298.

17. *Series disquisitionum de motibus axeorum planetarum cuiuslibet, supposita meridianorum eius dissimilitudine,* auctore CL. D'ALEMBERT. p. 332.

18. De

P. 385. 18. *De maxima inclinatione orbitae lunaris ad planum eclipticae, et de parallaxi huius sideris. Comment. I.* Auctore Cl. LE MONNIER.

P. 389. 19. *Commentarius de mechanismo ruminationis et natura vel temperamento ouium*, Auctore Cl. D' AUBENTON. Egregio hoc commentario Cl. Auctor modum, quo ruminatio in oue inprimis fieri solet, describit, eaque, quae hac de re ab aliis dicta sunt, vel quae ipse in BUFFONI *historia naturali* variis in locis exposuit, emendat. Ex herba masticata in ore bolus formatur, qui salua madefactus per oesophagum ad rumen (*la panse*) descendit. Rumine repleto, ruminatio peragitur, quae ex Cl. Auctoris obseruatione voluntaria actio est. In ea, parua cibi portio massae, in rumine contentae, reticulum (*le bonnet*) intrat, quod vulgo vt receptaculum amplum, in interiore sua superficie reticulatum, describitur. Ex Nostri vero obseruatione contractum fere semper est, vt diameter eius vnum tantum pollicem aequet, rugaeque retis contracti eminentias paruas tantum referant, inter quas sinus sunt sero limpido copioso repleti. Hoc, si huius receptaculi parietes distrahuntur, disparet, rugis vero ad se inuicem compressis, iterum de nouo exsudat, et cum bolo, qui sursum, quo secunda vice masticeatur, pelli debet, miscetur. Eundem vsum in dromedario singulare illud receptaculum praestat, quod Cl. D' AUBENTON olim *) descripsit, in quo vulgo aquam assumptam seruari putant, quo ea, potus quasi loco, animal hoc per siticulosa deserta iter faciens siti urgente vti possit. Bolus vero, per contractionem reticuli sursum pulsus et de nouo manducatus secunda deglutitione iterum descendit. Quo vero rumen et reticulum non ingrediatur, sed statim ad omasum

*) Hist. nat. T. XI, p. 252 sq. comm. Vol. XIII, p. 190.

omasum (feuillet) eeu tertium ventriculum transeat, musculus aliquis, fusus hic descriptus, adiutum ex oesophago ad priores duos ventriculos claudit. Ex haecenus propositis imprimis vero ex explicatione vsus feri, in reticulo contenti, varias regulas Cl. Auctor deducit, quae ad curam ouium in vniuersum spectant. Docet vero primum parcum tantum potum ouibus porrigendum esse, cum diu eo carere queant, et aqua nimis copiose hausta plurimos morbos producat. Deinde tam argumentis, quam experimentis probat, sudorem ouibus noxiū esse, easque per omnem hyemem in aere libero, sine vlla noxa viuere posse, nec, quo stabulis includantur, opus esse.

20. *Observationes astronomicae factae sub meridiano* 13¹/₂ *Parisiensi occidentali* Cl. LE MONNIER.

21. *Observatio iouis soli oppositi a. 1768. a* Cl. p. 415. BAILLY *facta.*

22. *Commentarius de antliis hydraulicis.* Auctore p. 420. Cl. DE LA BORDA.

23. *Commentarius de elementis orbitae saturni.* p. 432. Auctore Cl. DE LA LANDE.

24. *Commentarius de constructione araeometro-* p. 435. *rum ad explorandam liquorum spirituosorum praestantiam, ad commercia cum iis, ac iura circa eos constituta utilium.* Auctore Cl. DE MONTIGNY.

25. *Additamenta ad commentarium 1734. editum* p. 460. *de curvis tautochronis.* Auctore Cl. FONTAINE.

26. *Obfer-*

P. 471. 26. *Observationes botanico meteorologicae*, a Cl.
DU HAMEL in arce Denainuilliers a. 1767. factae.

P. 501. 27. *Disquisitio de aequatione centri iouis, et quibusdam aliis theoriae eiusdem planetae elementis*. Auctore Cl. BAILLY.

P. 520. 28. *Nova experimenta circo combinationem acid tartari cum antimonio*. Auctore Cl. DE LASSENE. Experimenta haec probant, acidum tartari longe maiorem copiam reguli antimonii soluere, quam in vulgari tartaro emetico continetur; antimonii ope tartarum magis solubilem reddi, acidum tartari ita cum regulina parte antimonii misceri posse, vt, adiecto alcali fixo, coniunctio haec non dissoluatur; sal medium, ex acido tartari et alcali fixo paratum, antimonium egregie soluere, et hac ratione sal medium antimoniale obtineri potest. Vtitur vero Cl. Auctor inprimis hepate antimonii vel antimonio diaphoretico, et duabus partibus vnā partem cremoris tartari addit, eaque inter se, ebullitionis ope, miscet, atque exinde salia gummosa (*sels gommeux*) obtinet, quae ex acido tartari, alcalina parte hepatis antimonii vel antimonii diaphoretici non abluti et regulina parte constant. Alcali nullo addito, sal quoque obtentum non gummosum est. Acidorum quoque mineralium ope, calx metallica antimonii ita mutari potest, vt cum acido tartari se copiose coniungat, qua tamen ratione gummosum sal nunquam efficiet. Acidum vero tartari, sali sedatiuo mistum, vitrum antimonii egregie soluit, et gummosum sal constituit. Reliqua experimenta omittimus, omnibusque, qui chemicis experimentis laborem impendere solent, vltiora hac in re tentamina commendamus, quo salium harum natura et in arte medica efficacia, de qua optima quaeque expectanda sunt, vltius pateat.

29. *Expe-*

29. *Experimenta ad cognoscendam lignorum firmi-* P. 534.

atem instituta, a Cl. DV HAMEL. Quod observa-
tum iam est ab aliis, ligna, quibus ad exstruenda
aedificia utimur, nostro tempore non esse tam firma
et stabilia, quam sub huius seculi initia fuerunt, id
etiam Cel. DV HAMEL his experimentis iterum
condocatus est. Praeter causam, quam alii
am in frigore hierno a 1709, quae fluere, ille ad-
iungit eam, quod nostris temporibus mos inua-
serit, caedendi arbores e sylvis, neglecta oparum
atione, quo fieret, ut pleraeque sylvae arboribus
constarent, quae ex caesarum truncis proger-
minassent.

Commentarius II. de pluribus rebus, ad histo- P. 538.

riam naturalem et mineralogiam pertinentibus, au-
ctore Cl. MONTET. Varias continet observatio-
nes imprimis vero mineralogicas, quas Cl. Auctor
in itinere per montes Cevennes (Seuennes) insti-
tuit. Plurimae ex his ad varias granitis species ibi-
dem reperiundas spectant. In fine modus, quo ca-
staneae in his terris exsiccantur, fusius describitur.

(*) vid. Mémoires de Paris 1762, p. 632. comment.
nostr. Vol. XV, p. 476.

A treatise our mineral waters, in two Volumes
by DONALD MONRO, M. D. physician
his Majesty, and to St. George's Hospital
R. S. London by D. Wilson and G. Nicolson
in the Strand, and T. Durham Charingcross
1770. 8. Vol. I. pl. 30. Vol. II. pl. 28.

Tractatus de aquis mineralibus, Auctore,
DONALD MONRO, M. D.

Quemadmodum Cl. ZÜCKERT *) descriptio-
nem systematicam omnium fontium medi-
corum Germaniae dedit: sic Cl. MONRO amplius
se extendit, et delineationem aquarum mineralium
totius Europae in se suscepit. Fateri tamen debemus,
eum id non praestitisse, quod alter effectus
fortasse quod campum multo ampliorem, et non
dum satis laboratum prae se habuit. Omisit enim
quod Germaniae quidem aquas attinet, non solum
nonnullas, sed, quod maximum est, ignoravit
quoque recentissimos, interdum optimos, huius
vallis fontis scriptores, uti ex Cl. ZÜCKERT syste-
matis collatione facile cognosci potest. Hoc certe
non factum esset; si Cel. HALLERI modo biblio-
thecam hydrographicam, quam BOERHAAVE
methodo studii medici Amstelodami 1751 editae **) ad-
iecit, consulisset. Cl. Auctor. Hanc notam tan-
tum de fontibus mineralibus Germaniae valere vo-
lumus: interim tamen suspicio nobis inde orta est,
de ceterarum terrarum fontibus idem metuendum
esse. De aquis autem mineralibus Angliae, Scotiae
et Hiberniae non dubitamus, quin nobis perfectissi-
mam

*) Conf. comment. nostr. Vol. XVII. Part. I. p. 28.

**) pag. 92. et 1010.

am exhibuerit historiam, et indicem scriptorum
 ouissimorum satis locupletem. Quilibet inde per-
 iciet, illa nos supra non mouisse, vt taxaremus Cl.
 uctorem, labor enim suus omnem laudem mere-
 ir, sed vt doceremus, quam difficile esset, vniuersale
 systema aquarum mineralium totius Europae audere,
 etque condere. Antea enim, quam tale expectare
 possumus, necesse est, vt indigenae suarum terra-
 rum etque regionum aquarum medicatarum specia-
 lem historiam praemittant. Tunc certe non des-
 unt alii, qui haec omnia colligant, et vniuersale
 construant systema. His praemissis, in viam reuer-
 tinur.

Totum opus in *duo* diuisum est volumina, quae
 usus in *tres* subdiuisa sunt partes; quarum duas
 primum volumen, alterum autem vnam continet.
 Pars prima, quae generalia circa aquas minerales
 tantum praemittit, *tria* habet capita. *Primum* agit p. 1.
 de aqua in genere, eamque in meteoricam, fit ve-
 ria verbo, et terrestrem diuidit, qua occasione si-
 mul in proprietatem aquae specialius inquit. *Se-* p. 15.
cundum caput explicat diuersas partes, quibus aquae
 minerales impraegnatae sunt. Hae sunt 1. salia,
 quae vel acidae, vel alcalinae, vel neutrius sunt in-
 dolis; 2. inflammabilia, quo pertinent olea fossilia, p. 24.
 et sulphur: 3. metalla, vt ferrum et cuprum. 4. p. 37.
 terrae diuersae, quae vel in aquis tantum sunt suspen-
 sae, vel perfecte solutae. Huc refert Cl. Auctor sa-
 lem calcarium GLAUBERI, alumen, selenitem, et
 gypsum. Solidis partibus aquarum mineralium alii p. 43.
 scriptores adhuc adnumerarunt spiritum illum subtil-
 lem mineralem, qui aquis mineralibus dat saporem
 acidulum, vinosum, titillantem, et vaporibus,
 prope aquas minerales exhalantibus, vim suffocan-
 tem. Hunc vero numero eximit, quia sisti non
 potest.

p. 46. potest. Caput *tertium* exponit methodum detegendi partes, in aquis mineralibus contentas, quod triplici via fieri posse contendit. 1. miscendo cum aqua minerali tincturas vel infusiones vegetabiles, quae diversos exhibent colores, prout materiae in aquis contentae variant. 2. addendo aquis mineralibus talia corpora, quae habent maiorem attractionem, vel affinitatem cum aqua, vel cum acido in aqua contento, quam corpora mineralia, in eam suspensa. 3. saturando aquam cum aere fixo, vel aerem extrahendo, quo partes contentae, siue solutae, siue suspensae, pondere eundant. 4. destillando vel exhalando aquas, cum ad partes volatiles capiendas, si quasdam contineant, dum adfigenda fixas, et ad examinandum earum naturam. 5. ponendo aquas aeri libero, quo partes contentae sponte separent.

p. 72. Diuidit tunc aquas minerales in frigidas, et calidas. Frigidas pertrahat Pars *secunda* et calidas soluit *tertia*. Singula pars suas habet subdivisiones, sub quibus aquas secundum contenta ordinat. Vi Cl. Auctoris systema melius cognosci, et in totum introspecti queat, sicut cum Cl. ZUCKERII systemate fecimus, omnem eius conspectum, quem in peculiari tabula operi praemisit, adiciemus. Retinebimus autem, ut melius intelligamur, fontium et locorum nomina peregrina, nisi eorum nomina latina aliunde iam nota sint: siquidem multa ex *Baeccii tractatu de thermis*, quem Cl. Auctor saepe citat, mutauimus.

Aquae minerales sunt, vel frigidae vel calidae.

Ordo I. Frigidae sunt vel

Class. I. Sale impraegnatae; et quidem

Cap. I. Vel acido, vt

In Italia, prope

Laterae oppidum, in Patrimonio Petri,

Seluenae

In Anglia, magister Thomeus Cantuariensis

Tilbury, in Essexia

Glastenbury, in Sommerfetiä.

In Hibernia,

Carrickmore, in comitatu Cavan.

Cape Clare, in regione meridionali Hiberniae.

Selteranae, in Archiepiscopatu Freuirensi,

magazines, in which the police

Wildungenses, in comitatu Valdecensi,

In Gallia, ...

De Pouges, in Ducatu Nevers,

St. Floret, in eodem comitatu.

De Joffe, ibidem,

De Pont de Cameret, in Occitania.

ap. III. Vel vero fale, GLAUBERT. ?

V. Vel fale marino,

Seet. I. Aqua marina,

II. Aquae admodum salsae.

III. Debiliores factae, et multo falso calca-

rio GLAUBENTI impraegnatae,

G 3, method 1, 1961-1 In

Neque hoc, neque sub sequente capite fontes nominat Cl. Auctor.

In Anglia,

Barrowdale, in Cumbria,
Leamington, in Verovico,
New Cartmal, vel Rougham, in comitatu
Lancastrensi,
St. Erasmi, in Staffordia,
Cargyle, in Vallia,
Dorfshill, in Staffordia.

In Hibernia,

Carrickfergus, in comitatu Antrim,
Killraat, ibidem,
Mahereberg, in comitatu Kerry,
Dublinenses.

In Germania,

Hornhausenses, in principatu Halberstadeni
Ratzebergenses, in Ducatu Magdeburgensi
Creutzbergenses, in Thuringia.

In Gallia,

D'Availles, in provincia Pictaviensi,
Vezellay, in Burgundia,
St. Pierre de Clerimont, in comitatu Alvernien
Chastelguyon, ibidem.

In Heluetia,

Schuls, in Rhoetia,

**Cap. VI. Vel sale calcario GLAUBERY, et sale
marino,**

In Anglia,

Alford, in Sommerfetia,
Dulwich, in Cantio,
Holt, in Wiltonia,
Stretham, in Surria,
Dog et Duck, ibidem.
Kinálton, in Nottinghamia,
Sydenham, in Cantio
Moreton-See, in Salopia
Hanlys, ibidem,

Comma,

Comner, prope Oxoniam urbem,
 Pancras, in Middlesexia,
 Baynigge, ibidem,
 Barnet, in Herfordia,
 Nord Hall, ibidem,
 Acton, prope Londinum urbem,
 Epsom, in Surria,
 Alkerton, in Glocestria,
 Ball, vel Bandwell, in comitatu Lincolnienfi,
 Landrindod, in comitatu Rodnarienfi, in Val-
 lia meridionali.

Kensington, in Middlesexia,

Richmond, in Surria,

Colchester, in Essexia,

Brentwood, ibidem,

Upminster, ibidem.

In Hibernia,

Carrickfergus, in comitatu Antrim,

In Germania,

Sedlizenfes, in Bohemia,

Seydschuzenfes, ibidem.

In Hungaria,

Neosolienfes,

Schemnitzenfes.

Cap. VII. Vel sale calcario GLAUBERI.

In Germania,

Ceicicnianus lacus, in Moravia.

In Siberia,

Tustucul lacus.

Classis II. Vel oleo fossili aut sulphure.

Cap. I. oleo fossili,

In Italia,

In Mutinenfi Ducatu, versus montes Apen-
 ninos,

in Bononiensibus montibus.

In Persia,

Backu, in oris maris Caspii,
 In Insula Sumatra,
 In Transyluania,
 Megiers, prope Danubum,
 Hermanstadienses,
 In Polonia,
 in Cracouiensi Palatinatu.
 In Anglia.
 Pitchford, in Salopia,
 Brosely, ibidem,
 Wigan, in comitatu Lancastrensi.
 In Scotia,
 Liberton, in comitatu Midlothiano.
 In Heluetia,
 Valtalinae, in prouincia Grisonum,
 Diemtigen, in pago Bernensi.
 In India occidentali,
 Barbados,
 In Gallia,
 Gabian, in Occitania,
 Plombieres, in Lotharingia,
 In Belgio Gallico,
 Douay, in comitatu Flandriae,
 In Germania,
 Welsbornenses, in Alsatia.
 Cap. II. Sulphure,
 Sect. I. Sulphure et alcali natiuo, seu natro,
 In Anglia,
 Sutton Bog, in Oxoniensi comitatu
 Wigglesworth, in Eboracensi,
 Chadlington, in Oxoniensi,
 Bilton, in Eboracensi,
 Quin Camel, in Sommersetia,
 Nottingham, in Dorsetia.
 In Hibernia,
 Drumgoon, in comitatu Fermanagensi,
 Swadlingbar,

Swadlingbar, in comitatu **Cauan**,
 Derrylester, ibidem,
 Lisbeack, in comitatu **Fermanaghensi**,
 Killasher, ibidem,
 Mechan, ibidem,
 Ashwood, ibidem,
 Derryhence, ibidem,
 Drumanaue, in comitatu **Leitrim**,
 Anaduff, ibidem,
 Aphaloo, in comitatu **Tyronensi**.
 In Gallia,
 Fonsanche, in Occitania.
 Sect. II. Sulphure et vero sale **GLAUBERI**,
 In Hispania,
 Vacia Madrid, prope **Madridum urbem**.
 Sect. III. Sulphure, et sale marino,
 In Anglia,
 Harrigate, in comitatu **Eboracensi**,
 Mandsley, in **Lancastrensi**,
 Circkle Spaw, ibidem,
 Braughton, ibidem,
 Shattlewood, in comitatu **Derbicensi**,
 Keddlestone, ibidem,
 Durham, in Northumbria,
 Wardrew, ibidem,
 Shipton, in comitatu **Eboracensi**,
 Rippon, ibidem,
 Liandrindod, in Vallia meridionali.
 In Scotia,
 Moffat, in **Anandia**,
 Carstarphin, prope **Edenburgum urbem**.
 In Germania,
 Francofurthenfes ad Moenum,
 Bielfeldenfes, in **Westphalia**.
 Sect. IV. Sulphure et sale calcario **GLAUBERI**,
 In Anglia,

Askeron, in comitatu Eboracensi,
 Croft, ibidem,
 Cawley, in comitatu Derbicensi,
 Counley House, in Lancastrensi,
 Buglawton, in prouincia Cestrensi,
 Loansbury, in comitatu Eboracensi,
 Normanby, ibidem,
 Shapmoor, in Westmeria,
 Upminster, in Essexia,
 Codsalwood, in comitatu Straffordienfi,
 Wicksworth, in Derbicensi.

In Hibernia,

Derrindaff, in comitatu Canan

Owen Breun, ibidem,

Pettigae, in comitatu Donegal.

In Germania,

Neulandenfes, in Silesia,

Werfigauenses, ibidem,

Reutlingenses, prope Tubingiam oppidum,
 in Ducatu Wurtembergico.

In Gallia,

Cronfac, in Aquitania.

Se&. V. Sulphure, incertae tamen, ad quam clas-
 sem referendae.

In Italia, ad

Ardeani oppidum, in Campania Romana, et ad
 Baias, et Puteolos, in Neapoli,

Borra, in agro Senensi,

Agnano, in agro Pisano,

St. Marini, in valle prope montes Apenninos,

Sub Carpo, ibidem,

Viterbieneses, in Hetruria.

In Heluetia,

Coria, in pago Tigurino,

Simia, in Bernensi

Anders, prope Rheni scaturiginem.

In

In Germania,
 Ferinsæ aquæ, in Ducatu Wurtembergico,
 Villingenses, in Suevia,
 Wartweyl, in Altiatia superiore.
 Statina, in Moravia,
 Buchlouia, ibidem,
 Petrouia, ibidem,
 Korytna, ibidem.

Classis III. Vel materia metallica,

Cap. I. Cupro,
 In Hibernia,
 Ballymurtagh, in comitatu Wicklow.
 Cronebaum, ibidem.
 In America, in
 Pensilvania,
 In Germania,
 Neofolienfes, in Hungaria,
 In Gallia,
 Cheiffy, in regione Lugdunensi.

Cap. II. Ferro, et quidem.

Sect. I. Vitriolo martiali,
 In Anglia,
 Shadwell, prope Londinum urbem,
 Westwood, in comitatu Derbicensi,
 Swanzy, in Vallia
 Haigh, in comitatu Lancastrensi.

In Scotia,
 Hartfall, in Anandia.

In Hibernia,
 Crosstown, in Waterfordia,
 Nobbet, in Media,
 Cashmore, in Waterfordia.

In Gallia,
 Vahls, in Delphinatu.

In Russia,
 Olonez, in principatu Nouogardiae.

In

In Hispania,
 Rio Tinto, in provincia Andalusiae,
 Sect. II. Terra ochracea, et pauca materia so-
 lida,
 In Anglia,
 Hampstead, in Middlesexia,
 Carlton, in comitatu Nottinghamensi,
 Islington, in Middlesexia,
 Leez, in Essexia,
 Marks Hall, ibidem,
 Felstead, ibidem,
 Wellenbrow, in Northamptonia,
 Aylesham, in Norfolkia,
 Maluern, in Glocestria,
 Harrigate, in Comitatu Eboracensi,
 Birmingham, in comitatu Warwicensi,
 Cannock, in Straffordensi,
 Moss House, in Lancastrensi,
 Wigan, ibidem,
 Sene, in Wiltonia,
 Kernkey, in Cornubia,
 Llandrindot, in Vallia meridionali,
 In Scotia,
 Peterhead, in comitatu Aberdoniae,
 Glendy, in comitatu Mairns,
 Aberbrothock, ibidem,
 In Hibernia, ad
 Coolauran oppidum, in comitatu Forman-
 genfi,
 Ballycastle, in comitatu Antrim,
 Glanmile, prope Naul oppidum,
 Kanturk, prope Carcagiam urbem,
 Dunnard, prope Dublinum,
 Wexford, in Lagonia,
 Ballyspellan, ibidem,
 In Gallia,
 Carenfac, in provincia Rutinensi,

La Rogne, et Daniel, in Occitania,
 Prouins, prope Lutetiam Parisiorum urbem,
 De Rauge, in regione Neuernensi,
 De Chartres, prope Baucium oppidum,
 St. Paul de Rouen, in Normannia,
 Bourberouge, ibidem,
 Pont Normand, ibidem,
 Montbosque; ibidem,
 Hebereuon, in Burgundia,
 Ancoigny, ibidem.
 In Hispania,
 Tolosanenses, in Castella noua,
 Valentiola, in episcopatu Toletensi,
 Almagra, in prouincia Castellensi, et ad
 Bolagnum pagum, ibidem.
 In Italia, et quidem ad
 Necobas oppidum, in regione Vicentina
 Piceni, in regno Neapolitano, et ad
 Baias, ibidem, et in
 Illua insula, in lacu Tyrrhenio.
 In Germania,
 Radebergenfes, prope Dresdam urbem,
 Lauchstadiensēs, in Misnia,
 Bebranae, in Thuringia,
 Freyenwaldenses, in Marchia,
 Wisenbergenfes, *) in Franconia,
 Helmstadiensēs, in ducatu Brunswicensi,
 Polzinenses, in Pomerania,
 Fürstenauenses, prope Brunswicum urbem,
 Stadthagenses, in comitatu Schaumburgensi,
 Goeppengamenses, in ducatu Wurtembergico,
 Iebenhufanae, ibidem,
 Stebenses, in Franconia, et ad
 Nezdence pagum, in Morauia, et ad
 Zaharouice villam ibidem, et ad
 Suchaloza pagum, ibidem,

Ferinae

*) Förtaffe Weissenburgenses.

Ferinae aquae prope Norimbergam urbem,
Aquaе nonnullae minerales in Suecia

— — — in Ducatu Wur-
tembergico,

— — — in Alsatia?

— — — ad Mosellam flu-
vium,

— — — in Archiepiscopatu
Colonienfi,

— — — in Archiepiscopatu
Treuirenfi,

— — — in principatu Hano-
viensi.

In Hungaria, ad

Newlublon oppidum,

In Prussia, ad

Ottlauiam oppidum, prope urbem Marica-
werden.

Secl. III. Alkali nativae,

In Anglia,

Ilmington, in comitatu Verouico,

Thetford in Nortfolcia,

Lincomb, in Sommerfetia,

Road, in Wiltonia,

In Hibernia,

Lis-doone-varna, in Connazia,

Macroomp, prope Corcagiam urbem,

In Gallia

Abcourt, prope Fanum St. Germani,

In Germania,

Kukonfes, in Bohemia,

Lignicenses, in Silesia,

Brabacenses in comitatu Nassouico,

Sulsbacenses, in Alsatia,

Scollenses, in Heluetia,

Spadanae, in episcopatu Leadenfi.

In

In Italia, ad
 Brandolae Castellum, in ducatu Modenensi
 Sect. IV. et sale marino,
 In Anglia,
 Gubbam, in Sarria,
 Funbridge, in Cantio,
 Buxton, in comitatu Derbenfi,
 Millar's Spaw, in Lancastrenfi,
 Latham, ibidem,
 Tilshelf, in comitatu Derbiconfi,
 Chippenham, in Wiltonia,
 Witham, in Effesia,
 Lancaster, in comitatu Lancastrenfi,
 White Aere, ibidem,
 West Ashton, in Wiltonia,
 Cawthorp, in Lincolnia,
 Derby, in comitatu Derbiconfi,
 Weatherslack, in Westmeria,
 Fillah, in agro Eboracensi,
 Dorsthill, in Staffordia,
 Stanger, in Cumbria.
 In Scotia,
 Dunse.
 In Hibernia,
 Castleconnel, in Litmerico,
 Tralee, in comitatu Kerriensi,
 Granshaw, in Dunensi,
 Newton Stewart, in Altonia,
 Galway, in Connacia.
 In Gallia,
 Forges, in Normannia,
 Cadomi (Caen) ibidem,
 Lanion, in Brittannia minori.
 Sect. V. et sale calcario GLAUBERY,
 In Anglia,
 Knowsley, in comitatu Lancastrenfi,
 Burlington, in agro Eboracensi,

Astrope,

Alstope, in comitatu Oxoniensi,
 Gouentri, in Varuicensi,
 Bournley, in Lancastrensi,
 Townley, ibidem,
 Newham Regis, in comitatu Varuicensi,
 Binley, ibidem,
 Kingscliff, in Northamptonia,
 Thurfk, in agro Eboracensi,
 Hartlepool, in episcopatu Dunhelmenfi,
 Thoroton, in Nottinghamia,
 Orfton, ibidem,
 Stenflied, in Lincolnia,
 Kirby, in Westmeria,
 Tarleton, in comitatu Lancastrenfi,
 Malton, in Eboracensi,
 Afwarbu, in Lincolnia,
 Scarborough, in agro Eboracensi,
 Cheltenham, in Glocestria,
 Bagnigne, ibidem,
 Stacke, in Surria,
 Woodham, in Effexia,
 Hanlys, ibidem.
 In Hibernia,
 Athlone, in comitatu Roscomanensi,
 Mount Pallas, in Vltiria,
 Kilinshanvalli, in comitatu Fermanagenfi.
 In Germania
 Hoffgeismarienfes aquae, in Haffia,
 Carbenfes, in Wetterauia,
 Schwalbacenfes, in Haffia,
 Pymontanae, in principatu Valdecenfi,
 Liebenfteinenfes, in comitatu Hennebergensi,
 Tuppauienfes, in Bohemia, et ad
 Elftirem fluuium, in Varifcia, et ad
 Hranicium oppidum, in Morauia,
 Erbacenfes inferiores, in comitatu Holacheo.
 In Gallia, ad

Passy oppidum, prope Lutetiam Parifiorum
vrbem, et ad

Mussipontum oppidum, in ducatu Lotharingiae,

Sect. VI. et alumine,

In Anglia,

Sommersham, in comitatu Huntingtoniensi.

Sect. VII. et peculiari specie salis calcarii GLAU-

BERRI, habiti pro alumine,

In Anglia,

Neuil Holt, in Leicestria,

In Hibernia,

Ballycastle, in comitatu Antrim.

Sect. VIII. aquae martiales, habentes odorem
valde sulphureum,

In Anglia,

Dedington, in Oxonia,

Drigwell, in Cumbria,

Inglewhite, in comitatu Lancastrensi,

Gainsborough, in Lincolnia,

Thorn Arch, in agro Eboracensi,

In Hibernia,

Castlemain, in comitatu Kerrey,

Ballynahinch, in comitatu Dunensi,

In Germania,

Polzinenfes aquae, in Pomerania,

Kupferzellenses, in comitatu Holacheo,

In Hispania, ad

Vianam oppidum, in Gallaecia.

Cap. III. aquae, quae arsenico impraegnatae creditae
sunt.

Classis IV. aquae, quae vehunt terram, vel in eis
suspensam, vel solutam.

In Anglia,

Newton Dale, in agro Eboracensi,

Ball, in Lincolnia,

Knaresborough, in agro Eboracensi

Vol. XVIII. Pars I.

H. Lianghy,

Liangybi, in Venedotia.
In Scotia,
Glevely,
Thelave in Fife, prope Edinburgum.
In Hibernia,
Loggfhing, in comitatu Dublinensi,
Monaghan, in Ultonia,
Doder, ad ripas fluvii Doder,
Howth, in Comitatu Dublinensi,
Smiths Quarry, ibidem,
Hermitage, ibidem,
In Gallia,
Besse, in Aluernia,
De Chanonat, ibidem,
De Vernet, ibidem,
De St. Pardoux, in provincia Borbonensi,
De Traulier, ibidem,
De St. Parise, in agro Niuernensi
Clermont, in Aluernia.
In Italia,
Volterranæ aquæ in Tuscia,
In Germania,
Pyrmontanæ, in principatu Valdecensi.
Ordo II. Aquæ calidæ seu thermæ, sunt; vel
Clas. I. falsæ, imprægnatæ, vel
Cap. I. Acido vel
II. Alkali fossili.
In Gallia,
Bourbon l'Archambaud, in provincia Bor-
bonensi,
Neris, ibidem,
Montd'or, in Aluernia,
Chaudes aigues, ibidem,
Evauz, ibidem,
Sail le chateau Morand, in regione Navarre
inferioris,
Vie le Comte, in Aluernia,

Vic en Carladou, ibidem,
Jaude, ibidem,
De Martres de Veyre, ibidem,

In Germania,

Emfenses, in Wetteravia.

Cap. III. Sale marino.

In Gallia,

Balaruc, in Occitania,

Bourbonne, in Campania,

Bourbole, in Aluernia;

Digne, in prouincia,

Bagnieres, in Vasconia,

Barbazan, ibidem,

Bourbon Lancy, in prouincia Burgundica,

Evaux, in Aluernia,

D'Encausse, in Vasconia.

In Italia,

Montis Catini, in Hetruria, et ad

Aquarium oppidum, in ducatu Mutinensi,

Trescurianae, in ditione Veneta.

Cap. IV. Sale calcario GLAUBERI.

In Italia,

Saccellariae, in insula Aenaria,

Paganelli, prope Viterbium urbem, in Patri-
monio Petri, et ad

Corfeni pagum, sub Lucca, in Hetruria;

St. Philippi, ibidem,

Classis II. Oleo fossili, vel Sulphure.

Cap. I. Oleo fossili,

In Italia,

Perusia Augustae, in Hetruria,

Petrolei balneum ad Baias, in Campania,

Culma balneum, ibidem,

Puteolis, in Neapoli,

Piceno in agro.

In Asia,

H 2

Tralleis

Tralleis, prope Nissam urbem.
In Gallia,

Aigues Caudes, in principatu Bearniae
Plombieres, in ducatu Lotharingiae.

Cap. II. aquae calidae, habentes odorem valde
sulphureum: et in quibus alcali nativum prae-
dominatur.

In Germania,
Aquisgranenses thermæ, in ducatu Iuliacensi,
Porcetanae, ibidem,
Chaude fontaine, in episcopatu Leodensi.

In Italia,
Valderianae, in principatu Pedemonti.

Cap. III. quae continent salem marinum.

In Gallia,
Bareges, in Vasconia,
Patauinae, in ditione Venetae.

In Germania,
Herborniae, (*Baden - Baden*) in circulo Suevico,

Cap. IV. Salem calcarium GLAUBERT.

In Lusitania,
Caldas, in Extremaduræ provincia.

Cap. V. aquae calidae sulphureae, nondum satis
examinatae.

In Flandria,
St. Amandi, in comitatu Flandriae.

In Gallia,
D'Ax en Foix, aquae augustae, in Vasconia.

In Germania,
Bollenses thermæ, in ducatu Wurtembergico.

Badenses, in Austria,

Mannersdorfenses, ibidem,

Landeckenenses, in Silesia,

Loffinenenses, in Moravia.

In Hungaria,

Frencinenenses, in comitatu eiusdem nominis,
Dotis,

Dotis, prope Comoranii urbem, ibidem,
 Banka, ibidem,
 Bolnitz, ibidem,
 Stuben, prope Neufolium urbem, ibidem.
 Eisenbachenses, ibidem,
 Budenses, in Hungaria inferiore.

In Heluetia,
 Montis Adulae, in ditione Grisonum,
 Badeniae, in pago Tigurino,
 Brigianae, et Leuckenses, in Vallefla, et ad
 Abodiacum castellum, ibidem,
 Henderregge, ibidem,
 Falaris, in pago Grisonum.

In Italia,
 St. Mariae balneum, in Romandiola Flaminia,
 Sinveffa, in regno Neapolitano, et ad
 Tyberis fluvii ripas, in Patrimonio Petri,
 Volteranae, in Thufcia,
 Albulae aquae, in Campania Romana,
 Stygianae, in Etruria,
 Bullicanum balneum Viterbii, in Thufcia,
 Caiæ aquae, in Viterbiensi, ibidem,
 Rapolanum, ibidem,
 Montis Alceti, ibidem,
 Saturniae balnea, in Thufcia, et ad
 Vinadum castrum, in principatu Pedemontano,
 Stae Euphemiae oppidum in Calabria, et in
 Piceno, in Patrimonio Petri, et ad
 Forum Iulium (*Friant*) in ditione Veneta,
 Civitatis aquae (*Aix*) in ducatu Mediolanensi,
 Petrioli, in Hetruria, et ad
 Baias, in regno Neapolitano,
 Auernilacus, ibidem, et ad
 Puteolos, (*Pazzoli*) ibidem.

In Corsica,

Caldanae aquae,

In Sicilia.

Himeræ thermæ,

Segestana balnea,

Salenuntinæ thermæ.

In Sardinia, inter

Regalis montis, et Sti Giovanni castellum.

Class. III. Materia metallica.

Cap. I. Ferro, et sale alcali nativo, seu natro

In Gallia,

Vichienfes, in prouincia Borbonensi.

In Germania,

Carolinæ thermæ.

Cap. II. Ferro, et sale marino.

In Anglia,

Bathonienses thermæ in Sommerfetia,

Matlock in comitatu Derbenfi.

In Germania,

Niederbronnenses, in Alsatia,

Wisbadenfes, seu Mattiacæ in comitatu Nassouienfi.

In Italia,

Augustanæ aquæ (*Aosta*) in ducato Pedemontano.

Cap. III. Ferro, et sale calcario GLAUBERI.

In Italia,

Pisanæ, in Thufcia.

Viterbienfes, ibidem.

In Astrachanensi prouincia,

St. Petri thermæ.

In Wallachia,

Herculanae thermæ, in Dacia.

Cap. IV. Ferro, et odore admodum sulphureo.

In Germania,

Hirschbergenses, in Silesia.

In Italia,

Porretanæ, in finibus Bononiæ.

Cap. V.

Cap. V. Ferro ditatae, sed nondum descriptae.

In Italia,

Caldanae, in Pisano,

Petrioli, in Hetruria,

Caldanellae aquae, in comitatu Senensi,

Macerati, ibidem,

Cantarelli, ibidem,

Viterbii, in Thufcia,

Rufellae aquae, ibidem,

Sabatinae, in Patrimonio Petri,

Andredochi aquae, ibidem,

Sancta aqua sub Asculo, in Piceno,

Auionis aquae, in Senensi comitatu,

St. Martini, in Mediolanensi,

Caldarium balneum, in Veronensi,

Castilionis aquae, in Aenariae insula,

St. Cassiani balnea, in Senensi,

Corficanae.

In Heluetia, ad

Leack oppidum, in Vallesia,

Class. IV. Terra impregnatae.

In Anglia,

Bristolienfes, in Sommerfetia,

Buxtonienfes, in Derbienfcomitatu,

In Hibernia, ad

Mallow oppidum, in Corraigia,

In Gallia,

Nectaire, vel Nitaire,

Tarbellicae aquae (d'ax) in Aquitania,

In Hungaria,

Budenfa,

Aquae calidae simplices, nondum specialiter descriptae.

In Gallia,

Premeau, prope oppidum Auit, in Burgundia,

Bardon, prope Moulins oppidum, in Bordenensi prouincia,
 Sextiae aquae seu aquenses, in prouincia, et ad
 Vernet villam, in comitatu Ruscinonensi,
 La Mothe; in Delphinatu,
 Dumaine, in Occitania, et ad
 Montem Montferran, in comitatu Sault,
 Cauterets, prope oppidum Barege,
 St. Marci, prope oppidum Clermont,
 Aquae bonae (*Bonnes*) in regione Bourne,
 Aquae calidae (*Chaudes*), ibidem.

In Hispania,
 Molygus, in Gallaecia, et ad
 Orensem ciuitatem, ibidem,
 Baionenses, ad fluvium Minium, in castellanoua,
 Calidae regales, in Gallaecia, et ad
 Traelus oppidum, ibidem,
 Sibia in Bethicis, in Andalusia, et ad
 Fitteri pagum, in Nauarra,
 Quarcenorum aquae, in Castella,
 Bagnoles, prope gerundam urbem, in Catalonia,
 Vich, aquae Moconis, ibidem,
 Bilbilinorum aquae, in Arragonia, et ad
 Bejar urbem, in Extremadura, et ad
 Alhama oppidum, in Granada,
 Bellus, in Valencia,
 Tiermas, in Arragonia.

In Lusitania,
 Aquae flauiae (*Chaves*), in prouincia Transmontana,
 Aquae Leae, ibidem,
 Vicus aquareus (*Visco*) in Beira extrema, et ad
 Caldos vicum, in Extremadura,
 St. Petri de Aluor, ibidem.

In Italia, in
 Porcitae insula,
 Aenariae insula, hodie Ischia.
 In Germania,
 Toeplitzenses in Bohemia,
 Balneum sulphureum dictum, ibidem,
 Schlangenbadenses, in comitatu inferiori Ca-
 tinelibocensi,
 Ferinae, in ducatu Wurtembergico,
 Casteimenses, in archiepiscopatu Salisburgenfi,
 Cellenses, seu aquae Hubenses, in marchio-
 natu Badensi,
 Otterweyerenfes, ibidem,
 Badenuillenses, ibidem, et ad
 Wittlich oppidum, in archiepiscopatu Treu-
 renfi.
 In Heluetia,
 Aquae Piperinae, prope Curiam urbem, in di-
 ctione Grifonum,
 In Hungaria, nullas specialiter nominat, neque in
 In Polonia.
 In Graecia, in
 Thermiae insula, in Archipelago,
 Melos insula, ibidem,
 Scio insula, ibidem,
 In Asia,
 Prussias, in Bithinia,
 Smirnae, in Ionia,
 Tesslis, in Georgia,
 Iapan.
 In Islandia.
 In America, in
 Jamaicae insula.

VIII.

Relazione sincera della portentosa guarigione
di un cancro esistente nella mamella sinistra
della Signora ANNA PAROLINI di Tien-
to. In Firenze, 1770. Nella Stamp. di
S. A. R. per Gaet. Cambiagi. 8 mai. pag. 11
cum figura aeri incisa.

i. e.

Sincera relatio de stupenda curatione cancer
mammarum sinistrae, quo ANNA PAROLINI
nobilis femina Tridentina, laboravit.

Relationem hanc CL. PALUZZI talem exhibet,
qualem a peritissimo Tridentinorum chirurgo
BESDOMINI acceperat. Femina ista tum, cum
haec scriberentur, 32 annorum, ante hunc tur-
bum sana, temperamenti sanguineo melancholico,
fibrae laxae, coloris subfusci, aliquoties tantum af-
fectionibus hystericis obnoxia, mense aprili 1759
quartum puerpera, cum in mamma dextra lactare
non posset, affluente ad mammam sinistram mole,
tumorem in eadem percepit mollem, nucis avellanae
magnitudine, per annum subsistentem, neque
vero lactationem impedientem: sequenti anno rur-
sus grauida cum infantem ablactasset, tumor sensim
increuit, et sensum quandam prodidit.

Finito puerperio, cicutae extracto in pilulis vi
incepit, eius vero vsum ob nouam grauiditatem
suspendit, eaque rursus finita, iterum post duos men-
ses protraxit eundem, sed sine leuamine. Itaque per
quatuor succedentes grauiditates subsistit, abgra-
uiata etiam infantibus ex vna eademque mamma hic ab-
que detrimento praeiuit. Tandem mense febru-
rio anni 1768 nouus tumor in superiori eiusdem
parte, magnitudine ouum columbinum aequans,
ortus

corps est, versus axillam se extendens, et subsequente iterum graviditate ad sensus incrementa capiens. Post puerperium, mense februario sequentis anni finitum; febricula quaedam certis periodis accendebat: tempore veris tumor iste mirum iam in augmentum auctus, cancri occulti et rupturam minantis indicia praebere incipiebat, imo per aliquot menses ex papilla humor subtilis, obscurus, glutinosus, linteus inquinans, exstillabat. Interim per aestatem, cum pro curatione palliativa sero lactis caprilli, et plantis leniter resoluentibus et antiscorbuticis usa esset, tumor tamen semper increvisset, adeo ut tandem, quod et icon addita probat, altitudinem pedis geometrici, a costis versus superiora, et crassitatem dimidii pedis acquireret, die 15 nouembris eiusdem anni nouum illud medicamentum Palluccianum *) applicare coepit, sed in principio tantum ad latitudinem quatuor pollicum circa basin tumoris, cumque eum inde emolliri perspiceret, post aliquot dies toti tumori illud applicuit, qui postea ad basin ruptus, incredibilem copiam sanguinis, ichorisque acerrimi ac foetidissimi emisit: medicamentum tunc pro vitium ratione, applicatione nunc continuata, iam per aliquot dies suspensa demum solis digitis chirurgi totus tumor sensim extirpatus fuit, cuius pondus ad minimum quindecim librarum coaequabatur. Continuatus remedii vsus laudabilis cunctis incrementum adiuuabat, et licet ex improviso stupor ac tumor brachii manusque huius lateris una cum insultu hysterico acciderent, haec tamen symptomata, adhibitis idoneis remediis, post decem dies cessabant, et demum, amplissima cauitate carne repleta firmaque cicatrice formata, aegra quinquagesimo post principium curationis die prorsus sanitati restituebatur.

Prae-

*) vid. comment. nostr. Vol. XVII. p. 87.

Praemissis postea variis annotationibus, quae hoc remedium concernunt, duarum feminarum PALUZZI mentionem facit, quae eodem a cancro mammae liberatae fuerunt, ac demum relationem Cl. PESATORI, medico et chirurgo Placentiae, sibi communicatae, de cancro in collo sacro sexagenarii, hoc remedio mirum in modum fuisse curato, et de quibusdam aliis curationibus eius praestitis.

IX.

D. IOHANN FRIEDRICH ZÜCKERTS,
*Römischkayserl. Academie der Naturforscher
der Churmaynz. Academie nützlicher Wissen-
schaften Mitglieds, physikalisch diätetische Abhandlung
von der Luft und Witterung, und der davon
abhängenden Gesundheit der Menschen. Bar-
verlegt August Mylius, 1770. 8. Bogen 12
absque dedicatione.*

**Tractatus physico diätetici de aere et tempo-
ratibus, atque inde pendente sanitate ho-
minum. Auctore IO. FRID. ZÜCKERTS.**

Licet liber hic nouitate rerum dictarum sese non commendet, ideo tamen inter complures, qui simile argumentum pertractant, locum non in-
imum ipsum occupaturum speramus, quod concin-
na breuitate, et satis nitido sermonis genere omnia
ea comprehendit, quae in compendio de aere, qua-
tenus ut causa morborum, vel sanitatis considera-
ndus est, dici possunt. Neque ideo reprehensionem
ritis merituos arbitramur, si libelli, cuius lectio-
nem ipsam Lectoribus nostris commendamus, am-
pliolem recensionem non exhibuerimus. Prae-

in contemplatione generali acrius, in qua de
 his qualitatibus essentialibus et accidentalibus, ipsa
 omnia causis in genere agitur, sigillatim effectus
 calidior et grauioris, tenuis ac leuioris, calidior et sicci,
 calidior et humidus, frigidus et sicci, frigidus et humidus, expo-
 nitur, et vbiuis remedia ad morbos inde priuandos
 commendatis tollendosque subiunguntur. Postmo-
 do de variis, in aere haerentibus, vaporibus differis
 er, quos in putrescentes, sulphureos, narcoticos,
 metallicos, corrosiuos v. c. ex calce recenti vel gy-
 psus pingues, oleososque, et nebulosos asphiticos
 designat. Cl. Auctor, et ultimo demum requisita
 acri puri et sanitati proficui recenset.

89

**DE ISCHIADE NERVO SA COMMENTARIUS VIENNAE APUD
 RUDOLPHUM GRÄFFER 1770. 8. pagg. 123. sine
 dedicatione ac summa capitum tab. aen. 1.**

Non immerito laudabile Cl. CORONNI medici
 Neapolitani studium anatomico practicum hic
 in eo cernitur, vt nonnullas obseruationes, diuisi-
 onum morbum, ischiadem nervosam, concer-
 nentes, cum eruditis viris communicet. Atque
 hoc ita a Cl. Auctore factum est, vt primum in se-
 dem huius morbi inquireret, causasque, sympto-
 mata efficientes, eius erueret, ac ex vtriusque diuer-
 sentate diuersas morbi huius species defini-
 ret, dein curam huius morbi adderet, anatomicis
 principis fundatam. Vt itaque magna Cl. Aucto-
 ris studii assiduitas ac omnino huius libri utilitas no-
 bis Lectoribus pateat, paulo accuratius, quan-
 tum quidem per instituti nostri rationem licet, res
 hic propositas considerabimus.

Ischiadis

P. 82

p. 10.

senore in sanguiferas venas transeunt, iisque capacio-
 res, alii laminarum cellularium interstitia, vltima
 tenuitate perficiuntur, atque hi angustiores sunt;
 alii tandem angustissimi sunt, ac in libera superficie,
 cutis corporis, aut cutis extremis aperta .dd .g
 terminantur. Itaque sanguis nullo integer ab his
 cunctis minimis per ramos lictiores, qui tendunt ad
 cutem, veluti in corpore, transit per papulas
 et minores, definientes in spatia cellularia, se-
 cunda pars, aquosae mixtae, diutius in ramis coules
 tendit, in partem superficiem se habet terminantes, pars
 tertia, quam tenuissimis ac hi angustis par, pene-
 trant. Atque in hac vltima distributione spectatur
 vis vaporis, quem emittit vbiq; corpus huma-
 num in insensibili perspiratione omnium eius par-
 tium internarum et externarum, qui secundum na-
 turam eius non potest coagulari, reliquam Gl. Au-
 tem quoque putat in nervorum vaginis adesse ab ar-
 teris vltimis, cum exhalantibus, minime vero cum
 Gl. MALPIGHIO eum ab ipsis nervis derivat. Hic
 vaginarum humor partim ob multitudinem, partim
 acrimoniam in ischiadico nervo, qui ob amplitu-
 dinem eius vaginarum, nec non ob leuem musculo-
 rum appressionem, aptus est ad colligendum humo-
 rem, et ischiadi generandae inseruit. Idem et in nervo
 cubitali fieri potest. p. 59.
 Copia huius humoris vaginas nervi ischiadici di-
 stendit, ac nervosa filamenta comprimit, inde dolor
 non adeo acerbus. Quod si vero acris factus est
 hic humor, tum etiam dolor fit acrior atque perma-
 nens. Sed una vel altera huius doloris causa prae-
 sente, vespertinis temporibus illa passio ischiadica
 semper fit acerbior. Si diu durat hic morbus, nervi
 hydrops oritur, cuius stimulis erampi efficiuntur.
 Crampus autem est brevis inuita violentaque musculi
 convulsio, et sedes vero convulsae sanguis non in-
 meat.

meat: Hydrops, qui sese secundum tractum ischiadici extendebat, nato, mutatur ischias in intermittentem, nec non crus subinde afficitur, semper paralyticum creditur, si non quod nullum morbum

p. 66. Quoniam Cl. Auctor ex dissectione sinuosa dauesis nil concludere ausus est, mittimus eum ad tria stadia huius morbi cum Nostro venimus. Ex iis, quae hucusque differuntur, patet, de tantum vobis irritantibus materiae in vaginis ischiadici nervi nervosam ischiadem pollicam efficere, acri hac materia sit inflammatio, atque in ea est primum huius morbi stadium, quod excipit hydrops, qui confinet ischiadem, et alterum stadium. Hydrops vero, fidem dunt, nervum ita tunc, ut nequeat ille musculus inserui, et crus semper paralyticum afficiatur in tertio stadio. Ad inflammationem primum, deinde habitum hydropicum, ac postea ad transitum morbi in semiparalyticum medico est attendendum in hoc morbo.

p. 73. Iam, quae Cl. Auctor cum fructu adhibuit remedia in singulis stadiis, enarrantur. Ac primum quidem, quando ab initio saevit ac continuat hic morbus, venesectionem Noster suadet, quae levius semper morbum, interdum quoque extinxit. Loccus optimus est affecta pars quidem, ratio tamen est habenda causarum variarum, hunc morbum producentium. Oritur enim non raro ischias nervosa, haemorrhoidibus atque catamenii seu lochia suppressis, in his applicuit cum bono effectum cucurbitulas siccas femori utrique, in illis ano hircines: Porro, si sanguinis euacuatio non utilis fuerit, aluieductio maxime per clysteres utilior sese prodibit, quorum ab initio diluentes irritantibus praefertur malvae decoctum cum melle aut manna in hoc morbo inprimis laudat, nec non in lumbagine adhibuit.

libuit. Irritantibus iniectionibus cum cautione
usus est, quoniam saepe nocuerunt. Caeterum, si
clysmata non sufficiunt, ad emetica ac purgantia,
raro tamen, confugit. Cum hic morbus semper ve-
sperinis horis augeatur, omnia haec mauult matu-
tina fieri.

Saepe vero haec auxilia morbum leniunt quidem, p. 79.
non autem delent. Quapropter frictiones in auxi-
lium vocandae sunt, ut hic stagnans humor per vasa,
frictione liberiora reddita, subinde elici queat. Fiunt
hae cum oleis variis, lenissime ac frigidissime infri-

ctis. Nam calefactum oleum dolorem semper red-
dit acriorem. Commendat quoque pinguedinem
humanam. Ceterum non plane negligenda Nostro
videntur tria auxilia, in hoc aequae, ac similibus mor-
bis, iam a veteribus commendata; sunt nimirum ve-
ctura, decantatio, et electrificatio. Vecturae interdum
substituit Noster gestationem. Ad compescendum
dolorem ischiadicum opiata sunt apta, praesertim si
a labe venerea prouenerit, ac tum hydrargyrum
est adhibendum. Qua occasione experimenta, in
tribus opio instituta a Nostro, traduntur.

Sed fit interdum, ut, et omnibus his auxiliis re- p. 91.
censitis, ischias haud cedat, imo, hydrope au-
get, in peius sese vertat. Atque in hoc secundo huius

morbustadio contemnit clysteres nimis irritantes, quos
cum lacte thythymali, seu saturato bryoniae decocto
ita copiose iniiciunt agyrtae, ut intestina viuum san-
guinem emittant. Quapropter et a medicis clyf-
morum irritantium vsus plane intermittatur, et cau-
sticorum vtilitas laudatur. In applicandis autem
causticis assidue ad speciem ischiadis, et ad locum,
ubi applicantur, medico est respiciendum. Iuuant cau-
stica solum posticam ischiadem neruosam, de quorum
loco non diu post videbimus. Iam cum Nostro ad indi-
cationem curatoriam accedimus, quae spectatur in ape-

riendis vaginis ischiadici nervi, in hoc nimirum cundo stadio. Hoc fit a Cl. Auctore in sedibus cutaneis sub quibus nervus ischiadicus est; sine cultro tamen, sed multo ytilius vesicatorio, cuius iterum nem saepe a Nostro cum felicissimo eventu ac celerrimo effectu factam esse, exemplis nonnullis probatur. Ter enim vesicatoria Noster applicuit ad humerum caput, ac tenuissimum viscidum humorem, ichthyosae collae propemodum similem, cum flavissimo transiero, et lympham mucosissimam elicuit.

p. 104. Porro et vitionis vtilitatem in hoc morbo indicat Cl. Auctor, eiusdemque curationis antiquitatem tradit: felix experimentum vitionis enarrat, vesicatoria autem praeferre videtur vitioni.

p. 116. Fatetur quoque Cl. Auctor, per vesicatorium, capiti fibulae applicatum, dolorem a coxa ad fibulam emanasse, illum vero a fibulae capite ad pedem mansisse. Ac tum quatuor transversos digitos super malleolum externum vesicans applicuit cum frustulo itemque ad dorsum pedis, ob nimios dolores autem ab aegris ibi perceptos, imum tibiae frontem elegit. Vesicatoria idem praestare in cubitali nervo male affecto, quinque exemplis probatur. In semiparalytici vnicum inuenit auxilium in frictionibus.

p. 120. His de postica ischiade nervosa, morbo frequentissimo atque molesto, propositis, pauca demum addit Cl. Auctor de antica nervosa ischiade, morbo rariore ac minus molesto, quae afficit nervum cruralem. Icon sistit femoris partem cum crure ac pede ad loca designanda, quibus vesicantia sint applicanda.

Von den Keichhusten der Kinder, welcher in den Jahren 1768. und 1769. in Langensalza herrschete; von CHRISTOPH IACOB MELLIN der Arzneygelahrtheit Doctor der churbaierischen Academie der Wissenschaften Mitglied der herzoglichen lateinischen Gesellschaft zu Jena Ehrenmitglied und Practicus zu Langensalza. Franckfurth und Leipzig. 1770. 8. Seit. 78.

i. e.
De tussi convulsiva infantum epidemica Longosalsiae annis 1768. et 1769. Auctore CHRISTOPHORO IACOBO MELLIN.

Haec tussis cum et sine febre apparebat, quae p. 8.
continuae tertianae non absimilis erat. Signum huius tussis pathognomonicum erat, si infantes intervallum diei vnius habebant, et si altero die tussis exacerbabatur. Infantes, lacte adhuc nutriendi, tussim vehementiorem experiebantur, quam nonnullorum annorum infantes. Ab initio erat tussis haec sicca, nonnullis diebus post humida cum suffocatione, faciei rubore ac oedemate, conatibusque vomendi primum, dein cum vomitu muci tenacis, qui quoque paroxysmum finiebat. Interea erat respiratio molestissima ac profunda cum rhoncho ac sibilu graviore. Lingua tota erat viscido tenacissimo obducta. Rhonchus quoque aderat extra paroxysmum, titillatio ac irritatio quaedam in faucibus tussim annunciabant. Paroxysmi erant periodici, iisque infantibus, qui tertium annum nondum attigerant, saepenumero letales. Nonnulli tumebant ac moriebantur, non pauci convulsiui e rebus humanis eximebantur. Morbillos haec tussis sequebatur, non autem ab iis pendeat.

p. 14. His in primo capite praemissis, in secundo Auctor ad causas et symptomata huius morbi ingreditur. Ac praecipuam quaerit in aere causam, confirmatque hoc aliorum Auctorum exemplis; terea refutat alios, qui aliam causam sunt committenti, ut Cl. ROSENSTEIN *). Aestas 1768. sicca erat ac calida; initium autumnus erat humidum et frigidum; persequentes eorum mensis pluviosa, pluviola ac frigida inuadebat tempestas, quae hanc tempestatis vicissitudinem, perspirationis negotium valde turbantem, causam huius tussis indicat Cl. MELLIN. Symptomata ut plurimum videntur, vel a nimia sanguinis congestione verisus ac pectus, vel a spasmis et convulsionibus per aeris consensum. Hanc epidemiam sine contagio esse Cl. Auctor, ac omnino non omnes epidemias contagiosas arbitratur. Mugus porro videtur non causa morbi, sed effectus.

p. 27. In tertio capite agitur a Cl. MELLIN de methodo huic tussi medendi ex aliis Auctoribus breuiter remedia commemorantur, quae sunt: naesectio, vomitoria, euacuancia clysmata, expectorantia, ut gummi ammoniacum, extractum nicotianae, rufficae, oxymel scilliticum, externe vnguentum populeum, antispasmodica, ut moschus atque castoreum, vesicatoria, frictio, balnea frigida, pediluvia tepida, purus, motus, imprimis equitatio, tenuis victus, cortex in fine morbi Peruvianus. HUXHAMUS mercurialia in hoc morbo adhibuit.

p. 36. In quarto capite proponitur Nostri ratio huic tussi medendi. Ac primum quidem excretio peremetica, laxantia ac clysmata ab Eo est promota. Dein erant spasmi sopiendi, atque hoc optime praestabant

*) vid. comment. nostr. Vol. XIV. p. 521.

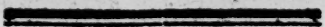
habant emetica. Tum partes debilitatae erant roborandae, ac vires omnino corpori restituendae. Atque hic conducebat cortex Peruvianus. Tandem, si accedebant vermes, euacuantia cum cortice exhibuit Noster, ac, si eruptio dentis erat promouenda, clysmata, frictionem lenem gingivarum, masticationem radicis violae seu liquiritiae, aut alius suasit cum fructu.

Refrigerium vehementiores reddit paroxysmos, P. 41. eorundemque reditui occasionem praebet. Quapropter lecti ac cunae apto loco ponendae erant, et calidum et frigidum regimen moderandum. Victus tenuis vtpotissimum vegetabilis.

Mattibus, lac praebentibus his aegris, exhibuit P. 44. pilulas ex rhabarbaro atque extractis amaris.

Iam exempla a Nostro commemorantur, ex qui. p. 53. bus effectus boni suae methodi pateant. Venae sectio, seu hirudinum applicatio non tam crebro necessaria erat, cum haemorrhagia narium plerumque accederet. Antispasmodicis raro vsus est, quoniam emetica spasnum sopiebant.

In quinto capite Cl. Auctor minus felicem hu. p. 68. ius morbi exitum describit, qui plerumque a negligentia, in medicina adhibenda, seu ab assiduitate in contraria propinanda pendebat, interdum a medicis, qui non iustam medendi methodum elegerant, rursus ab intermissa continuatione medicamentorum, iustorum porrigendorum, tandem raro a symptomatum letalium gravitate ac vehementia proficiscebatur. Inter septuaginta ac tres aegros, quorum curam Noster habuit, septem sunt mortui, partim convulsivis moribus nimis, partim ob debilitatem summam, qua aegri, Nostro accedente, iamiam laborabant.

XII.

Atti dell' Accademia delle scienze di Siena, don-
di Fisio-Critici. Tomo III. in Siena appre-
so, il Bonetti nella stamperia del publico
1767. in fol. min. Alph. 1. pl. 17. tab. aen.
9. Appendicis pl. 20. tab. aen. 10.

i. e.

Acta Academiae Scientiarum Senensis Physico-
criticorum. Tom. III.

In recensione tomi secundi illos commentarios
qui pressius nostrum institutum spectant, re-
censuimus, et mathematicorum solum titulos con-
rauimus *). Etsi vero in toto hoc tomo et pre-
missa tabula omnes ad quatuor capita generalia re-
ducti sunt, et mathematici, astronomici, anatomi-
co medici, et historiam naturalem spectantes, di-
gillatim indicantur, tamen, praecipue ex mathem-
aticis nonnullos, aliis classibus immixtos, videntur
ordinem ideo commentariorum non turbauimus, sed
quoslibet in serie paginarum, vbi inueniuntur,
inseruimus, inprimis, cum ea, quae ad Nostrum
institutum non pertinent, sine ulteriori recensione
titulis tantum relatis, commemoremus, quod
nonnullis ex Lectoribus nostris pergratum esse intel-
leximus.

p. I.

1. *De quadratura quorundam spatiorum cylindri-
corum, quae basin parabolicam habent:* occasione
commentarii, a Cl. DE LA HIRE in actis acad-
emiae regiae scientiarum Parisinae ad annum 1766
inserti, exposuit Cl. CANDIDUS PISTORI Prae-
Math. Senensis,

2. D.

*) vid. comment. nostr. Vol. XVI. Part. III. p. 525.

2. *De augmento plenitudinis in fluido primario, ab p. 17.*
accessione novi influentis pendente, usque velocitatis su-
persuasis et resistentialum. Auctore Cl. LEONAR-
DO XIMENES e Soc. Ies. Geographo regio.

3. *Epistola hydraulici argumenti, Cl. IOH. P. 84.*
ANTONII BATARRA ad Cl. PISTOI in qua ra-
tione et experientia probatur: interdum aquam in ca-
nalibus curvis, curvatura aequabili, quae circuli quar-
tum non aequaret, promptius ac citius, caeteris pa-
ribus, moveri, quam in canalibus rectis, qui ad cur-
vas illas essent ut chorda ad arcum.

4. *Cl. CANDIDI PISTOI responsio ad hanc p. 95.*
epistolam.

5. *Dissertatio de cometis prima Auctore Cl. DO. P. 112.*
NINICO TROILI ex Soc. Ies.

6. *Observatio lunaris eclipses, die 17. martii 1764. p. 186.*
habita in observatorio Florentino, a Cl. LEONARDO
XIMENES atque ad tempus verum reducia.

7. *Observationes de chordis communibus disci luna- p. 190.*
ri et solaris, et de singulis versis, ex parte solarium illu-
minatis relatis in eclipsi solari d. 1. aprilis 1764. fa-
ctae cum Telescopio Newtoniano quatuor pedum Pari-
sorum. Auctore EODEM.

8. *Observationes de digitorum obscuratorum in im- p. 196.*
ersione et emersione eclipses solaris, factae cum tele-
scopio Gregoriano pedis unius Parisini. Auctore Cl.
NICOLAIO GIOGCHI Geometra.

9. *Obser-*

p. 201. 9. *Observationes de copia pluviae, ab anno 1765. ad 1765. in urbe Siena delapsae, quibus eae contin-
guntur, quae in Tom. II. p. 226. propositae sunt.*

p. 209. 10. *De irritabilitatis legibus, nunc primum sancta
dissertatio in tres partes distributa.* Auctore CL. IL-
LICE FONTANA in Lyceo Pisano Bot. Publ. et
scient. Bonon. socio. Pars prima legem primam
proponit, *de irritabilitatis actione, singulis fibrarum
contractionibus, nouo semper stimulo, excitanda.* Com-
paravit quidem Noster primum irritabilitatem cum
elasticitate, et dum haec vibrationes continuas, illae
quoque, sine noua vi, in contracto et relaxato mus-
culo iterum continuari posse credidit; sed tentamen-
bus, in corde variorum animalium institutis, contra-
rium vidit, cum nouus semper ad continuandam i-
rritabilitatem requireretur stimulus. Ostendit enim
miseram esse conditionem hominum, si variae par-
tes, quae alternatim in corpore flectendo et ex-
tendendo mouentur, stimulo semel recepto, non quiesce-
rent, sed praeter voluntatem ad alternos motus
continuandos vrgerentur. Comparat itaque et
Auctor irritabilitatis effectus cum elasticitate, et
cet in musculis violenter contractis, antequam re-
laxentur, sine externo stimulo continui remittens oscil-
lationis obseruentur, ad internas tamen aëris, elastic-
tatem recuperandam molientis, et fluidorum sub-
tilissimorum in vasis minimis motus attendendum illi
monet, etsi sensibus non euidenter pateant. E-
uentius autem nouam stimulorum necessitatem in
motu cordis quiescente iterumque excitato, etiam
declarat.

p. 219. In parte secunda *de irritabilitatis vi post exci-
tantur tempus pro varia fibrarum indole et statum
excitanda differit.* In variis itaque animalibus tenta-
mina, in cordis motu desinendo, instituit, et veloci-
tatem

tatem contractionis maiorem minoremque observa-
vit, indeque concludit, nec stimulum semper nouam
irritabilitatem efficere posse, quoniam fibra non-
dum eam dispositionem acquisiuit, ob quam ad irri-
tationem suscipiendam apta est, hoc vero acquisito,
etiam cum stimulus iam cessauerit, motum sequi.
In animalibus igitur, ad embryonis statum accedenti-
bus, viridior et promptior est irritabilitas, in aliis
matrallum aliquod cognoscitur, sub quo irritabili-
tatis exercitium, quod in diastole amiserit, recuperare
possit. Subiicit itaque sequentes quaestiones: *An
irritabilitatis actio in aliis animantibus citius, in
alio tempore extinguitur? Annon ex hac longiori aut
breuiori excitatae irritabilitatis perduratione systolum
maius velocitas pendeat? Annon ex maiori systolum
velocitate oriatur partim pulsus celer, qui a frequenti
omnino distinguitur?* cum enim pulsus celeritas ex
viridiori etiam irritabilitate originem ducat, habe-
bit propterea rationem compositam ex ratione hu-
ius viridioris irritabilitatis, atque ex ratione facilita-
tis illius, qua fibra contracta irritabilitatem amittit:
consequenter pulsus frequentia, si caetera paria po-
nantur, erit in ratione composita ex ratione directa
pulsus celeritatis et inuersa temporis, quod in irrita-
bilitate excitanda post cordis relaxationem insumitur.

boissac tertio de spirituum animalium in mouendis p. 226.

musculi inefficacia agit, et demonstrare suscipit, eos-
dem excitantem duntaxat, nullatenus autem efficien-
tem motuum muscularium causam esse, et demon-
strationem ad tria capita reducit. Primo nimirum
ostendit, musculum semel contractum relaxari non
posse, si fluido nerueo vis mouens adferatur; secundo,
quod relaxationem aliquam passus illico ac semper
contraheretur; tertio, quod contraheretur necessa-
rio tum etiam, cum in statu relaxationis quiescit.
Omnes autem has disceptationes repetere nostrum,

• non est, cum saepe non solum fibrae, et musculi integri huius quoque vitales et voluntarios motus confundere videntur.

p. 232. II. *Historiae descriptio, necessariis illustrata observationibus. de causis sedibusque duorum peculiarium morborum, per accuratam sectionem anatomicam comparati.*
Auctore Cl. CAROLO TONINI Phil. et Mod. Doct. Acad. senens. Secretario. Prima observatio relata de viro quodam quadraginta annorum, qui macilentus, nec supinus, nec pronus, nec ad latera inclinatus, cubare poterat, sed sedendo, et capite, brachiis suffulto, somno interdum, minus tamen tranquillus fruebatur. Reliquae corporis functiones satis plane perficiebantur, et, praeter pulsum languidum et frequentem, nulla morbi latentis signa apparebant. Cum autem aeger nocte quadam in supinum situm se conuerteret, subito expiravit. In disquisitione cadaueris, pectore inciso, magna copia aquarum ex sinistro cauo profiliit, et, hoc accurate disquisito, primo huius lateris totus destructus erat, et ex bronchiorum et vasorum ramis, in summitate contracta membrana, ad dorsi vertebrae et ad ambitum intimae costarum accreta, liuida et attrita conspiciebatur.

Erat ideo hydrops pectoris faccatus, qui vero nec in siti, nec urinis, nec oedemate quodam aliquod signum praebebat, cum et respiratio ipsa in situm idem minus difficilis inueniretur. Ante plures annos pugione inter ultimam veram et primam spuriam costam laesus erat, ita, ut forte ab ea causa morbi initia repetenda sint.

p. 237. Altera observatio virum sexaginta annorum describit, qui mercenarius omnibus aeris iniuriis se exposuerat, et inprimis vini potui indulsit. Hic in nosodochium accedens omnia signa cachexiae confirmatae cum febre quotidiana intermittente matutino

tunc tempore potissimum accedente, praebebat, praecipuum vero symptoma erat denegata fluidorum deglutitio, etsi solidiores cibos cum aliqua molestia per oesophagum ad ventriculum vrgere poterat. Per sex menses ita excruciatu, nullis remediis iuuandus, tandem, febre acuta accedente, obiit.

In dissectione cadaveris colluviies serosa circa laryngem inuenta est, quae omnem eius fabricam ita destruxerat, ut musculi, cartilaginee glandulae et ligamenta distincte cerni non possent. Epiglottis praecipue, et plana in cylindricam formam conuoluta, naturali tertia parte maior erat, cauum tandem laryngis et alperae arteriae usque ad diuisionem in bronchia, scirrhus glandulis repletum, inueniebatur. Causa itaque difficilis huius deglutitionis inuenta, vltior disquisitio cadaveris non suscepta est. Arbitramur autem, reliquas corporis glandulas quoque scirrhus affectas fuisse, cum figulo in laboribus suis adstiterit, et in ventris siccitate aliisque symptomatibus, trifles plumbi vaporis effectus expertus fuerit.

12. *Descriptio maxillae fossilis singularis in terra Senensi repertae.* Auctore CL. JOSEPHO BASSARRI. Prof. Hist. naturalis in vniuersitate Senensi. Maxilla animalis insignis magnitudinis est, quae cum dentibus CL. GUETTARD in actis societatis Regiae Parisinis 1752. descriptis *) quodammodo conuenit, et nobis ad elephantinum genus pertinere videtur.

13. IANUS PLANCUS *de duplici holothurii genere et de manu marina* epistola ad PIUM IANELLUM. *Penpatulam* primum, seu penpam marinam describit, *griseum* scilicet, et *rubrum* LINN. et *tentacula alcyonii* quod LINNAEUS *exos*, alii *manu* marinam vocant, et quae tanquam floris partes olim

*) Mémoires p. 349. Tab. III. et IV.

olim descripserat, depinxit, atque in appendice univ-
 lem naturam huius zoophyti, quam antea nega-
 rat, candide confirmat.

p. 262. 14. *Coniecturae et observationes circa cochleam
 marinam fossilem non mutatam, quae novum genus
 tabatur, inuentam nunc in agro Senensi in alia culla
 fossili non mutata, Auctore Cl. FRANCISCO VA-
 LURI.* Singularem testaceorum speciem describit,
 quae forma quodammodo ad patellas accedit, ut
 novum genus constituit, et semper in testaceo fossili,
 quod ad muricis genus (*purpura retirostra*) pertinet
 melius *brandaris* L. (?) reperitur. Ob formam *opercu-
 lam parasiticam* Cl. Auctor vocat. Operculum non
 esse; pluribus demonstrare annititur argumentis,
 quae tamen nobis non ex omni parte satisfacisse, ne-
 gare non possumus.

p. 278. 15. *Diuersae methodi integrationis quarundam
 formularum logarithmicarum.* Auctore Cl. D. CA-
 ROLO MAI.

p. 301. 16. *Elogium historicum SALUSTII ANTO-
 NII BANDINI Archidiaconi, propositum in ac-
 demia physico criticorum a GUIDONE SAVINI
 Patricio Senensi anno 1760.*

Huic Tomo inseritur appendix, continens obser-
 vationes anatomicas. Cl. D. PETRI TABAR-
 NI Anatomiae Prof. Senensi, tribus epistolis com-
 prehensas.

p. 3. In prima epistola, ad Cl. THOMAS PERELLI
 Prof. Astronom. Pisanum directa, traditur:

1. Disqui-

Disquisitio articuli femoris cum offe coxarum in vetula claudicante. Nec luxatio nec fractura huius vitii causa erant, ligamentum enim capsulare circum circa recte applicatum inueniebatur, cauo vero articuli aperto, ligamentum, rotundum, vulgo dictum, non inueniebatur, cartilagine in capite femoris et superiori ambitu acetabuli destructae, et spongiosa substantia ossis, quae sub cartilagine est, simili modo detrita erat. Ob hanc causam itaque extremitas dextra, ad tres digitos breuior sinistra, claudicationis causa detegebatur. Et femoris extremitas, et os innominatum cum acetabulo destructo delineantur Tab. V. fig. 1. et 2. Praeterca etiam de fabrica huius articuli, ad ductum optimorum anatomicorum, breuiter differitur.

2. In disquisitione testiculorum peculiaris aliqua membrana, super albugineam extensa erat. Haec a vaginali suo modo distincta ex nexu epididymidis cum testiculo surgit et porro circa testiculum extenditur. Commemoratis anatomicorum super hac membrana obseruationibus Tab. I. fig. 1. et 2. eius et partium vicinarum, ad testiculum pertinentium, delineatio exhibetur. Similes delineationes ex cadavere hominis, hydrocele laborantis, proponuntur Tab. VII. fig. 2. et 3. et Tab. IX. fig. 3.

3. Descriptio duorum sinuum, seu receptaculorum durae matris, a latere fellae equinae positorum, qua ostenditur, in cauernosa earum fabrica carotidem et par sextum neruorum cerebri cum origine intercostalis collocari; par quartum vero et quintum peculiaribus quasi vaginis durae matris includi.

4. Cranii humani descriptio et delineatio Tab. p. 35. VII., in quo ad suturam lambdoideam potissimum multa officula triangularia, siue Wormiana dicta, deprehenduntur, cui etiam vertebra prima fortiter cohaerita est. In annotationibus relatio additur de spina

spina dorsi maxime incuruata; sex vertebri lumborum et vndecim dorsi instructa; quae Tab. I. fig. 1. delineatur; porro sceleton gibberosae Tab. II. spina separatim Tab. III. fig. 1. sternum separatim fig. 4. exhibentur.

P. 41.

In secunda epistola, ad Cl. FELICEM ROVERNA Prof. Pisani directam, nonnulla, quae ad opus pertinet, proponuntur. Traditur primo descriptio valvulae Eustachianae, quae, cum varia ratione in fetu et adultis appareat, dissensum Auctorum in eius descriptione atque delineatione effecit, quam comparatis inter se descriptionibus anatomicorum quodammodo componere annititur Noster. Data occasione etiam, de valvula venae coronariae, ramine ovali, canali arterioso, aliisque cordis situs et adulti differentiis, maximam partem ex adultis Auctorum testimoniis illustrat. Ipse vero varias delineationes harum partium tradit. Tab. III. fig. 1. foramen ovale cum sua valvula reticulata, ex puella, mox post natiuitatem mortua, ostendit. Tab. III. fig. 1. Ventriculum cordis dextrum et auriculam coniunctam cum sinu venae cauae dissecta ita proponit, ut valvulae in situ suo conspici possint, fig. 2. Sinum venae pulmonalis et auriculam sinistram aperta monstrat, ita, ut valvula foraminis ovalis cum lacerto fibrarum muscularium, ex hac parte optime conspiciatur. Fig. 3. et 4. Tab. V. foramen ovale in homine mediae aetatis quodammodo apertum, et a parte auriculae dextrae et sinistrae delineatum sistit, in quibus potissimum annulum, ad foramen illud positum, declarare suscipit. Tab. V. fig. 3. et 4. Similes dissectiones auriculae dextrae cum sinu venae cauae coniunctae ex infante recens nato proponit. Quibus iconibus doctrina de harum partium mutationibus in variis hominibus egregie illustratur.

In

In tertia epistola, ad Cl. IO. BIANCHI Arimi. p. 77.
 eandem scripta, sequentiā leguntur.

1. De hermaphroditis praecipue agit, et dissen-
 sum Auctorum et characteres dubios ex oblatiis eo-
 rum observationibus repetit, etsi autem in ea re ni-
 hil certi definit, aliquas tamen icones, eam egregie il-
 lustrantes, dedit. Tab. VIII. fig. 1. et Tab. IX. fig.

1. Genitales partes externae in homine mediae ae-
 tatis, et a parte anteriore, diductis quae femoribus, deli-
 neantur, in quibus monstrosi quid inuenit. In pene
 nulla mutatio erat, praeter vestigium aperturae vre-
 thinae in glande, quod coecum erat, nec in veram
 urethram penetrabat; loco scroti duae eminentiae
 oblongae, labiis pudendi muliebris similes, apparebant,
 nulla vero testiculorum indicia; inter has emin-
 tias deprehendebatur fissura longa, angusta, ver-
 sus interiores partes non aperta, in fine vero fora-
 men exiguum erat, per quod urinam et sperma emi-
 sit. Omnibus vero recte pensitatis ad virilem se-
 rum a Nostro refertur. Tab. III. fig. 3. repetita est
 delineatio genitalium ex hermaphrodito in medico-
 rum Silesiacorum satura specim. III. observ. II. tab. 2.
 tradita.

2. De appendicibus sive diuerticulis intestino. p. 99.
 rum agit, et Tab. VI. fig. 2. eiusmodi diuerticu-
 lum, in intestino ileo repertum, delineat, additque
 dissecti intestini exsiccati partem fig. 3. in qua et
 apertura ex intestino in diuerticulum et valvulae se-
 milunares, seu rugae internae, intestini conspiciuntur.
 Etsi vero non negat, haec diuerticula interdum ex
 tunicarum relaxatione et distensione oriri posse;
 plura tamen et descriptum quoque in prima intes-
 tinorum delineatione formata esse confirmat, et non-
 nulla de herniis subiicit, in quibus incarceratis ad
 haec diuerticula simul respiciendum est.

3. Occa-

- p. 108. 3. Ocasione maxillae inferioris, sine dentibus conspicuae, quam Tab. VI. figura 1. delineant, varias obseruationes Auctorum, de eodem argumento addit.
- p. 110. 4. Traditur obseruatio de pullis gallinaceis, quibus iam inuestitis, eodem modo, quo ex ovo incubato prodeunt, in ventre gallinae repertis.
- p. 114. 5. Descriptio fetus vaccini, cuius caput monstrosum erat. Deficiebat cum maxima parte maxillae superioris, organon odoratus, oculus vnicus, fronte collocatus, simul conspiciebatur. Tab. X. delineatio capitis monstrosi proponitur, figura 1. item interna partium fabrica declaratur, figura 2. palpebrae separatae, et reliquae partes vicinae latim delineantur.
- p. 129. Additur in fine epistola CL. FELICIS KONNA Lect. Publ. Pisani, ad CL. TABARRANI, continens obseruationes, super testiculi humani fabricam. Per accuratissimas iniectiones vasorum demonstrat, vasa arteriosa et venosa spermatica in chorda verum spermaticorum non communicare, sed tunc tantum, cum circa testiculum in ramis suis ducuntur. Epididymidem non esse nisi canalem vnicum, non inuolutum, in eiusque capite plures, quam GRAYUS describit, reperiri conos putat. Commemorat etiam tentamina HALLERI et MONROI, ea tamen non accurate satis perlustrasse videtur.

XIII.

Illustrations of natural History, wherein are exhibited upwards of two hundred and forty Figures of exotic Insects, according to their different genera, very few of which have hitherto been figured by any author, being engraved and coloured from nature, with the greatest accuracy and under the Authors own Inspection, on fifty Copper-plates. With a particular description of each Insect; interspersed with remarks and reflexions on the nature and properties of many of them. By D. DRURY. To which is added a Translation into French. London printed for the Author and sold B. White. 1770. 4. 1. Alph. 16½ pl. tab. aen. viuis coloribus pictae 50 et 1 sine col.

i. e.

Illustrationes historiae naturalis, in quibus ultra 240 figurae insectorum exoticorum, quorum pauca huc vsque picta sunt, secundum genera eorum diuersa exhibentur, sub Autoris propria inspectione in 50 tabulis aeneis aeri incisae et viuis coloribus pictae. Cum peculiari descriptione singulorum insectorum, interspersis variis annotationibus et animadversionibus circa multorum naturam et proprietates. Auctore Cl. DRURY.

DRURY, qui, ni fallimur, mercator vel aurifaber Londinensis est, magnam insectorum copiam ex omnibus terrarum partibus collegit, easque species, quae vel nouae plane ei visae, vel ab
Vol. XVIII. Pars I. K aliis

aliis Auctoribus minus accurate pictae sunt, insigni cum diligentia descripsit, illasque omnes, a perit harum rerum artificibus aeri incisas, viuisque coloribus pictas nunc edidit. Atque hoc ita praestitum ut omnino fatendum sit, elegantia et fidelitate icones ad ROESELIANARUM figurarum praestantiam accedere, cum quibus, si CLERKIANUM opus excipias, nullum entomologicum opus, in tanto huius studii favore comparari adhuc potuit. Termini entomologici vel praecipua scientiae huius vocabula sub initio operis explicantur, eaque explicatio tabula aenea illustratur. In ipsis vero figuris saepe inferius quoque insecti latus pictum est, et magnitudo accurate indicatur; frustra tamen metamorphosin specierum depictarum quaeres. Additur tamen ubique natalis locus, aliaque, quae in singulis annotatione digna sunt, commemorantur. Descriptionibus his versionem Gallicam adiectam esse, et titulo superius commemorato patet.

Ipsorum insectorum, in tabulis singulis pictorum, nomina, ne recensio eorum, Lectoribus forte molesta sit, non addimus. Monemus modo, ad septuaginta species tantum reperiri, quas olim LINNAEUS systemati inseruit. Reliqua omnia noua sunt, paucis, quae apud SEBASTIANUM TIVIERIUMQUE occurrunt, exceptis. Plurimum ex lepidopteris sunt et coleopteris, non desunt tamen etiam, quae ad alios ordines pertineant, imprimisque tales pinguntur species, quae vel forma singulari vel colorum varietate intuentium oculos

- p. 99. alliciant. *Ichneumonis* quaedam species Americana, quam Angli *the mason fly* vocant, mira arte celuto cellulas construit, in quibus oua deponit, singulisque cellulis araneam includit, quo breui proditura proles nutrimento non careat. Alio loco bellularum metamorphosin describit, quam non

SEBASTIANUS

RELIVS quoque iam habet. *Cerambycem moscha-*
tem cantharidum loco a Cl. GUY Chirurgo adhibi-
tum fuisse (p. IX.) et oleum ex meloe pro scarabaeo ex-
tens in rheumatismo in Suecia adhiberi, monet.

XIV.

Anzeige der hauptsächlichsten Rettungsmittel derer die
auf plötzliche Unglücksfälle leblos geworden sind,
oder in naher Lebensgefahr schweben, aufgesetzt
von D. PHILIPP GABRIEL HENSLER
Königlichen Dänischen Physicus zu Altona, Pin-
neberg und Rantzau. Altona 1770. 8. verlegt
David Iversen. Seiten 72. ohne Vorrede kurzen
Inhalt und Vorerrinnerung.

i. c.

Index praecipuorum remediorum in salutem
eorum, qui subitam ac violentam passi sunt
mortem, seu morri proximi videntur. Au-
ctore PHILIPPO GABRIELI HENSLER.

Cum summam huius libri, vulgo ac medicis pro-
fecto vtilissimi, alio iam loco *), vbi et eius-
dem recensione polliciti sumus, cum nostris Le-
ctoribus communicauerimus, insuperque multa re-
media, quae a Cl. Auctore laudantur, in his com-
mentariis **) iam indicauerimus, methodus vero his
aegris succurrendi omnino ita comparata sit, ne
breuiter ea tradi posset; quaedam exempli loco
commemoremus, ac Lectores ad lectionem huius li-
bri, qui ob breuitatem aequae ac vtilitatem placebit,
mandemus.

Ad clysmata cum fumo herbae nicotianae, inter p. 3
eius species illam praefert, quam *Cnaster* dicunt,
K 2 applicanda,

*) vid. comment. nostr. Vol. XVII. p. 352.

**) vid. ib. in nota addita.

applicanda, instrumenta varii generis a mechanico
NEUBERT, qui Hamburgi moratur, composita
hic laudantur. Quodsi vero haec enemata cum fumo
herbae nicotianae non applicari possunt, inflato-
nem aeris per follem in anum interea suadet. Bro-
chotomiam Cl. Auctor non cum acu triquetra instituit,
quoniam tum vulnus dilaceratum difficilius san-
tur, ac emphysemati plerumque locus datur.

p. 24. Laqueo vel variis vaporibus suffocatis suc-
currit Noster, uti apoplexia tactis, ita tamen,
aeris impuritas tollatur, debilitas in primis analoga
atque cardiacis iuuetur, ac gangraenosa ac sphac-
ulosa angina in suspensis arceatur, ad quod efficiendum
si necessitas alia remedia denegat, atramentum
cum dupla parte aquae dilutum, suadet in episte-
mate. Rursus pavimentum domicilii lixiuio e cin-
eribus vel cineribus ipsis inspergit. Sulphure
vaporibus occurrit Noster linteo madefacto cucu-
lutione salis marini seu culinaris, cinerum claudu-
torum seu salis tartari, quod ante os est tenendum.
Nec minus venena mineralia temperare putat No-
ster per salia lixiviosa seu saponem.

p. 59. Cl. Auctor morbum rigidum seu cerealem
panis, ex recentibus cerealibus parati, adscribit, ve-
mitoriaque ab initio morbi, camphoram cum aceto,
radice helenii et baccis iuniperi in eo suadet.

p. 61. Contra morsum canis rabidi, praeter consueta
auxilia, in et externum mercurii usum Noster com-
mendat, seu diuretica, nec non vulneris suppu-
rationem promouere oportet medicum.

XV.

Noua physico medica.

Almae Carolinae Illustris, *Cassellis Hassorum* flo-
rentis Professores, in Facultate medica sunt hi:

1. I. HUBER philosophiae et medicinae do-
ctor, anatomiae et chirurgiae professor publicus or-
dinarius, decanus prouincialis perpetuus, serenissimi
Landgrauii Hassiae consiliarius aulicus et archiater,
aulae Baadendurlacensis medicus, facultatis medicae
patriae, quae Basileae est, collega et academiae caesa-
reae naturae curiosorum, societatum scientiarum re-
giarum Londinensis et Berolinensis atque Helueticae
sodalis.

IOANNES EPHRAIM MUTILET medici-
nae doctor, consiliarius aulicus et archiater, ciui-
tatis Cassellanae physicus ac collegii medici
membrum.

THEODORUS AUGUSTUS SCHLEGER med. doct.
Serenissimi Hassiarum Landgrauii consiliarius aulicus
et medicus, therapiae medicae et chirurgiae practi-
cae professor publicus ordinarius, collegii medici so-
cius et physicus prouincialis.

IOANNES HENRICUS BRANDAU Sere-
nissimi Landgrauii copiarum militarium chirurgus
supremus, et professor ophthalmices ordinarius pu-
blicus, collegii medico chirurgici socius.

GEORGIUS GUILIELMUS STEIN medici-
nae doctor, Serenissimi Hassiae Landgrauii medicus
aulicus, medicinae, chirurgiae et artis obstetriciae
professor publicus ordinarius, collegii medici et
medico chirurgici sodalis.

CHRISTOPHORUS HENRICUS BOETT-
GER medicinae doctor, et botanices professor pu-
blicus ordinarius, nosocomii Gallici medicus nec
non collegii medici membrum.

Facultas medica *Parisiensis*, acceptis numis a CUVILLIERS DE CHAMPOYAUX medicum doctore, ad proponendam quamdam quaestionem, praemio condecorandam, decreto singulari die 4 decembris 1771, ut auctoris voluntati satisfacere constituit secum, duobus sequentibus annis quaestionem, quae utilitatem summam respiciat, movere, illique praemium ducentarum librarum Gallicarum tribuere. Quae ad annum 1772 pertinet, haec habet: *Num possint morbi contagiosi praevideri, et si iam progressi sint, impediri? (S'il est possible de prévoir les maladies épidémiques, et quels seroient les moyens de prévenir ou d'en arrêter les progrès?)*

Inuitantur ad hanc quaestionem solvendam omnes cuiuscunque regionis, exceptis huius facultatis doctoribus baccalaureisque. Elaborationes vel in lingua Francica vel Latina sunt describendae, et decano facultatis eodem anno tradendae. Ceterum legum, quae observandae sint, eadem est ratio, ac apud alias academias.

Academia regia chirurgorum *Parisiensis* 1771 hanc quaestionem eruditorum examini subiecit. *Quinam esset influxus rerum nonnaturalium in operationes chirurgicas? (Quelle est dans le traitement des maladies chirurgicales l'influence des choses non naturelles?)*

Praemii pretium cum legibus, quae in mittendis commentariis attendendae sint, cum in superioribus *) saepius sunt narrata, hic non curamus, sed solummodo monemus, ante diem ultimum decembris 1772 elaborationes academiam expectare.

Cum academia scientiarum, artium et literarum elegantiorum *Divionensis*, anniversaria sua solennitate die 18 augusti 1771, celebrata, intelligeret, ad

*) v. comm. nostr. Vol. XV. p. 355.

quaestionem, eiusdem anni praemio dicatam, et actionem acidorum in olea etc. *) concernentem, vnum modo bene respondisse, praemium non potuit distribuere. Haec vero vna elaboratio quamquam Academiae non displicuit, tamen non potuit praemio ornari, quoniam Auctor, saponibus in quinque species distributis, iisque docte quidem perquisitis, non id definiuit, quod academia in votis habuit. Quapropter minime *Eadem* in ea potuit acquiescere, sed, cum eandem materiam penitus exhaustam cupiat, differre hanc quaestionem constituit ad annum 1774 usque, ut iis, quibus hanc rem persequi placebit, tempus concederetur, experimenta rite instituendi, et observationes accurate tractandi. Praemium, quod expectare licet, est trecentarum librarum Gallicarum.

Reliqua, quae in commentariis pariter conferendis, quam mittendis scitu sunt necessaria, commemorauimus loco, paullo supra indicato.

Iam vero quaestionem, ab *Eadem*, ad praemium 1774 reportandum, propositam, enarrabimus.

In quibusnam morbis medico mox agendum est, in quibus vero expectandum et in quibus hoc vel illud praefendum, quatenus sunt signa, ex quibus morbus intelligat, vel agendum esse sibi, vel quiescendum, usque dum tempus opportunius medicamenta applicandi appareat? (Quelles sont les maladies dans lesquelles la médecine agissante est préférable à l'expectante et celle-ci à l'agissante, et à quels signes le médecin connoit, qu'il doit agir ou rester dans l'inaction, en attendant le moment favorable pour placer les remèdes?)

Eam quaestionem, quae ad annum 1775 pertinet, cum non spectet ad nos, mittimus.

K 4 Regiao

*) vid. comm. nostr. Vol. XV. p. 708. Vol. XVII. p. 349.

Regiae academiae scientiarum *Burdigalensis* amico literarum 12000 librae gallicae sunt donatae quarum usurae quotannis impenderentur ad questionem, ab Eadem academia vulgatam, et ex eius iudicio probatam praemio ornandam. Quaesitum haec: *quaenam est optima via, qua serui aethiopum Africa Americam transferendi, a crebrioribus febribusque morbis, sibi in hoc itinere funestis, caveantur.*

Quo vero haec res attentis observationibus recte instructa experientia iuste absolueretur, eadem Academia ad primum ianuarium 1777 dictum Praemium distribuetur 1778. et elaborationes tradendae sunt, uti supra *) monuimus.

Trium quaestionum, ab Academia scientiarum quae *Bruxellis* floret, atque 1769 est fundata, praemiis 1772 destinatarum, prima est: *quoniam fuerunt nationis Belgicae ante septimum seculum vestigia quaenam lingua, agricultura, commercii, artium et scientiarum ratio? (Quels etoient l'habilement, la langue, l'état de l'agriculture, du commerce, des arts et des sciences des peuples des Pays-bas avant le septième siècle?)*

Altera disquirendi occasionem quaerit, quodnam est remedium efficacissimum ac paratissimum erucarum arboribus plantisque inimicas, destruendi? Potestne praestari per suffumigia minus sumtuosa, vel aliis simplicioribus remediis, quae nec arboribus, nec plantis obstat? (Quel est le moyen le plus efficace et le plus prompt pour détruire les chenilles, qui s'attachent aux arbres et aux plantes? Peut on les détruire par des fumigations, qui ne soient point dispendieuses, ou par d'autres moyens simples, bien entendu, qu'ils ne nuisent ni aux arbres ni aux plantes?)

Tandem

*) vid. comment. nostr. Vol. XV. 173. et 707.

*) ib. Vol. XVII. p. 345.

Altera quaestio ad mathematicam classem spectat, atque ita est formata: numne experimentis MARIOTTE in tractatu suo de motu aquarum *) satis probent, aquam in quibusdam canalibus in superficie superiore majori cum impetu fluere, quam in inferiore; an sint eiusmodi canales, et quamnam altitudinem atque profunditatem ad resistentias superandas exigant? (Si les expériences DE MARIOTTE dans son traité du mouvement des eaux **) sont suffisantes pour prouver, que dans quelques canaux l'eau a plus de rapidité à sa surface, qu'immédiatement au-dessous, quelle profondeur ils exigent par rapport aux forces résistances.)

Tertia medicam attinet classem atque sic se habet: cur maxima hominum pars potissimum moriantur infantes, et quatenam sint remedia simplicissima atque efficacissima, ad servandam infantum vitam? (de quelle partielles sont les causes principales, qui font que la plus jeune partie des hommes meurt dans l'enfance; et quels sont les remèdes les plus simples et les plus efficaces pour conserver la vie des enfants?)

Quarta denique, ex physica classe deproponitur quaestio desiderat causam, cur graeci in educatione tantum musicam commendarent? quamnam illa ibi conseraret partem, quatenam esset fixae institutionis et determinatae vis, et quatenam inde ex quibusdam eorum educationis partibus, si eandem ad nostram, qua iam utimur, applicarem educationem, redundarent fructus? (quelle fut la cause, qui fit entrer la musique dans l'éducation des grecs? quelle partie elle en faisoit? quelle étoit la force d'une institution fixée et déterminée et quelle avantage on pourroit tirer des différentes parties de l'éducation ancienne, si on les faisoit entrer dans le plan de la moderne.)

Miss

*) cap. 2. serm. 3. reg. 5.

**) 2me partie 3me discours 5me règle.

... reliquis huius academiae legibus, quae
superioribus patent, habeto, praemium,
quod constat moneta aurea, quinquaginta floren-
orum pretio, ex secunda classe duplex expectari
posse ab eo, cui ab academia adiudicabitur, ac
elaborationes mittendas esse, durante octobri

Academia scientiarum literarum elegantiorum et
Rothomagensis praemium quaestionis, ex che-
micis, ac physicis doctrinis deproinatae, quae ita
est comparata: *postquam notus est argillae in uniuersum
character, chemicae atque physicae differentiae en-
im argillae specierum, quae appellantur boli et ter-
re fullonum, sunt definiendae* **) tribuit Cl. CAR.
FRANC. CHELLE pharmaceutae seniori, nolo-
comii regii Parisiensis. Commentarius inscriptus
erat: *in noua fert animus*, p. 175. 1756
Cl. GODFREDEUS LUDOLPHUS GRAS-
MAN praemium reportauit quinquaginta imperia-
lium, quaestioni 1770 dicatum, a libera societate
economica, quae Petropoli floret. Proponeba-
tur nimirum tum a societate hoc problema: *Decla-
rentur facillimi modi, nec rusticorum operis superantes,
quibus, pro climate soli praevinciae Coporicensis, sive
sue luto (Kittis) sine eius inuisione possit fertilis reddi
atque sic conservari ager? Elaboratio inscripta erat:
sunt ceteri homines non ut incolati*

Academia, quae in incrementum agriculturae
condita est Florentiae ac nomen gerit vernaculum
Georgosili, uti nuper retulimus ad Lectores **) prae-
mium

*) v. l. c. it. ib. Vol. XV. p. 175.
**) vid. comment. nostr. Vol. XVI. p. 708.
***) vid. comment. nostr. Vol. XIV. p. 366.

mum 1773 optimae elaborationi huius quaestio-
 dicauit : *communicetur incolis circa Toscanam sy-*
ma optima et convenientissima, secundum quam sibi
agriculturae utilissima possit constitui; adiungatur
muloptima methodus educationis liberorum rusticorum
(Le projet le meilleur pour les Toscans, d'une loi
d'agriculture la plus avantageuse et tout à la fois le sy-
stème le plus utile d'éducation pour les enfans des cam-
pagnes du pays.)

Commentarii communicandi sunt decem
 1772 Ill. Comiti PIETRO PERUCCI vel GI-
 VIERIO MANETTI, quae Academiae ab opifera
 sunt. Quantum esset praemii pretium, ac quanta
 leges iis, qui cum Academia agant, essent ferendae,
 supra enarrauimus *).

Societas agriculturae, quae in Moraviae marchia
 natu floret, 1773 hanc quaestionem cum praemio
 monetae aureae quadringentarum circiter librarum
 gallicarum eruditorum virorum examini subiecit:
Quaenam sunt optimae methodi sylvarum constituendi-
rum, colendarum, augendorumque eorum prouentum,
caritatis lignorum impediendae, in dies iam crescentis?
(quels sont les moyens le plus propres à entretenir les
forêts à les cultiver et en augmenter le produit et)
faire cesser la disette de bois, qui augmente de jour en
jour?)

Exhibeantur commentarii diutissime Latina, Ger-
 manica et Francica lingua ad finem huius 1772 anni.

Societas Regio Electoralis scientiarum Zellenst ad-
 sribuet exeunte ianuario 1773 monetam auream cen-
 tum et triginta duarum circiter librarum Gallicarum
 optimae elaborationi de historia morborum, a pane, ex
 recentibus cerealibus parato, praefectorum. Eodem tem-
 pore destinat Eadem praemia honoraria (des gratifica-
 tion),

*) v. l. c.

omni), primo, qui tutissimum modum *secale cornutum* destruendi communicaturus est, secundo, qui fructum, quem ex coccinella sylvestri ibi reperiunda, et ab incolis *kermes* vocata, redundare asserat, determinabit, ac tertio, qui methodum optimam, nicotianam vel in pulverem redigendi, vel ad suctionem aptam reddendi communicabit.

(Pour l'histoire des maladies occasionnées par le pain fait des grains nouveaux. 1. à celui qui aura trouvé le moyen le plus sûr de détruire l'ergôt. 2. à celui, qui aura le mieux détaillé le parti, qu'on peut tirer de la cochenille sauvage, qu'on trouve dans ce canton, et qu'on y nomme *Kermes*. 3. à celui qui aura donné la meilleure manière de préparer et d'accommoder le tabac, tant en poudre, qu'à fumer.)

Esfordiae professionem ordinariam medicinae Experientissimus atque Excellentissimus GUILIELMUS BERNHARDUS TROMSDORF, incipiente hoc 1772 anno, adiit.

Viennae successit b. III. GERARDO VAN SWIETEN *) Cl. ANTONIUS STORCK.

Quedlinburgi die 14 februarii 1772 Cl. IOANNES HENRICUS PEUTSCH medicinae doctor, principis regii archiater, obiit.

Ienae exeunte februario 1772 Experientissimus CHRISTIANUS RICKMANN professor medicinae ordinarius cum nimis praematura morte vitam commutavit.

Parisis die 28 martii 1772 Cl. CAROLUS PIEROT DUCLOS Galliae historiographus ex quadraginta perpetuis Francicae academiae inscriptionum

v. comment. nostr. hoc vol. p. 159.

et literarum elegantiorum secretariis vnus, sexagesimo octauo aetatis anno e viuis est ereptus.

Tubingae die 10 aprilis 1772 Cl. FERDINANDUS CHRISTOPHORUS OETTINGER, medicinae doctor atque professor ordinarius, Academiae Electoralis scientiarum vtilium Moguntinae socius confectus est.

Lubecae Experientissimus ZACHARIAS VOGEL variarum societatum sodalis die 18 aprilis 1772 e rebus humanis exemptus est.

Regiomontii die 25 maii Cl. IOANNES BOFREDUS TESKE Propraeses consistorii officialis physices professor ordinarius, ob experimenta circa electricitatem inprimis clarus, sexagesimonono aetatis anno est confectus.

Erfordiae die 14 martii 1772 Cl. IOANNES PHILIPPUS NONNE medicinae doctor ac professor primarius, facultatis medicae senior atque decanus academiae Electoralis, scientiarum, quae ibidem floret, assessor et alumnorum electoralium inspector, quadragésimo tertio aetatis anno expirauit.

Londini die 24 decembris 1771 Cl. EMANUEL SWEDENBORG, magnus regis atque regni Sueciae astronomus rerum metallicarum collegii adfessor, et Academiae scientiarum Suecicae sodalis, mortuus est. Annos viuendo attigit octuaginta quatuor.

Ibidem die 18 decembris eiusdem anni PHILIPPUS MILLER, qui horto Chelseano botanico praeerat, et botanicae societatis Florentinae erat socius, octuagesimo aetatis anno, desinit viuere. Huius viri celebritas atque studium assiduitatis in rebus botanicis disquirendis tanta tamque nota viris eruditis

ditia sunt, vt iis hic vltcrius enarrandis merito superfedere queamus.

Ibidem exeunte ianuario 1772. Cl. D. KNIGHT inter primos magnetis artificialis inuectores referendus, diem obiit supremum.

Ibidem die 27 aprilis eiusdem anni Cl. THOMAS NUGENT desijt viuere.

Die 14. maii 1772. academia *Göttingensis* quadragesimo aetatis anno Cl. PHILIPPUM GEORGIIUM SCHROEDER philosophiae ac medicinae doctorem, huiusque professorem publicum ordinarium et archiatrum regium amisit, cuius eruditio aequae ac morum integritas, nec non magna aegris inferuendi cupiditas ita ab omnibus aestimatur, vt Academia tanto seuerius lugeat, quanto nimis mature illi est ereptus.

Cl. IOANNEM TAYLORUM in monasterio circa Pragam aetate prouectum hoc 1772 anno exspirasse nuper relatum legimus.

Leucopetrae Experientissimus GOTTLIEB CAROLUS SPRINGSFELD die 13. martii 1772 hoc eodem, ac praeterito anno morbo epidemico obiit. Annos viuendo attigerat quinquaginta octo.

Viennae die 28 iunii 1773 septuagesimo secundo aetatis anno Ill. Liber Baro GERARD VAN SWIETEN praefectus ordinis equitum St. STEPHANI sacrae romanae imperialis et regiae apostolicae maiestatis consiliarius, archiater primarius, praepositus bibliothecae caesareae aulicae, praeses facultatis medicae Vindobonensis perpetuus, praeses librorum censurae, director rerum omnium in regionibus Austriacis haereditariis ad medicinam spectantium, Academiarum scientiarum imperialium Petropolitanae

pelitanae et chirurgici Parisinae, instituti Bon-
nienfis, societatum medicae Edimburgensis, Fl-
lemensis, botanicae Florentinae, teutonicae leu-
fis, Roboretensis etc. socius, gangraena senili
tentabatur, vt tandem succumberet.

Carissima nobis fuit vita et amicitia IOANNIS
GOTTHELF HERRMANNI medicinae doctorem
quem, quamdiu vixit, et ob literarum amorem, et
singularem virtutem amicissimum habuimus, eo-
iusque desiderio tum, cum literarum causa in
nerefuit, non parum sollicitudinis sensimus, Vt
nam ergo, vt tunc votis nostris redditus est, ita-
per ratas fecissemus preces, cum hoc anno 1777
morbo epidemico correptus est, qui *Chemnitzii*, vt
vixit, superiore anno plures absumsit. Sed ta-
ta fuit mali vis, vt morbus, statim putridus factus
eum die 13. martii conficeret, qui paulo ante sim-
lis mali medicinam pluribus attulerat. Nimirum
hoc ille egerat ex eo tempore, quo Lipsiam venit
vt fevero literarum studio aliorum vifibus se prae-
raret, in eaque re nec labori, nec tempori, nec fun-
tibus parceret, diuitiasque, a Deo sibi concessas, vel
ad liberalitatem, vel ad ipsas literas, nihil autem
ad delicias conferret. Argumento esse potest eius
inauguralis disputatio *de osteosteotomate* *) tam mo-
tis splendidisque figuris aeneis ornata, vt nisi ipse
volupe fuisset, aliis prodesse, omnem illum sumtum
haud dubie subterfugisset. Quam utile rursus hoc
ei fuerit, declarat alia eius dissertatio *de modo con-
dae corruptionis corporum naturalium in museis*, qua
nisi qui plura ex hoc genere vidisset, habere neu-
nem auctorem potuit. Cum tristi ergo desiderio
viri nobis amicissimi et doctissimi saepe solliciti re-
cordabimur, fuisse HERMANNUM et in nos
magnam

*) Lipf. 1767. 4. c. tab. aen. 6.

magnam iacturam fecisse. Nunc, quod vnum potissimum, eius memoriam hio pie recolendam existimamus.

Parisis die 22 february 1772 ex decreto amplissimi senatus Atrebatum tantum est, ne mortui antequam quatuor, ac, qui subito sunt exanimati, antequam quadraginta octo horas terrae mandarentur; caput vero eorum ab omnibus velamentis, linteaminibus, quo liberum semper maneret.

Lugduni Bataurorum celeberrimus HIERONYMUS DAVIDES GAVBIUS, cum ab Augustissima Russorum Imperatrice medici, in medicina facienda versati, eius auctoritate ac commendatione delectarentur, elegit experientissimos viros P. WOENSEL, IOANNEM DIEZ et FRIDERICUM AVGVSTUM SCHEIDIVM, qui itaque, designati cum annuo stipendio, Petropolin se conferrent proxime, ibique aegrorum curam habebunt.

Cum morbi cuiusdam indoles, qui in Dania epidemice grassabatur, haud sit cognita, ideoque nec iusta huic malo remedia pateant, collegium regium medicum, quod Hafniae est constitutum, maxime invitavit, ad morbi huius rationem, causas, symptomata ac signa observanda, persequenda ac definienda, ut methodus, huic medendi idonea, excogitari, formari atque stabiliri posset. Expectari potest, ab eo, cui in hanc rem inquirere placebit, si collegii adfessoribus satisfaciat, praemium tantum imperiale. Elaborationes autem ante finem octobris 1772 collegio regio medico Hafniaensi sunt tradendae.

Supplementum alterum indicis scriptorum
fico medicorum, quae anno 1764
dierunt.

Catalogue hebdomadaire, ou liste des livres, en
pes, cartes ordonances, edits, declar
arrêts, qui sont mis en vente chaque sem
tant en France, qu'en pays étrangers, l'ind
tion des volumes, du nombre et de la grand
dont ils sont formés les noms des auteurs, la
ture du papier et du caractère etc. que l'on
employés et les adresses des libraires ou
qui les vendent. Année 1764, à Paris, 8.

Uitgezogte verhandelungen uit de nieuwe
van de sociteiten der weetenſchappen in
en van andere geleerde mannen, met naauw
rige afbeeldingen. Negende deel, Amſtel

Acta Heluetica, phyſico-mathematico-anatom
botanico-medica, figuris aeneis illustrata Vol
Baſileae, 4

Bremiſches Magazin zur Ausbreitung der Wiſſen
ten. 6ter Band, 3ter St. Bremen, 8.

Abhandlungen und Beobachtungen, durch die
miſche Geſellſchaft zu Bern geſammelt, des
Jahrganges 2tes Stück. Bern, 8 mai.

Phyſicaliſch ökonomiſche Auszüge aus den neuſten
beſten Schriften, 6ten Bandes 1. 2. 3 und 4tes St.
Stuttgard, 8.

Kunſtmagazin, oder Abhandlungen zur Beförderung
der Naturkunde, der Künſte, Manuſacturen
Fabriken, 2 Th. Berlin, 8. m. K.

Neue Berichte von gelehrten Sachen in dem Jahre 1764.

verfertigt von einigen Mitgliedern der Academie
Reposit. Reptoch 8. q. 110101 110101 110101
 d'Amérique, contenant un détail exact de
 toutes les parties du nouveau monde leur situation,
 leur climat, la nature du sol, leur productions,
 leur état ancien et moderne: leurs genres,
 leur manufactures et leur commerce, avec une
 description exacte de villes, des terres, des ports,
 des bayes, des rivières, des lacs, des montagnes,
 des passages, des fortifications: le tout dans l'objet
 de mettre sous les yeux des lecteurs, l'état présent
 des choses dans cette partie du monde: les vues
 et les intérêts des différentes puissances, qui ont
 des possessions en Amérique. à Livourne, 8.
Verhandl. natuurkundige of filosofische Verhande-
lingen, waarin berigt gegeven word, aangeen-
de vele voornaeme deelen van de natuurkunde
in natuurlyke historie; als mede van de nieuwe
ontdekkingen en waarneemingen door voorna-
me natuurkundigen, in verscheide gedeelten des
natuurlyks gedaan. Derde deel, tweede stuck.
 Tot Amsterd. 8.

Naturhistorische Nachrichten. Erster Theil, Leipz.

1765
 Le Bon Jardinier, Almanach pour l'année 1765
 contenant une idée générale des quatre sortes
 de jardins, les regles pour le cultiver, la ma-
 niere de les planter et celle d'élever les plus
 belles fleurs. à Paris, 24.

De l'agriculture — Mandulmus horrea sulcis,
 infelix lolium et steriles dominantur avenae.
 à Paris, 12.
 Agriculture complete, ou l'art d'améliorer les ter-
 res, trad. de l'Anglois de MORTIMER, sur la
 sixième édition, augmentée des plusieurs traités
 qui manquent à cet ouvrage. à Paris.

Manuel du laboureur, ou détail des tous les
 qu'il doit se donner pour le gouvernement
 terre, et de ses fonds, pendant le douze
 l'année; traduit de l'Anglois. à Paris, chez
*Vollständige Abhandlungen vom Wesebau, so
 dem natürlichen als künstlichen, durch ein un-
 sein mit dem Acker- und Weinbau verbunden.
 vermehrte und verbesserte Auflage. Mit
 tinge. Stuttgart, 8.*
Besonderer Anhang zur vorhergehenden
16. 8.
Unterricht von Pflanzung und Wartung der
beerbäume und Seidenwürmer. Leipzig, 8.
Nachricht von denenjenigen Stücken aus dem
antike, welche in den Apotheken der
der Europens aufbehalten werden müssen, aus
brauch der Apotheker verfertigt, Dresdner,
 Manuel de botanique, contenant les propriétés
 plantes utiles pour la nourriture, et
 médecine, employées dans les arts, et
 pour les jardins, et que l'on trouve à
 pagne aux environs de Paris. à Paris, chez
 Le fleuriste Hollandois, ou gouvernement des
 dins à fleurs. à Amsterdam et à la Haye.
 Les propriétés remarquables de l'univers
 mière par les airs en général, par plusieurs
 lieux, réfringens, sphériques et concentriques
 avec la solution des problèmes qui y ont rapport
 comme les fractions astronomiques, et
 et ce qui en dépend. à la Haye, chez
 Nouvelle théorie des mouvements de la lune, dans
 quelle l'auteur établit selon les loix mécaniques
 un nouveau mouvement de la terre, et d'un
 si être d'une manière démonstrative la cause
 que du flux et reflux de la mer. à Paris, chez

1784. 8.

Mémoires sur les éclipses annulaires du soleil et
principalement sur celle du 1 avril 1764. lus à
l'Assemblée publique de l'Académie des sciences
de Lyon, le 23. fevr. 1764. par un Académicien.
Mém. sur le canal de Bourgogne, qui a rempor-
té le prix de l'Académie de Dijon en 1763. à
Dijon, 8. in 8. 1764.

Gründes der Chemie, Metallurgie, oder Schlüssel der
Weisheit zu der hohen Pforte der Natur 2ter Stück.
Wien, 8.

Ande raffinatur de sucres. à Paris, fol. c. f.

Physikalische und moralische Abhandlung vom Taback-
rauch, worinnen von dessen Schädlichkeit und
Nützlichkeit gehandelt wird. 8.

la médecine et la chirurgie des pauvres, qui con-
tient des remèdes choisis, faciles à préparer et
sans dépense, pour la plus part des maladies in-
ternes et externes, qui attaquent le corps hu-
main. à Paris, 12.

A treatise on the more common West-India diseases
and the remedies, which that country itself pro-
duces, to which are added some hints on the
management etc. of Negroes by a Physician in
the West-Indies. London, 8.

The modern practice of the London Hospitals.
ib. 8.

Nouvelles dissertations anatomico-médicales. à
Amsterdam, 8.

The antigonorrhoea, calculated for gradually ex-
terminating the syphilitic contagion. Lond. 8.

Abhandlungen von vermischten Krankheiten, worin-
nen gezeigt wird, wie man alle Krankheiten mit
und ohne Salivation sicher und geschwind aus dem
Grund heilen könn. Dresden, 8.

Le 3. jour de la Semaine

Sammlung merkwürdiger Abhandlungen vom
worinnen die Ursachen desselben untersucht
zwey geheim gehaltene Mittel zu dessen Heilung
kannt gemacht werden. Frankfurt, 8. nov.

Midwifery analysed and the tendency of the
tyce detected, and exposed. Lond 4. 19.

Ars medendi, siue doses medicamentorum
tam Galenicorum, quam chemicorum in
macopoea collegii regalis medicorum Lond
impressa. A. D. 1746, ordine alphabetico
tae, atque indice morborum accommoda
cura et opera medici in Staffordiae com
London, 8.

Apothekerordnung, nach dem neu aufgestellten
rischen dispensatorio pharmaceutico. H

Apothekertaxe vor die Braunsch. Lüneburg
Länder. Braunschweig, 4.

Apothekertaxe der Stadt Basel. 14.

Kurzgefaßter Unterricht von der Hornwiesfrucht
sel, 8.

S. S. ADAMI diss. de causis quibusdam
bus apoplexiae, observationibus anatomicis
rioribus confirmatis. Halae, 4.

Familles des plantes par Mr. ADANSON de l'
démie des sciences. à Paris, 8. 2. Vols.

M. AKENSTED de dysenteria commentaria
dini, 8.

Verhandeling over de natuurlyke oorzaken
ziekte onder het rundvee, en derzelver lang
duuringe, als te verhoeden, waarin zeer wensch
lyke redenen gegeven worden van waarom de
deezze ziekte ook landziekte zal blijven en de
rem de inenting derzelve aan kalvers en jong
beesten als het beste middel tot voorkooming
van de kwaade gevolgen deezzer ziekte, en te
gelyk als zeer nuttig en voordeelg word aange
pre-

- geprezen. Gaande vooraf twee vertoogen, gezonden aan de Hollandsche Maatschappye der wetenschappen ter beantwoording eener vraag over deeze stoffe, in 1759. voorgesteld, en 1760 herhaald door ELKO ALTA. te Leeuward. 8.
- ARTASII CAPPADOCIS de caussis et signis eorum morborum libr. septem. Venetiis, 8.
- ARISTOPULI diss. de apoplexia. L. B. 4.
- Adhérences et accretions des poulmons à la pleure, et leurs effets par rapport à la respiration, considérés relativement à la théorie et à la pratique dans une lettre au Docteur GEORGE BAKER etc. à Londres, 8.
- BAKER diss. de raucedine. Harderouici, 4.
- Manuel de chymie, par Mr. BEAUME. à Paris, 12.
- Mémoire pour servir à l'histoire de l'usage interne du mercure sublimé corrosif, principalement dans les maladies vénériennes par Mr. LE BEVEY DU PRESLE. à Paris, 12.
- Dictionnaire des fossiles par Mr. BERTRAND. à Avignon, 8.
- BESSANCON diss. de morbis ossium in genere. Ibid. 4.
- Observations concerning ruptures, and the treatment of them by WILL. BLAKER. Lond. 8.
- BORNER super locum Hippocratis in iure iurando. Lipsæ, 8.
- Eins d. Nachrichten i. d. lebender berühmter Aerzte und Naturforscher in und ausser Deutschland 3ter Band, 5tes und letztes Stück. Wolfenbüttel, 8.*
- BOVVENEN diss. de febre ardente. Harderouici, 4.
- BRISSEON Ornithologia, sive synopsia methodica, sistens avium divisionem in ordines, species

cies ipsarumque diuersitates. 2 Tom. 1. 8. mai.

An introduction to physick and surgery. Containing . . . medical institutions, or physiology, hygiene, pathology, semiotic and therapeutick . . . compendious system of anatomy, 3. a general account of wounds, ulcers, tumours, operations and dressings, as also of medicines used in surgery. 4. botany and the materia medica, pharmacy, as well chemical as galenicall 6. a laboratory containing a great variety of the most efficacious officinal compositions, and extemporaneous prescriptions. 7. an Index of diseases and their remedies 8. a posological table, containing the doses of all the simples and compounds. By R. BROOKES M. D. the second edition. London, 8.

Eiusd. The general practice of physick. Extracted chiefly from the writings of the most celebrated practical physicians, and the medical essays, transactions, journals and literary correspondence of the learned societies in Europe. To which is prefixed an introduction, containing the distinction of similar diseases, the use of the non-naturals; an account of the pulse, the consent of the nervous parts and a sketch of the animal economy. The fourth edition. ib. 8.

Eiusd. Systeme nouveau et exact d'histoire naturelle. ib. 12. 6 Voll.

J. VAN BRUGH diff. de infectione variolarum. L. B. 4.

H. W. BÜCKING, daß die ausübende Wundarznei etwas angenehmes, jedoch weit mehr unangenehmes bey sich habe. Wolfenbüttel, 8.

The new theory of generation, according to the
best and latest discoveries in anatomy, further
improved and fully displayed; by J. C. M. D.
London, 8.

Caelum australe stelliferum, seu observationes ad
construendum Stellarum australium catalogum,
instituta in Africa ad caput bonae spei etc. Auct.
b. DE LA CAILLE Parisiis, 4.

J. R. CAMPER oratio de analogia inter anima-
lia et stirpes. Groningae, 4.

Érud. démonstrationum anatomico pathologicarum,
liber secundus, continens pelvis humanae fabri-
cam et morbos. Amstel. fol. bod. n. 1000.

De nieuwe wyze van landbouwen in haar
uitteekend voordeel vertoond door proeven, in
de Nederlanden genoomen; benevens een
nauwkeurige beschryving van het zaaitug, en
andere verhandelingen met koperen platen, der-
de Stuck, bevattende, waarneemingen van de
Heeren TILLET en AIMEM over de ziekten
der graanen, en byzonderlyk der tarwe. Ver-
handeling van den Heere F. HOME over de
verschillende gronden, en de beginzelen, die
groeien en vrugtbareheid te weegbrengen. Verbe-
tering in de gewoone wyze van den hennip te
teelen, om daarvan linnen te bereiden. Uitvoe-
rige beschryving van het zaaitug van den Heere
CHATEAUVTEUX, en het gene 'er door te
weeg gebracht word. Proeven over de beste
middelen, om de landeryen in de Nederlanden
ten meesten voordeele aan te leggen, waarne-
mingen omtrent den nieuwen landbouw, in ver-
schelde gedeelten van de vereenigte Provintien
gedaan. Tot Amsterdam, 8.

Calculs et projections de la grande eclipse du soleil,
qui sera visible le 15. Mars 1764. par M. de la Caille.

- qui doit arriver le premier avril 1764. par
CARLIER D'EPUISSANT, Conseiller à la
 de Monnoyes. à Paris, 4.
- IOH. SA. CARLS** *Armenapotheke. Buding.*
FRID. AVG. CANTHEVSEN diff. de morbi-
 tioribus ab atonia vel spasms sphincterum
 dis. Francof. ad Viadr. 4.
- Eiusd.* diff. de spasms in genere. ib. 4.
- Histoire naturelle de la Caroline par **CATESSA**
 Paris; 2 Voll. av. fig. enlum.
- J. M. CLAUS** theses medicae. Harderouici, 4.
- Observations on some of the diseases of the part
 the human body, chiefly taken from the
 ctions of morbid bodies; by **SAMUEL CRO**
 s. London, 8.
- La vie d'Asclepiade etc. trad. de l'Italien d'
TOINE COCCMI. ib. 8.
- I. van der COLF** diff. inaug. de cachexia. Ha-
 derouici, 4.
- Some observations on the efficacy and power of
 dicines against Loosenesses; by **D. COOKE**.
 London, 8.
- A dissertation on the oleum palmarum Christi etc. by
P. CANVANE. London, 8.
- Pensées sur l'économie, par Mr. **CRYSES**.
 Optiscules mathématiques de Mr. **DALEMBERT**.
 à Paris, Tom. III. a. f.
- Nouvelles pompes et autres inventions de Mr.
DARLES DE LINIERE. à Paris, 4.
- Traité des odeurs, suite du traité de la distillation,
 par Mr. **DEIRAN**. à Paris, 12.
- WILLH. BERHAM**'s Physico-Theologie, *Natur-*
leitung zu Gott, durch aufmerksame Betrachtung
der Erdkugel, und der darauf sich befindenden Ge-
schöpfe. Neue Ausgabe. Hamburg, 3 mai.
- Observations physico-medicales sur les vers qui se
 forment

19 permet dans les intestines, ou l'on traite
20 particulièrement du thénia, ou ver solidaire; avec
21 les différens moyens de traiter cette maladie par

10th. VAN DOEVEREN. à Lyon, 12. 1841

SAINT-VIDE, CARLIER, 1910-1911, 1912

Nouvelle méthode curative des maladies vénériennes.

Mr L'ESCARPTE DE GUESMEVIL.

École Paris, 12 mai 1944

PH. CONR. FABRICII *enumeratio methodica*

plantarum horti medici Helmstedtensis, subiecta

in scriptis rariorem, vel nondum satis extricata.

other descriptions of the said

10. **MRPEL VASENII** diff. inaug. de anxietate.

Myriophyllum sibiricum, Resp. ** *Heßler*, *lenae*, 4. 1900

diff: de oleo vini, atque falo sedatiuo Hom.

10. Urgii Resp. *5 Reindel, ib. 4. 55. form. incho.

L. W. FEYERABEND diff. de affinitate. Region. 4.

FORMES diff. de variolae. L. B. 4.

Grondbeginzelen der vroedkunde, volgens de be-

1. Inleiding en oefening der heedendaagfche vroed-

—A kunden door DAV. HENR. GALLANDAT.

Anat. Chir. et Art. Obst. lectror, Stadsoperateur

Van Woudenhester te Vlissingen in Zeeland. Te

Middelburg, 8. mai.

soluções de ur diss de hidrocephalo. uoa Goettin-

des papiers venant dans l'ordre de la

Chemins de nouvelle construction, propre à garan-

solidité du feu et de la fumée à l'épreuve des vents.

du soleil, de la pluie et des autres causes, qui

font fumer les cheminées ordinaires, avec le ju-

ingement de l'Académie Royale des Sciences sur

cette nouvelle construction ; par M. GENEVE.

Paris, 12

GENEVRA diff. de *synchronismo cordis* L.

10. Ex 4.5 to transmission as oil as system.

DR. A. GERRNSHEIM dipl. de sanitat. univ. de ho-

be mini propria. L. B. 4.

Phylo-

Physo.

Physiologia, of natuurkundige verhandeling
het leeven en de gezondheid der menschen.

I. G. KNUVER. Uit het hoogduitsche
en met aantekeningen vermeerderd,
D. VAN GESCHER. Tweede deel,
Stuck 2. De Amsterd. 8. met platen.

P. F. G. MELYN, diss. de tumoribus oedematosis
bribus intermittentibus oriundis, Resp. A. G.
Eberhard Tubing. 74.

T. GRAHAM diss. de variolis, L. B. 4.
Diss. de generatione puris. Praemio ab acad.

Regia chirurgica Parisiensi, ann. 1746 propo-
condecorata. Auctore J. GRAHVS.

editio noua, priori auctior. Accesserunt
satis descripti hactenus, delineatio breuis.

Eodem met de needer duitsche vertaaling
HOORN. Amstelod. 8.

I. D. GRAVENS *Abhandlung von den Wunden*
überhaupt. Leigo, 1747.

Eiusd. *Aufangsgründe der Hebammenkunst.* Elms.
The answer of Mr. READ GY to Mr.

AKER, London, 8.

ANT. DE HAEN ratio medendi. Tom. IV.
rifiis, 12.

La salivation, n'est pas nécessaire pour la guérison
des maux vénériens dans quelque degré qu'ils

soient, par CHARLES HALE, M. D. London, 1740.

Eiusd. Salivation not necessary for the cure of the
venereal diseases, in any degree whatever, and

all gleets curable: proved by a variety of ex-
amples, selected from no less than six hundred and

seventy cases. To these are annexed other par-
ticular cases of the venereal disease. Two ex-
traordinary cases of the leprosy, one of which was

hereditary; an also an extraordinary of a soldier,
afflicted with a great number of large, inveterate,
scorbutic ulcers in the head and limbs, deemed

incurable.

MONETA diff. de apoplexia. Region. 4.
Lettre de Mr. MORAND, conseiller, Médecin du
Roi de Pologne, Duc de Lorraine etc, adressée à
M. ROUSSEAU, Secuyer, premier médecin de
Majesté le Roi de Pologne, sur un anti-véné-
reux. à Paris, 12.

Sur une nouvelle explication du flux et reflux de
la mer, avec quelques autres vues philosophi-
ques, par Mr. le Marquis MOSCA. à Polato, 4.

ANVERS thèses medicæ. L. B. 4.

ANDR. MURRAY diff. de amica insectorum
humani cum to herbaria connubio. Gotting. 4.

HEINR. REIFELDS *Physikalische Abhandlungen
von der goldenen Regel, welche sowohl die Eigen-
schaften, Ursachen und Wirkungen, als auch die
Heilungsart derselben in sich faßt.* Zwote ver-
mehrte Auflage. Züllichen, 8.

Specimen secundum medicum de secretionibus
humorum in specie, ex mechanica solidorum
et fluidorumque genio demonstrata. Glo-
gou, 8.

Sur l'électricité des corps, par Mr. l'abbé
COMTE. à Paris, 12.

Receipts for preparing and compounding the prin-
cipal medicines made use of by the late Mr.
WARD. Together with an introduction by
JOHN PAGE, to whom Mr. WARD left his
book of secrets. London, 8.

ALLALL *Chirurgie, oder Abhandlung von
äußerlichen Krankheiten, worinnen vornehmlich auch
die neuen Erfindungen in dieser Wissenschaft kurz
vertragen werden. Nebst einem vollständigen
Verzeichniß derer chirurgischen Werkzeuge, wie
auch einer Abbildung einiger noch nicht sehr bekann-
ten Instruments.* Berlin, 8.

- I. I. PIERARD diff. de venenis et antidotis
ANTONII PIMETOLLO comitis INGHES
oratio, qua demonstrat, Hippocratem systema
que conflat, neque admisit, sed solus
vationes esse confectum. Paduae, 4. 10. 11.
- M. A. PLENCIZ *Abhandlung, oder in der Vorlesung
das Korn, Weizen und andere dergleichen
ren, durch sehr viele Jahre gut und unbeschädigt
erhalten.* Wien, 8.
- PLINIVS *Naturgeschichte. Zweiter Band, 4. 10. 11.*
soni. Fluctus est. (C. DENSO) RUM. 10. 11.
- IO. AD. POLLICH diff. physiologico in
nutrimento, incremento, decremento
corporis humani. Argentorati, 4. 10. 11.
- B. YOUNG. PRIME diff. de fluxu mulierum
struo. L. B. 4.
- D. RAINCY diff. de peripneumonia vera. 10. 11.
L'agriculture semi virgilienne fondée sur l'expérience,
ou essai d'une nouvelle méthode de culture nationale,
que les défauts, les perils de l'ancienne et de la nouvelle façon de cultiver
la terre ont donné lieu de former, et établir. Les
vues de la nature dans la végétation, et dans
que le laboureur est en état de faire etc. ap-
physio de l'agriculture etc. par Mr. Jean Raincy.
à Londres, 8.
- Réflexion sur l'inoculation de la petite verole
sur les moyens qu'on pourroit employer pour
délivrer l'Europe de cette maladie, par Mr. Raincy.
à Paris, 12.
- Trattato della seminazione d'campi, et della col-
vazione di prati di GIAN. BATTISTA RATTI
Turin, 8. c. f.
- WOLFG. THOMAS RAUERS *Gedanken von dem
Nutzen und der Nothwendigkeit einer ordentlichen
Policeyordnung in einem Staate.* Ulm, 8.
- Elements of surgery. In which are contained all

the essential and necessary principles of the art; with an account of the nature and treatment of surgical disorders, and a description of the operations, bandages, instruments and dressings, according to the modern and most approved practice, adapted to the use of the camp and army, as well as of the domestic surgeon. Illustrated with copper plates. By SAM. MILES M.D. the second edition, altered and considerably augmented with several of the latest improvements in practice and operations, by ALEX. LEID. London, 8.

ATTENBACHER diff. de epilepsia. L. B. 4.

AISE diff. de sputo, vt signo in morbis. Har- derouici, 4.

Opuscles, l'un intitulé: l'hôpital enrichi; et l'autre: experiences qui confirment une nouvelle methode de guérir les maladies aiguës de la poitrine; dédiés au senat de Venise en actions de grâces de son fameux decret pour regler la taxe des drogues; par le comte FRANÇOIS RONCALLI à Venise, 8.

humanum genus a venenis liberatum. Bre-

4.

Contes interressans et curieux, ou abrégé d'histoire naturelle, morale, civile et politique de l'Asie, de l'Afrique et des terres polaires par Mr. ROUSSELOT DE SURGUT. Tom. III. V.

Paris, 12.

diff. de tragearum antivenerarum praestantia. Monspeli. 4.

abrégé de physique à l'usage des collèges par M. de SAINTIENON. à Paris, 12. Voll. 6.

Anger samlede paa det kongelige Fri-Iordemodhuus, angaende det fasttøndige fœdsele samt de theoretiske lærdom af MATTHIAS SAX-

hørn. Soroe, 8.

V. XVIII. Pars I. M Diff.

Diff. antiquario medica de valetudine hominis
et cooperti, Auct. H. ANSELM SCH
vna cum panegyri D. RUD. AUG. VOGL
de dubiis suis de vsu circumcisionis
Rotterdam, 8.

De la fonte des mines, des fonderies etc. Trad. de l'Alemand de CHRISTOPHE ANSCHLUTTER. Tom. 1er, qui traite de la fonte des mines et métaux, de l'affinage et du raffinage de l'argent du départ de l'or etc. La 2e augmentée des plusieurs procédés et observations et publié par Mr. HELLOT. Tom. second de la fonte des mines, des fonderies, des grillages, fourneaux de fonte d'affinage, de raffinage, fabriques de vitriol, de potasse etc. Avec des planches représentant les differens fourneaux décrits dans ce traité au quel on a ajouté quelques notes. Nouvelle édition à Paris, 4. Vol. (Prodiit prima huius libri editio in duobus 1750 primus, 1753. secundus ibidem.)

G. C. SCHVETTE diff. de regimine vitae. B
dami, 4.

CH. SEPP nederlandsche insecten besloten
en afgebeeld. Zesde Stuck tweede verhandeling.
Vierde Stuck, vierde verhandeling. Eerste
vierde verhandeling. Vierde Stuck, vijfde
handeling. Tot Amst. 4.

Neue Theorie der Erde, oder ausführliche Untersuchung der ursprünglichen Bildung der Erde, aus dem Berichte der heil. Schrift und den Grundsätzen der Naturlehre und Mathematik, verfaßt von C. SILBERSCHLAG. Berlin, B.

I. SIMA diff. de temperie femineae atque morbo
de oriundis. L. B. 4.

7. SMITH diff. de febribus intermittentibus.
Proeve over de oorzaken der dierlyke warmte,
over eenige uitwerkingen de hitte en koude.

verleid lighaement, door JOHANN STEPHENSON,
 but het Engelsch vertaald door HENDRIK VAN
 SAKKEN. Haarlem, 18. Item Isaac Holst from
 Medical essays and observations, being an abridge-
 ment of the usefull medical papers contained in
 the history and memoirs of the royal academy of
 sciences in Paris, from their 1st establishment, in
 1699 to the year 1750 inclusive. Disposed un-
 der the following general heads: viz I. Anatomy
 and surgery. II. Essays on particular diseases. III. a
 register of the epidemic diseases that reigned in
 Paris and its environs from 1745 to 1750. IV.
 Animal oeconomy. V. History of mortid cases.
 VI. Botany. VII. Mineral waters. VIII. Chemi-
 stry: some occasional remarks are added and the
 whole illustrated with the necessary copper pla-
 ces, in four volumes; By THOMAS BOUTWELL
 London, 8. 1750. *diff. de ventriculi indocilitate. Ac-*
cedunt obseruationes practicae de usu balnei ce-
pidi in variolis. L. B. 4. *diff. de hydropis ascitis se-*
mologia. Gottingae, 4. *Abhandlung von dem sichern Gebu-*
rend der Nutzbarkeit der Lichtbume. Zürich, 8.
Mémoire sur l'usage du colchique par Mr. STORV.
Paris, 1751. Nouvelle description physique historique, civile, et
 politique de l'Island, avec des observations cri-
 tiques sur l'histoire naturelle de cette Isle donnée
 par ANDERSON. Ouvrage trad. de l'Alle-
 mand de Mr. HORREBOW, envoyé en cette
 cour par le Roi de Danemarck. On y a joint aussi
 la carte du pays; par Mr. de SUNDY, et M. S-
 undy, membre et correspondant de la société de
 l'économie, ib. 1751. Voll. 2. *Thom. Storr.*
 M 200 3. *Thom. Storr.*

glith from the originals: wherein the history of acute and chronic diseases, and the safest and most effectual methods of treating them are fully, clearly and accurately delivered, illustrated with explanatory and practical notes, by the best medicinal writers, with others by the translator, further illustrating the principal parts, and teaching the practice of inoculation, the use of chalybeates and mineral waters, and the remedies and regimen proper for nephritis. To which is annexed the authority and a copious index. By JOHN SWANN. 1781.

The fourth edition. London, 1805.

GERARDI VAN SWIETEN commentarii in BOERHAAVE aphorismos, de cognoscendis curandis morbis. Tom. IV. Hildesburghausi.

Le grand âge dépend-il du genre de vie ou des aux regles de la physique et de la morale? d'une thèse soutenue par Mr. TAILLIER. M. à Pont à Mousson. 4.

The young wife's guide in the management of her children; containing every thing necessary and known relative to the nursing of children, from the time of their birth, to the age of seven years, together with a plain and full account of every disorder, to which infants are subject, and a collection of efficacious remedies suited to every disease. By JOHN THEOBALD, M.D. Compiled at the command of his Royal Highness the Duke of Cumberland. London. 8.

A. F. TEICHMEYER institutiones botanicae. Francof. 8.

M. P. FELLNER diff. de menstibus purgatis suppressis. L. B. 4b.

J. G. THORWART diff. de lachis defecis. ib. 4.

H. A. D. TISSOTS Anleitung für das Landvolk in Bezug auf seine Gesundheit. Zürcher Ausgabe, Zürich, 8 mal. 14.

en keertſen en beſmetting door JACQUES DE
 De vertaald door PAUL DE WIND, te Ma-
 burgh, 8.
 Compendio di medicina di ANGELO ZUL-
 Venetijs, 8.

XVII.

Supplementum indicis ſcriptorum phyſico-
 dicorum, quae anno 1765 prodierunt.

A compleat dictionary of arts ſciences. London
 Uitgezogte verhandelingen uit de nieuwſte
 werken van de ſocieteiten der Weetenſchappen in
 ropa en van andere geleerde Mannen met
 keurige afbeeldingen. Tiende en laſte
 Te Amſterd. 8.

*Anleitung für die Landleute, in Abſicht auf das
 ſtecken und die Pflanzung der Wälder.* Zü-
 rch.

*Erbauliche Betrachtungen über den Feldbau, Pflanz-
 und Leipz, 8.*

De artz of Geneef heer in aangenaame ſpectator
 vertoogen op eene klaare en eenvoudige
 leerende, wat men moet doen om gezond
 gelukkig te leven. Eerſte Deel tweede
 tweede deel eerſte ſtuk. Te Amſterd. 8.

Regnum minerale ex ſyſtemate Celeberrimi
 genſis Profeſſoris VOGELII Berolin. ſol.

Proſpectus de l'hiſtoire naturelle des végétaux de
 France. à Paris, 12.

*Sendſchreiben eines Naturforſchers in Languade
 einen ſeiner Freunde, worinnen das Roub-
 Hyäne phyſicaliſch beſchrieben, in Kupfer
 det. 8.*

Conſiturier Royal, ou nouvelle inſtruction pour les
 confitures, les liqueurs et les fruits. à Paris.

Effai ſur l'éducation publique. ib. 8.

L'educazione delle fanciulle Venetia.

La physique de l'histoire, ou considerations générales sur les principes elementaires du temperament et du caractère naturel des peuples. à Amster-

dam, 8.

Versuch einen Haushofmeister zu bilden in 5 Abtheilungen. Nach einer dreßßigjährigen Erfahrung zusammengeschrieben von einem Hauswirthschafter.

Hambf. u. Leipzi. 8.

Philological reveries. Lond. 8.

Diff. noua de suffusione seu cataracta. Paris, 12.

(Auctor dicitur esse COLOMBIER.)

Letters on the force of imagination in pregnant women. Wherein it is proved by incontestible arguments, drawn from both reason and experience, that it is a ridiculous prejudice to suppose as possible for a pregnant women to mark her child with the figure of any object she has longed for. London, 8.

The modern practice of the London hospitals, viz. St. Bartholomews, St. Thomas, St. Georges and Guys. Containing exact copies of the receipts and a particular account of the different methods of cure at the different hospitals for the various diseases incident to the human body. Very proper for all physicians, surgeons, apothecaries and particularly usefull for all private families especially those residing in the Country. London, 12.

Lettre au Sieur * * ou l'on prouve la possibilité des naissances tardives d'après la structure et le mécanisme de la matrice. à Paris, 8.

A general treatise on various cold mineral waters in England but more particularly those at Harrowgate etc. and others of the like nature with their principal virtues and uses. Also a short discourse on solvents of the stone in the kidneys and Bladder. London, 8.

Mélanges d'histoire naturelle. Par Mr. *du Lac*.

DU LAC. Tom. III-IV. Lyon, 8. c. 1.

SAMUEL ALTWELL diss. de variolis. L. B. 4.

Quaestio medica: an capitis affectibus iugularis naefectio? aff. Auctore T. BARON. Paris.

Pharmacopoeia hippiatrica. Auctore I. B. BASTEL. Lond.

Natuurkundige uitspanningen behelzende waarnemingen over sommige zeeplanten, insecten, benevens derzelver zaadhuysjes en nesten. Door I. B. BASTER. Tweeden tweede stuk. Haarlem, 4.

DOMINIC. RECKII ephemerides meteorologicae Salisburgi anno 1763 et 1764. Salisburg.

JAC. A BERGEN diss. de naturae humanae efficacia, tam in praesenti sanitate conservanda quam in amissa restituenda. L. B. 4.

IO. CHPH. A BERGEN diss. de lithiasi. ib. 4.

IO. BERKENHOUT diss. de podagra. ib. 4.

ANDR. BOEHMIJ diss. de somno vigilantia. Giesl. 4.

HERRM. BOERHAAVE *Abhandlung von Krebs und Krankheiten der Knochen mit Anmerkungen.* Pfl.

Esurd. academical lectures on the lues venerea.

In which are accurately described the history, origin, progress, causes, symptoms and cure of the disease. Translated from the latin with notes. By ION. WATHEN. London, 8.

FRID. BOERNERS *Nachrichten berühmter Aerzte.* 3ter Band. Wolfenbüttel, 8.

Inquiries concerning the varieties of the pulse and the particular crisis that each more especially indicates: written originally in French by J. B. DE BORDEU. London, 8.

BOURRU quaestio medica: num chronicum aquae minerales vulgo de Merlange? aff. Paris. 4.

P. PETR. BRINCKMANNI diss. de alumine. L. B. 4.

The

The general practice of physic. Extracted chiefly from the writings of the most celebrated practical physicians and the medical essays, transactions, journals and literary correspondence of the learned societies in Europe. To which is prefixed an introduction, containing the distinction of febrile diseases, the use of the non-naturals, an account of the pulse, the consent of the nervous system and a sketch of the animal oeconomy. By J. B. ROBERT. The fifth edition. To this edition is added an appendix containing several recent improvements and discoveries in medicine. London 3. mai.

Ausf. eines Landwirthschafts-Calenders, über die in jedem Monath vorkommenden vornehmsten Haushaltungswerrichtungen nach allgemeinen Grundsätzen und mit einigen praktischen Anmerkungen. Auf Veranlassung der Leipziger astronomischen Societät und von einem Mitgliede derselben MICH. GOTTL. BUCHER. Leipz. 8.

GUILIELM. BULLOCH diss. de podagra. L. B. 4.
Vergelyking der verscheiden wyzen om den steen uit de water-blaas te haalen, door HENRY FRANCOIS LE DRAN uit het fransch vertaald door E. P. SWAGERMAN. Te Amst. 8. c. f.

JOEL. DROUGHT diss. de dysenteria. L. B. 4.

RENDERS, *die längst gewünschte Cur den Schaarboort vollkommen und geschwind zu heilen.* Hamb. 8.

REYER diss. de animo vt causa morborum. L. B. 4.

STEPH. FIALKONSKI diss. de actione ventriculi in ingesta. ib. 4.

J. B. FRANCE, prolusio de auditu. Hal. 4.

GARMSEN diss. inaug. de concoctione ciborum in ventriculo. Hafniae. 8.

Fortsatzung der Abhandlung von der materia medica des Hrn. S. F. GEOFFROY. Achter Theil von den vierfüßigen Thieren. Aus dem Französischen. Leipz. 8.

J. G. GESSLER diff. de convulsione. Harderwijk.

J. H. R. GRIMM diff. de intempestivo remedio. ib.

L. B. 4.

ALBERT GROL theses medicae. Harderwijk.

L. GROL diff. de voluulo. ib. 4.

** GUENES quaestio medica: an ad sanandum eos affectus sit vt plurimum excitanda febris? ib.

A. I. B. M. GUENET diff. non ergo vis pulmonum ad attritum maior est, quam caeterarum in corpore effectum corporis partium conspiratio. ib. 4.

** GUILBERT quaestio medica: an lvi venae sublimatus corrosiuus. ib. 4.

E. H. HAAL diff. de decubitu aegrotantium. Harderwijk.

Brief van ANT. DE HAEN aan B. L. TRALLERUS in de krachteloosheid der cicuta, tegen alle daarvoor voornamste voorstanders, ten klaarsten getuust word. Te Amsterd. 8.

C. HALL. diff. de phthisi pulmonali. L. B. 4.

A. HAY diff. de affectionibus hysteriis et hypochondriacis. ib. 4.

** HIGGINS theses medicae. ib. 4.

M. HINDE diff. de phthisi pulmonali. ib. 4.

Merkwaardig verhaal aangaande eene goede wyze om de Kinderpokjes te geneezen, benevens een nieuw en kragtig middel tegen boosaartige en samenlojende pokjes, voor de eerstemal in t' werk gesteld aan Haare Excellentie de Vryvrouwe Drostin van Fischering geborene Barones van Raadsfeld Estroffin te Hameren door C. L. HOFFMANN. Uitsluitend Hoogduitsch vertaald door BORCHART BORCHERS. Te Gröningen, 8.

Die durch Fragen und Antworten treulich beantwortete Wehmutter von I. VAN HORN etc und mit neuen Anmerkungen vermehrte Auflage. Stockh. u. Leipzig.

An essay on British isinglass. wherein its nature and properties are compared with the foreign sorts; with the best methods of converting them into Fining

ing Glue and Starch for the use of the Brewer
Comprehending a succinct analysis
of itsinglass and rationale of its action in cla-
ring liquors. Interspersed with hints for the fur-
ther improvement of malting, brewing, fermenting
and for preventing the wooden apparatus in the
Brewery from speedy decay. By H. JACKSON.
Lond. 8.

CASIANI JAGELSHI diss. inaug. de passione
hysterica. L. B. 4.

BERNHARD, IMMINX diss. inaug. specimina su-
psestitionis et errorum exhibens. ib. 4.

A letter from J. KEYSER surgeon and chemist at
Bristol to JON. WATHEN surgeon of London; in
answer to his pamphlet intituled, practical obser-
vations on the venereal disease etc. Lond. 8.

L. V. VON KNÖR pharmacopoea compendiosa oder
kurzer Inhalt guter und bewährter Arzneymittel
zur glücklichen Cur aller innerlichen und äußerlichen
Krankheiten. Naumburg, 8.

CHRIST. GERH. KNOLLERS 26 medicinische
Ausarbeitungen. Halberstadt, 8. (Idem liber eo-
dem bibliopola eodemque loco anno 1757 prodit in in-
scriptis: 26 vermischte Anmerkungen aus der Arz-
neygelohrheit.)

JO. HERRM. KNOPS pomologia oder Beschrei-
bung und Abbildungen der besten Sorten der Aepfel
und Birnen in XXIV. Kupfern abgebildet und mit
ihren natürlichen Farben erleuchtet. Zweyter Theil.
Nürnb. fol. mai.

ALEX. BERN. KÖLPIN de structura mammarum
sexus sequioris nuperrimis observationibus et ex-
perimentis superstructa Edit. nov. Berol. et Stral-
bund, 4. c. f.

Annotationes medico morales, quoad quæstiones
ponderosiores multasque difficultates matrimonia-
les cum confessorii, tum casuisticis quotidie vix
non

- non pro resolutione occurrentes in reali et
 partium dilucidatione ac praescitu corporalis vi-
 cipii sensu recentioristico fundatae, pro quarum
 tate expositiones denique de incarnatione et
 ptione illibatae Deiparae rationibus ex via natura
 ptura sacra, persuasioneque vniuersali hominum
 deductis militabunt. **Auctore NICOL. AM-
 KRAFF. Aug. Vindelic. 4.**
- VALENTIN KRAUETERMANN'S** *curiositas*
ger und allerzeit gewisser Urinartz etc. Arnstadt, 1.
- An essay on the education of children in two parts.
 I. on forming their minds. With an appendix con-
 taining their diseases. Translated from the German.
IO. GOTTL. KRUGER Professor of philosophy and
 physic in the university of Helmstadt etc. Lond. 1.
- Eiusd. Naturlebre dritter Theil, welcher die Pathologie
 Lehre von den Krankheiten in sich faffet. 3 Auflage. Halle.*
- MATTH. KRUTEN** diff. de manducatione. L. B. 4.
 Observations on the beaume de vie first discovered by
LE LIEVRE the King's Apothecary at Paris. Lond. 1.
- C. LINNAEUS** diff. de hirudine. Resp. *Daniel Weser.*
*Eiusd. diff. sistens fundamenta ornithologica. Resp. J.
 Petr. Bachmann. ib. 4.*
- Konst. Kabinet van Verborgentheeden der Natuur, be-
 vattende in zich eene menigte chemische, sympto-
 sche, magische, magnetische en spagirische konst-
 ken by een verzameld door den Heere **J. C. LEE-
 MAN** uit deszelfs naagelaaten Schriften in't Licht ge-
 ven. Eerste en Tweede stuk. Te Amstord. 8.
- LAURENT. METZ** diff. inaug. de antris humanae
 ca. L. B. 4.
- SILA-MITROPHANOW** diff. inaug. de spontaneo
 introitu in pulmonem. ib. 4.
- An account of the diseases which were most frequent in the
 British military Hospitals in Germany. By **DONALD
 MONRO.** Lond. 8.
- Analyse des eaux minerales de Wattenweiler en haut
 Alsace. Par Mr. **GABRIEL MOVEL.** Colmar. 1.
- J. G. MÜLLERS** deliciae hortenses oder vollständige
 Gartenlust. 2 Theile. Neue Auflage. Stuttgart. 1.
- O. F. MÜLLER** Eterredning on Suampe: Kiobelw-
F. J. W. MUNICH'S Gedanken über den neuen Gestein-
 brünnen zu Bonckendorf nebst einer Untersuchung seiner
 innern Gehaltes. Magdeburg, 8.
- IO. FRID. NEUMANN'S** hefnungsvolle Gedanken und
 Vorschläge

Vorstellung zur wirklichen Verbesserung des Ackerbaues
und Vermehrung der Körner im Großen ohne Unkosten
und Künsteleyen. Brandenburg, 4. PHILIPP. MÖNNE progr. de plantis nothis occa-
sione spicae tritici, cui avenae sativae aliquot semina in-
ta erant. Erford. 4.

PELLEGRIN diff. de incremento corporis hu-
ani. L. B. 4.

PERCIVALL diff. de frigore. ib. 4. POJARETSKY diff. de semi metallo: nickel.

med. an. conuulsionibus recens natorum vom-
itum. Auctore CLOLEPNEUX. Paris, 4.

Leitung zu richtiger Erkenntniß und vernünftiger Hei-
lung der Ruhr zum besten der Landärzte herausgegeben von
ERNST RAHN. M. D. Zürich, 8.

The construction and extensive use of a newly inven-
ted universal seed furrow plough upon an easy, sea-
son principle suited to all soils, stiff or light, level
or ridged; and capable of sowing all sorts of seeds
of seeds in three rows thicker or thinner, deeper or shall-
ower and the furrows or rows nearer or farther apart
as the owner pleases. Also the construction
of a draining plough upon a very simple principle. Both
published with a view that the ingenious may see what
is wanting to put the finishing hand up a seed furrow
and also to a draining plough. With the construction
and use of a potato drill machine, pointing out the
advantages arising from this valuable culture to the land
and some of the dival stock, to which is added an es-
say on the theory of a common plough in order to find
the geometrical construction the angles which give the
best tract land and entrap all depths and which ha-
bituate the motions of the plough. Illustrated with seven
large prints. By E. RANDALL. Lond. 4. c. f.

KRISTOF VON REIZENSTEIN volksh-
licher Pferdekennner, welcher nicht nur alle Schönheiten,
Fehler und vortheilhafte Eigenschaften des Pferdes zu erken-
nen lehrt, sondern auch anzeigt, wie man mit einem
Pferde von seinem Unfuggrunde wegbringt, und wie
man Reite und Fahren dergestalt anstellt. 4. m. K.

Observation of a pertussis against inoculation published
by JOHN EAST of Lynn. In fact as they are suppor-
ted by calculations drawn from the bills of mortality in
London and his observations. With a persuasive of that
practice

practice deduce from the success of the inoculation
 Hospital near London. By ANTON REILHAN. *Ant.*
 Elementorum artis obstetricis compendium. Auct.
 L. SOLAYNE DE REYNAU. Montpel. 4.
 CORN. GERARD VAN MEYN diff. in ang. de
 peristaltico in genere. L. B. 4.
 A. G. WICHTERT casus medicus intumescens in
 pylori cum triplici hydropo. Gotting. 4.
 COSMAS ROSCHALYN diff. de scorbuto. L. B.
 Verhandeling over de ziekten der schreep. vertaald
 EDEWYK ROUPPE uit het Latyn vertaald.
 I. F. RUBELS *wahres Portrait eines rechtschaffenen
 schickten und erfahrenen Medici, Chirurgi und anatom.*
 Frankf. 8.
 IO. BAPT. MICH. SAGAR libellus de morbo
 onium anni 1765 cum appendice de cultura earum
 Vindobon. 8.
 Einsd. Bericht von den Pazzigeker Gesundbrunnenden
 der Stadt Trebitsch in Mähren. ib. 8.
 Heel en ontleedkundige verhandeling over een
 aderbreuk in de groote slagader uitwendig
 barten door EDUARD SANDIFORT. In's
 GUILIELM. SAUNDERS diff. de antimonio. Edinb.
 A. SCHAARSCHMIDT *myologische Tabellen.* 3. Ausg. *Edinb.*
 Einsd. *syndemologische Tabellen.* 3. Ausgabe. *ibid.*
 Einsd. *Abhandlung von venerischen Krankheiten.*
 CH. F. SCHUTZENS *Gedächtnis über den Nihilismus
 Seinkoblenz und des Torsus Friedrichs.* 8.
 Niederländsche insecten, beschreeven en afgebeeld
 C. C. SEPP vierde deel zevende verhandeling
 en zesde stuk derde Verhandeling.
 Verhandeling over het bespingsel van beest
 der vloedkunde, in 't Engels geschtoven door
 LIAM SMELLYE. Na den derde druk in 't Hollands
 gebragt en met eenige weinige aanmerkingen
 ken vermeerderd door MATTHYS VAN DER
 GEN. Te Amsterd. 4. v. 6.
 CORN. STATHOUDES diff. de febree biliosa. L. B.
 The gentlemen's gardener instructed in sowing, planting,
 pruning and grafting, seeds, plants, flowers and
 alsoo in the management of bees. To which is added
 the gardeners' calendar, shewing the particular
 to be done every month in the kitchen, garden, flower
 garden and orchard. By the Rev. M. STEVENSON.
 The fifth edition with many additions and improvements.

- ANT. STÖRR *Beschreibungen von dem feibern Gebrauche und Nutzen des Schierlings, Szechapfels, Bilfenkrautes, Eifelsüßleins, und der Zeislofen. Dresden, 8. m. K.*
- Deception abrégée des maladies, qui regnent le plus communement dans les armées, avec la methode de les traiter. Par Mr. VAN SWIETEN. à Bruges, 12.
- TAILFORD diff. de vlcere veri. L. B. 4.
- TILGNER *Mineral historia af D. TILGNER. Stockh. 8.*
- Onanisme. Dissertation sur les maladies produites par la masturbation par Mr. TISSOT. Troisième édition considérablement augmentée. à Paris, 8.
- Onanism or a treatise upon the disorders produced by secret and excessive venery, with the method of cure. Translated from the last Paris edition. By A. HUME. Lond. 8.
- A treatise on the crime of onan illustrated with a variety of cases, together with the method of cure. ib. 8.
- Advice to the people in general, with regard to their health, but particularly calculated for those who are the most unlikely to be provided in time with the best assistance in acute diseases, or upon any sudden inward or outward accident with a table of the most cheap yet effectual remedies and the plainest directions for preparing them readily. Translated from the french. By J. KIRKPATRICK. ib. 8.
- TRONSKI diff. de vera sine proxima causa podagrae. L. B. 4.
- TRONSKI diff. de peripneumonias notha. ib. 4.
- TRONSKI diff. de pernèria ratione sanitatem conservandi remissam restituendi. ib. 4.
- WALLERII diff. de differentia et examine oleorum. Resp. Henric. Schick. Upsal. 4.
- WANDLER'S *Anleitung zur unterirdischen Mer- oder Markschickung. Aus der lateinischen verbesserten Auflage in das Deutsche übersetzt von NIC. W. C. THALERT. Wien, 8. m. K.*
- Some remarks upon autumnal disorders of the bowels and the nature of some sudden deaths observed to happen at the same season of the year. Thoughts on the natural causes of the bile's putrescency and its noxiousness in the circulation. Physiological thoughts on spasms and the seat and origin of them in the animal oeconomy. By A. WILSON. Lond. 8.
- TYKEN ZAGH diff. de cardialgia. L. B. 4.
- VAN ZELDER diff. de noxia ex varia vestimentorum conditione. ib. 4.

Contenta in hac parte.

- I Kongl. Vetenskaps Academiens Handlingar för År 1769. Vol. XXX.
- II PLENCK Sammlung von Beobachtungen über einige Gegenstände der Wundarzneikunst. Zweyter Theil
- III GMELINI flora Sibirica. Tom. III et IVrus
- IV SIDREN diss. inaug. de partu ferotino
- V Aanmerkingen over de inentinghe der kinderziekte, met waarneemingen bevestigd door CAMPER
- VI Histoire et mémoires de l'acad. Roy des sciences années 1766. 1767 et 1768;
- VII A treatise on mineral waters. By MONRO Vol. I. et II.
- VIII Relazione sincera della portentosa guarigione di un cancro esistente nella mammella sinistra delle Sign. PAROLINI
- IX ZÜCKERTS Abhandlung von der Last und Wirrung etc.
- X COTURNII de ichiade nervosa commentarius
- XI MELLIN von den Reichtümern der Kinder
- XII Gli Atti dell' accademia di Siena detta di Fiso critici. Tom. III.
- XIII Illustrations of natural history. By BRUNK
- XIV HENSLERS Anzeige der hauptsächlichsten Rettungsmittel derer die auf plötzliche Unglücksfälle leblos geworden sind etc.
- XV Nova physico medica
- XVI Supplementum alterum indicis scriptorum physico medicorum, quae anno 1764 prodierunt.
- XVII Supplementum indicis scriptorum physico medicorum, quae anno 1765 prodierunt.

di enouibndz